

Θαλασσοί Απότοχοι

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Ανάδειξη Ιστορικών Ναυαγίων του ΠΝ

Από όρμο Λακκίου νήσου Λέρου Α/Τ «Β. ΟΛΓΑ»

ΕΤΟΣ 29ο • ΤΕΥΧΟΣ 154 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2020

Δαχασσοί Απόπολης

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΠΝ ΚΑΙ ΛΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΕΥΧΟΣ 154 • Ιαν. - Φεβρ. 2020
ISSN 1105-6779

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Ένωση Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού

I. Παπαρρηγούλου & Π.Π. Γερμανού,
Πλατεία Κλαυθμώνος 105 61 Αθήνα
www.eaan.gr

Τηλ: 210-33.10.430, 210-33.10.431

Φαξ: 210-33.10.429

e-mail: info@eaan.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Αντιναύαρχος ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΕΡΟΥΚΗΣ ΠΝ ε.α.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΝΠΔΔ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Υποναύαρχος (Μ) Π. Μαυραγάνης ΠΝ ε.α.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Υποναύαρχος (Ο) Ν. Τσαπράζης ΠΝ ε.α.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ναύαρχος Θ. Φουστάνος ΛΣ ε.α.

Υποναύαρχος Κ. Ξύτσας ΠΝ ε.α.

Πλοϊάρχος Χ. Αϊδίνης ΠΝ ε.α.

Αντιπλοίαρχος (ΠΤ) Γρηγόρ. Γεωργακόπουλος ΠΝ ε.α.

Αντιπλοίαρχος (Ε) Εμ. Αναγνωστάκης ΠΝ ε.α.

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΤΑ ΜΕΛΗ ΕΑΑΝ

Τιμή τεύχους: 4 €

Επίστρια συνδρομή: 24 €

ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Κ. Πλέτσας - Ζ. Κάρδαρη Ο.Ε.

Χαρ. Τρικούπη 107, 114 73 Αθήνα

τηλ: 210 36 07 132, 210 38 20 148

e-mail: info@typografio.gr

Copyright: © ΘΑΛΑΣΣΙΝΟΙ ΑΠΟΗΧΟΙ

Το τεύχος αυτό περιέχει
πληροφορίες, σχόλια και ειδήσεις
μέχρι 26/02/2020

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις
προσωπικές απόψεις των συντακτών τους και
σε καμμιά περίπτωση
δεν δεσμεύουν την ΕΑΑΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Θρησκευτικά

- ΑΙ ΜΗΤΕΡΕΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ 3

ΔΕΛΤΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ Επίκαιρα Θέματα

- Ανασκόπηση γεγονότων 5

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Ιστορικά

- Ο Ναρκοπόλεμος των Βαλκανικών πολέμων μέσα από τα αρχεία του Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος 6
- Ζωτικά Εθνικά Συμφέροντα 9
- Ίμια 12
- Η Πειρατεία στη Μεσόγειο και τις Ελληνικές Θάλασσες 14
- Βουλγαρική κατοχή Ελληνικών εδαφών στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη 18
- Ίων Δραγούμης 21
- 21 Ιανουαρίου 1944 - Αποβατική Επιχείρηση στο Άντζιο 23
- Λεωνίδας 31

ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΒΗΜΑ Κοινωνικά

- Η Γλώσσα η Ελληνική 34
- Το Δημογραφικό ζήτημα υπ' αριθ. 1 απειλή για την ύπαρξη της χώρας μας 35
- Το Θέατρο του Διονύσου και τα Μεγάλα Διονύσια 38
- Κλίμακες του μεγέθους και της έντασης του ΤΣΟΥΝΑΜΙ 42

Ιατρικά Θέματα

- Η θέση της ενεργού επιτήρησης ως αρχικής θεραπευτικής επιλογής στην αντιμετώπιση του καρκίνου του προστάτη 44

ΕΠΙΚΑΙΡΟ ΚΕΝΤΡΙ 48

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ 49

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ 51

ΔΙΑΦΟΡΑ

- Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών στον Ναύαρχο Ιωάννη Παλούμπη 52
- Βιβλιοπαρουσίαση 53

ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΣ 57

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΕΣ 59

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ 61

εξώφυλλο: «Ανάδειξη ιστορικών ναυαγίων του ΠΝ» φωτό ειλημμένη στις 5_2_2020 από το: <http://www.hellenicnavy.gr/el/enimerosi/anakoinoseis-drastririotiton/item/12688-anadeiksi-istorikon-navagion-tou-polemiku-naftikou.html>

οπισθόφυλλο: <http://www.hellenicnavy.gr/el/>

ΑΙ ΜΗΤΕΡΕΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΩΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

Επιμέλεια του Αρχιμανδρίτη π. Ιερώνυμου Φράγκου

Ο μήνας Ιανουάριος κλείνει μέ τή μεγάλη έορτή τῶν Τριῶν Ιεραρχῶν, Μεγάλου Βασιλείου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Οἱ «Τρεῖς μέγιστοι φωστῆρες τῆς τριστηλίου Θεότητος» διαλάμπουν στὸ στερέωμα καθοδηγώντας μέ τή ζωή τους, τό ἔργο τους καὶ τά συγγράμματά τους κάθε χριστιανό πού ἀγωνίζεται νά προσεγγίσει βιωματικά τό μυστήριο τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Πίσω ὅμως ἀπ' αὐτές τίς ἔξεχουσες προσωπικότητες κρύβονται τρία πρόσωπα πού καρτερικά, ἀθόρυβα καὶ ταπεινά φρόντισαν νά ἀναθρέψουν αὐτούς τούς μεγάλους Ἅγιους, ἐνσταλάζοντας στίς ψυχές τους ἀπό νηπιακή ἡλικία, τήν ἀγάπη γιά τὸν Χριστό. Οἱ μητέρες τῶν τριῶν Ιεραρχῶν, Ἐμμέλεια, Νόννα καὶ Ἀνθοῦσα ἀποτελοῦν πρότυπα χριστιανῶν συζύγων καὶ μητέρων πού ἀφίερωσαν τή ζωή τους στό νά γαλουχήσουν τά παιδιά τους Ὁρθόδοξα. Ἀς ἀσχοληθοῦμε ὅμως μέ τήν καθεμιά ξεχωριστά.

Ἡ Ἁγία Ἐμμέλεια ἡ μητέρα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καταγόταν ἀπό τήν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας, ἀπό γένος ἔνδοξο καὶ ἀρχοντικό. Τά πλούτη καὶ ἡ λαμπρή καταγωγή τῆς δέν τήν ἐμπόδιζαν νά ζεῖ ταπεινά καὶ σύμφωνα μέ τὸν Νόμο τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ ἐπιλογή τοῦ συζύγου της δέν γίνεται μέ κριτήριο τά πλούτη ἢ τήν εὐγενική καταγωγή ἀλλά σύμφωνα μέ τὸ ψυχικό του κάλλος. Ἀπέκτησε δέκα τέκνα καὶ ἀπεδείχθη ὅχι μόνο πολύτεκνος ἀλλά καὶ καλλίτεκνος. Τά τέσσερα ἀγόρια τῆς ἀφιερώθηκαν στήν ὑπηρεσία τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπό τά πέντε κορίτσια της τό ἔνα ἔγινε μοναχή, ἡ Μακρίνα. Δοκιμάστηκε σκληρά ὅταν ἔνα ἀπό τά παιδιά της, ὁ Ναυκράτιος πού

ῆταν μοναχός πνίγηκε στόν Ἱρη ποταμό στόν Πόντο, σέ ήλικια 27 ἑτῶν. Ὁμως ἐκείνη ἔδειξε ύπομονή καὶ γενναιοψυχία τίς δύσκολες ἐκείνες ὥρες χάρη στή σθεναρή της πίστη. Κοιψήθηκε τό 370 μ.Χ. καὶ ἐτάφη σύμφωνα μέ τήν ἐπιθυμία της κοντά στό σύζυγό της.

Ἡ Ἁγία Νόννα ἡ μητέρα τοῦ Ἅγιου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου γεννήθηκε στήν Ἀριανζό τῆς Καππαδοκίας τό 304 μ.Χ. Προερχόταν ἀπό ἐνάρετους καὶ πιστούς γονεῖς. Καὶ ἐκεῖνοι ἦταν εύκατάστατοι ἀλλά αὐτό δέν τούς ἐμπόδιζε νά ζοῦν χριστιανικά. Τήν ζήτησε σέ γάμο ὁ συμπατριώτης τους δικηγόρος Γρηγόριος, ὁ ὄποιος ὅμως ἦταν πλανεμένος ώς πρός τήν πίστη. Πολλά δάκρυα προσευχής ἔχουσε ἡ Ἁγία Νόννα γιά νά ἀφυπνιστεῖ ὁ σύζυγός της καὶ νά ἐπιστρέψει στήν ὄρθη πίστη. Καὶ ὅντως ἐκπληρώθηκε ἡ ἐπιθυμία της. Ο Γρηγόριος ἔγινε Ὁρθόδοξος καὶ μάλιστα Ἐπίσκοπος. Τήν ἐποχή ἐκείνη ἐπιτρεπόταν νά γίνουν Ἐπίσκοποι ἔγγαμοι πρεσβύτεροι. Γιά ἀρκετά χρόνια δέν εἶχαν παιδιά. "Υστερα ὅμως ἀπό πολλές δεήσεις ὁ Θεός τούς χάρισε τρία παιδιά. Τόν Γρηγόριο, τήν Γοργονία καὶ τόν Καισάριο. Ἐπιδιδόταν σέ ὅλονύκτιες προσευχές ώστε νά γίνουν τά παιδιά της δοχεία τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Μέσα στό σπίτι ἐπικρατοῦσε εἰρήνη, γαλήνη καὶ ἡρεμία. "Εμεναν ἀνεπηρέαστοι ἀπό τήν ἐπιφροή τοῦ ἀμαρτωλοῦ κόσμου. Οἱ προσευχές της εἰσακούονταν γιατί γίνονταν μέ θέρμη καὶ ταπείνωση. Ἡ ἴδια ποθοῦσε τήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν καὶ ἔτσι τή βρῆκε ὁ Θάνατος προετοιμασμένη καὶ στολισμένη μέ τά χαρίσματα τοῦ Ἅγιου Πνεύματος.

Ἡ Ἁγία Ἀνθοῦσα ἡ μητέρα τοῦ Ἅγιου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καταγόταν ἀπό πλούσια

καί εύγενή οίκογένεια τῆς Ἀντιόχειας. Τήν ἐνάρετη αύτη κόρη νυμφεύτηκε ὁ Σεκούνδος. Στὸ ἀξιώμα του ἦταν ἄρχων διοικητής τῶν στρατιωτῶν τῆς Συρίας. Καί ὁ σύζυγός της ἦταν ἐνεργό μέλος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀντιόχειας. "Ομως τὸν κάλεσε ὁ Θεός πολὺ γρήγορα κοντά Του, λίγο μετά τῇ γέννηση τοῦ μικρού τῆς γιοῦ Ἰωάννη. Ἡ Ἀνθοῦσα ἔμεινε μόνη νά μεγαλώνει τὸν μικρό τῆς Ἰωάννη. Ἡ μεγάλη τῆς πίστη στὸν Θεό τήν ἔκανε νά ξεπεράσει τὸ βαρύ σταυρό τῆς καὶ νά ἀφοσιωθεῖ στὴ χριστιανική ἀνατροφή τοῦ γιοῦ τῆς. Ἡταν τέτοια ἡ ἀρετή τῆς ὥστε ὁ περιφημός ρητοροδιδάσκαλος Λιβάνιος τῆς ἐποχῆς δίπλα στὸν ὅποιο μαθήτευσε καὶ ὁ Ἰωάννης νά ἀναφωνήσει: «Ἀλήθεια! Τί ὑπέροχες γυναικεῖς ὑπάρχουν μεταξύ τῶν Χριστιανῶν!»! "Οταν ὁ Ἰωάννης βαπτίστηκε καὶ εἶδε ἡ Ἅγια Ἀνθοῦσα πόσο συνειδητοποιημένος χριστιανός ἦταν δοκίμασε ἀνείπωτη χαρά στήν ψυχή της. Ὁ Ἰωάννης σκέφτηκε νά

μονάσει. Ἡ Ἅγια μητέρα του ὅμως τὸν παρεκάλεσε νά μείνει κοντά τῆς μέχρι τήν κοίμησή της καὶ μετά νά ἀναχωρήσει γιά τήν ἔρημο. "Ἔτσι κι ἔγινε. Δύο χρόνια μετά σέ ἡλικία 43 ἑτῶν κοιμήθηκε ἡ Ἅγια μητέρα του. Ὁ Ἰωάννης μοίρασε τήν περιουσία του καὶ ἔφυγε γιά τήν ἔρημο.

Διαβάζοντας καὶ μόνο αὐτά τά λίγα κατανοούμε τὸ πνευματικὸ ἀνάστημα τῶν τριῶν αὐτῶν γυναικῶν πού ἀνέδειξαν ἄνδρες ἀναλόγου ἀναστήματος. Ἡ ἐποχή μας ἔχει ἀνάγκη ὅσο ποτέ ἄλλοτε νά ἀναδείξει τέτοιου εἴδους γυναικεία πρότυπα. Καὶ τότε θά ἔχει τήν ἐλπίδα μιᾶς θεαματικῆς βέλτιστης ἀλλαγῆς. Εἴθε οἱ τρεῖς Ἅγιες νά φωτίζουν, νά ἐνδυναμώνουν καὶ νά χαρίζουν διάκριση σέ ὅλους τούς γονεῖς ἀλλά καὶ σέ ὅλους ὅσους τίς εὐλαβοῦνται καὶ τίς ἐπικαλοῦνται. ☀

Φωτό ειλημμένη στις 18_2_2020 <https://antexoume.wordpress.com/2015/02/08/οι-αγίες-μητέρες->

Η κοπή Βασιλόπιτας της ΕΑΑΝ στο ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Του Πλοιάρχου (HN) Γρηγόριου Γεωργακόπουλου ΠΝ ε.α.

Η μεγάλη γιορτή για το καλό του χρόνου 2020 γιορτάστηκε με μεγαλοπρέπεια στις 19 Ιανουαρίου 2020 στο Πολεμικό Μουσείο. Ήταν η κοπή της Βασιλόπιτας της ΕΑΑΝ 2020, μεγάλη μέρα για συνάντηση συναδέλφων και φίλων στην ωραία αυτή τελετή.

Νωρίς άρχισαν να φτάνουν τα μέλη μας και φίλοι για τη μεγάλη γιορτή μας, που γέμισε το φουαγιέ και το αμφιθέατρο του Πολεμικού Μουσείου, από κόσμο.

Η μουσική του ΠΝ έπαιξε στην είσοδο του μουσείου τα κάλαντα και γιορτινά χριστουγεννιάτικα τραγούδια, και έδωσε το εορταστικό πνεύμα της μεγάλης αυτής γιορτής. Ήταν το καλωσόρισμα των προσερχομένων στην τελετή.

Οι κυρίες κάθε ηλικίας άστραφταν και λάμπρυναν με την παρουσία τους τη μεγαλειώδη αυτή εκδήλωση. Σκόρπισαν απλόχερα την ομορφιά, χαρά, καλοσύνη στην τελετή.

Ο Πανοσιολογιότατος του ΠΝ ευλόγησε τη βασιλόπιτα, θρησκευτική κατάνυξη στην αίθουσα. Όλοι κάνοντας τον σταυρό μας τιμήσαμε την ιερή αυτή στιγμή.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού καλωσόρισε σύσσωμο τους καλεσμένους μας, με άπλετη καλοσύνη, χαρά και σεβασμό.

Την τελετή τίμησαν με την παρουσία τους η στρατιωτική ηγεσία του ΠΝ, ΛΣ, πρόεδροι και πλήθος συναδέλφων.

Το φλουρί έπεσε στην τιμούμενη ανώνυμη σύζυγο απόστρατου, για την στήριξη και συμπαράστασή της σε όλη τη διάρκεια και σταδιοδρομία μας στο Πολεμικό Ναυτικό.

Επακολούθησαν οι καθιερωμένες βραβεύσεις των αριστούχων μαθητών της Β' και Γ' Λυκείου, καθώς και των αριστούχων απόφοιτων Ελληνικών και Ξένων πανεπιστημάτων, σύμφωνα με το πρόγραμμα της τελετής.

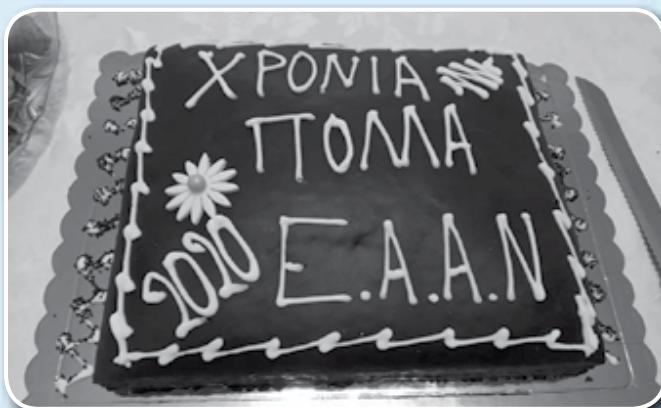
Η τελετή έληξε με μια λιτή δεξίωση στο φουαγιέ του φιλόξενου Πολεμικού Μουσείου, με τις ευχές όλων να είμαστε όλοι καλά και του χρόνου.

Ανασκόπηση των γεγονότων από (09/01/2020 μέχρι 08/02/2020)

09/01/2020 10:00 Κοπή πίτας ΓΕΕΘΑ
 10/01/2020 13:00 Κοπή πίτας Α/ΓΕΝ
 12/01/2020 10:30 Κοπή πίτας Ένωση Καρδιοπαθών
 Α/Ξ ΠΝ-ΛΣ & ΦΙΛΩΝ
 12/01/2020 11:00 Κοπή πίτας ΕΑΑΝ/ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ
 14/01/2020 12:00 Κοπή πίτας ΥΝΑΝΠ/ΑΛΣ-ΕΛ. ΑΚΤ.
 18/01/2020 11:00 Κοπή πίτας Συνδέσμου Αποφοίτων
 Σχολής Ναυτικών Δοκίμων
 18/01/2020 11:00 Κοπή πίτας Ελλ. Συνδέσμου Υπο-
 βρυχίων
 19/01/2020 11:00 Κοπή πίτας ΕΑΑΝ-Βράβευση αρι-
 στούχων μαθητών
 20/01/2020 11:00 Κοπή πίτας ΜΤΝ

21-01-2020 10:30 Παράδοση Παραλαβή Α/ΓΕΕΘΑ
 29-01-2020 18:00 Κοπή πίτας ΕΑΑΑ
 29-01-2020 18:00 Κοπή πίτας ΕΑΑΝ/ΚΡΗΤΗΣ
 30-01-2020 10:30 Ετήσιο Μνημόσυνο Ναυτικής Αε-
 ροπορίας
 31-01-2020 11:00 Κοπή πίτας ΕΑΑΝ/ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
 01-02-2020 11:00 Κοπή πίτας ΣΑΣΜΥΝ
 02-02-2020 12:00 Κοπή πίτας ΕΑΑΛΣ
 05-02-2020 20:00 Εορτασμός 100 χρόνων ΛΣ από
 ΥΝΑΝΠ/ΑΛΣ-ΕΛ.ΑΚΤ
 08-02-2020 11:30 Κοπή πίτας ΕΑΑΝ/ ΠΟΡΟΥ
 08-02-2020 20:30 Κοπή πίτας ΕΑΑΝ/ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Ο Ναρκοπόλεμος των Βαλκανικών πολέμων

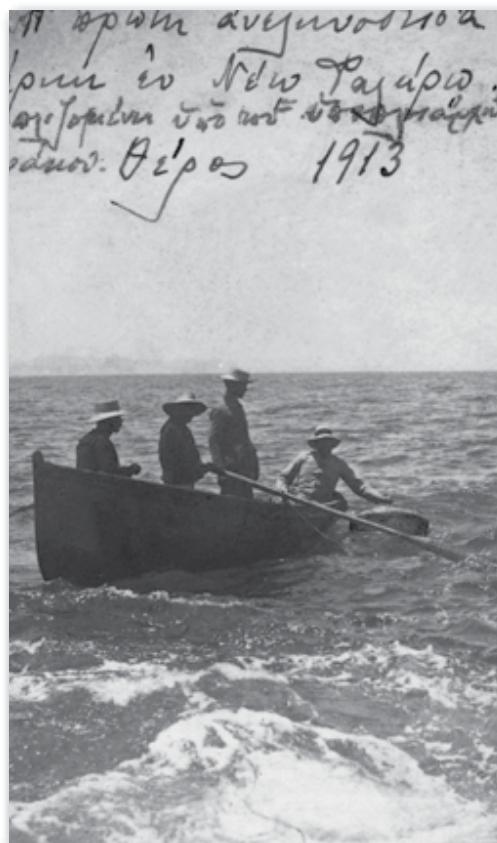
μέσα από τα αρχεία του Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος

Του Αντιναυάρχου Ι. Παλούμπη ΠΝ ε.α.

Μια άγνωστη πτυχή του ναυτικού αγώνα των Βαλκανικών Πολέμων είναι η διεξαγωγή επιχειρήσεων ναρκοπολέμου, ναρκοθέτησης και ναρκαλείας από τους εμπολέμους, όπως παρουσιάζονται από την αναδίφηση των αρχείων του Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος. Οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις αυτές διεξήχθησαν κυρίως από προσωπικό και με μέσα του ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού και είναι άξιες μνείας, γιατί ανέδειξαν την αποτελεσματικότητα και την τεχνική ικανότητα όσων ενεπλάκησαν σ' αυτές.

Όσο κι αν οι νάρκες της εποχής εκείνης θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν «πρωτόγονες», συγκρινόμενες με τις τεχνικά άρτιες σημερινές, δεν έπαυαν να αποτελούν ένα πολύ επίφοβο και καταστρεπτικό όπλο, που παρεμπόδιζε την πρόσβαση των αντιπάλων ναυτικών μονάδων σε λιμένες, όρμους, αγκυροβόλια, κόλπους και απαγόρευε τη διέλευση προς εσωτερικά προστατευόμενα ύδατα. Κατ' αυτόν τον τρόπο γινόταν προσπάθεια να αποκλεισθεί η προσβολή με ναυτικό βομβαρδισμό φιλίων ναυτικών δυνάμεων που θα ετύχαινε να ναυλοχούν στις προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές είτε εγκαστάσεων ξηράς ή φιλίων στρατευμάτων πλησίον της ακτής.

Οι νάρκες άρχισαν να χρησιμοποιούνται στο θέατρο επιχειρήσεων του Αιγαίου από τους Τούρκους κατά τη διάρκεια του Ιταλο-τουρκικού πολέμου το 1911. Την περίοδο αυτή ποντίσθηκαν ναρκοπέδια στις προσβάσεις του λιμένος της Σμύρνης για προστασία και στα στενά των Δαρδανελλίων για παρεμπόδιση εισόδου σ' αυτά αντιπάλων ναυτικών δυνάμεων. Τα ναρκοπέδια αυτά παρέμειναν ενεργά καθ' όλη τη διάρκεια του Α' Βαλκανικού Πολέμου.

Σκηνή από την ανέλκυση ναρκών στην περιοχή του Ν. Φαλήρου τον Ιούνιο του 1913. Φωτογραφικό Αρχείο Ν.Μ.Ε.

Την 1η Ιανουαρίου 1913 το τουρκικό εύδρομο "ΧΑΜΗΔΙΕ" εξήλθε των Δαρδανελλίων και διαφυγόν της προσοχής των περιπολούντων νοτίων της Ίμβρου ελληνικών αντιτορπιλικών, εν μέσω σφοδρής θαλασσοταραχής και σε συνθήκες χαμηλής ορατότητος, ανοίχθηκε στο Αιγαίο, με αποστολή να δράσει ως επιδρομικό, προκαλώντας φθορές στη ναυτιλιακή κίνηση και στους λιμένες των νήσων ώστε να προσελκύσει με αυτόν τον τρόπο εναντίον του τον "ΑΒΕΡΩΦ", το μόνο πλοίο του Ελληνικού Στόλου που θα μπορούσε να τεθεί σε καταδίωξη του με σοβαρές πιθανότητες επιτυχίας. Η προκλητική του επίθεση και προσβολή του επιτάκτου εξοπλισμένου "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ" μέσα στο λιμάνι της Σύρου την 2α Ιανουαρίου είχε αυτόν ακριβώς το σκοπό, δηλαδή να απομακρύνει τον "ΑΒΕΡΩΦ" από το ορμητήριο του Μούδρου, ώστε να μπορέσει ο Τουρκικός Στόλος, εξερχόμενος των Δαρδανελλίων, να καταναυμαχήσει ευκολότερα τον Ελληνικό Στόλο που θα συναντούσε.

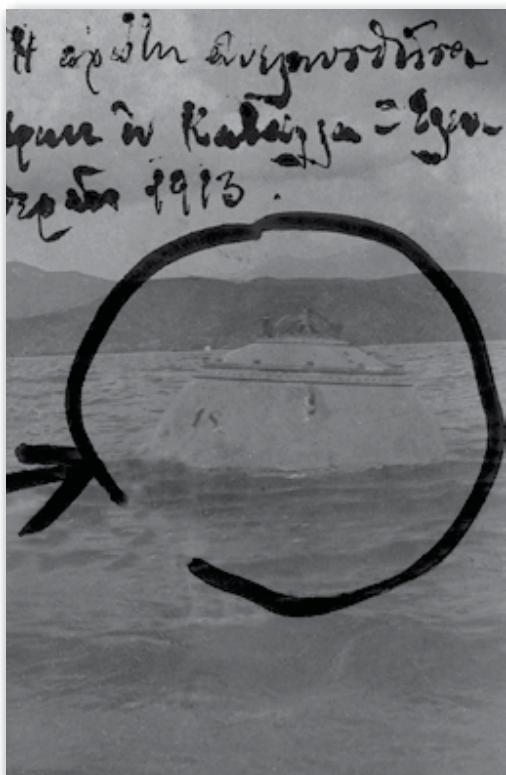
Υπ' αυτές τις συνθήκες, με το "ΧΑΜΗΔΙΕ" να κινείται ανεμπόδιστο προς άγνωστους στόχους μέσα στο Αιγαίο, μία απ' τις ενέργειες που υιοθετήθηκε και εκτελέσθηκε από την ελληνική κυβέρνηση ήταν η πόντιση αμυντικού ναρκοπεδίου, για προστασία του λιμένος του Πειραιώς, με 100 γαλλικές αγκυροβολημένες νάρκες αποκλεισμού τύπου Harle.

Η επιχείρηση έλαβε χώρα την 7η Ιανουαρίου 1913 και εξετελέσθη υπό του ναρκοβόλου (ναρκοθέτιδος) "ΑΡΗΣ" με κυβερνήτη τον Υποπλοίαρχο Δημήτριο Μπακόπουλο, επικουρούμενο από το βοηθητικό "ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ". Οι νάρκες ποντίσθηκαν σε μονή γραμμή, επί της ευθυγραμμίσεως Άκρας Αγίου Κοσμά-Φανού Κόγχης Σαλαμίνος. Η καλυφθείσα

απόσταση ήταν 8 χιλιομέτρων και η θεωρητική απόσταση μεταξύ των διαδοχικών ναρκών ήταν 80 μέτρα. Εκ των 100 ναρκών, σύμφωνα με την αναφορά ποντίσεως ναρκοπεδίου του Υποπλοιάρχου Μπακόπουλου, οι 92 εποντίσθησαν κανονικώς, με τις γομοδόκες να έχουν ρυθμισθεί να βρίσκονται σε βάθος 2,5 μέτρων υπό την επιφάνεια της θαλάσσης, ενώ οι λοιπές 8 εβυθίσθησαν και απωλέσθηκαν. Εξ όσων είναι γνωστά, η επιχείρηση αυτή ήταν η πρώτη πόντιση αμυντικού ναρκοπεδίου που έγινε από το ελληνικό Πολεμικό Ναυτικό.

Τον Απρίλιο του 1913 άρχισαν να ωριμάζουν οι συνθήκες στο Υπουργείο Ναυτικών για την άρση του αμυντικού ναρκοπεδίου Πειραιώς. Οι σημερινές γνωστές μέθοδοι ναρκαλιείας αγκυροβολημένων ναρκών επινοήθηκαν πολύ αργότερα από εκείνη την εποχή. Η πρώτη προσέγγιση και κατεύθυνση προς την ομάδα ναρκαλιείας ήταν, ο εντοπισμός των ναρκών να ακολουθείται από πρόκληση ελεγχόμενης έκρηξης για την εξουδετέρωσή των, δεδομένου ότι δεν υπήρχαν γνωστές και ακίνδυνες μέθοδοι ανέλκυσης των ναρκών και ο κατασκευαστικός οίκος τις είχε χαρακτηρίσει ως μη ανελκύσιμες. Ο Βρυάκος με υπόμνημά του, από 18 Απριλίου 1913, επρότεινε την κατασκευή μιας ιδιοσυσκευής δικής του επινόησης, με την οποία

Σκηνές από την ανέλκυση ναρκών στην Καβάλα τον Ιούλιο του 1913.
Φωτογραφικό Αρχείο Ν.Μ.Ε.

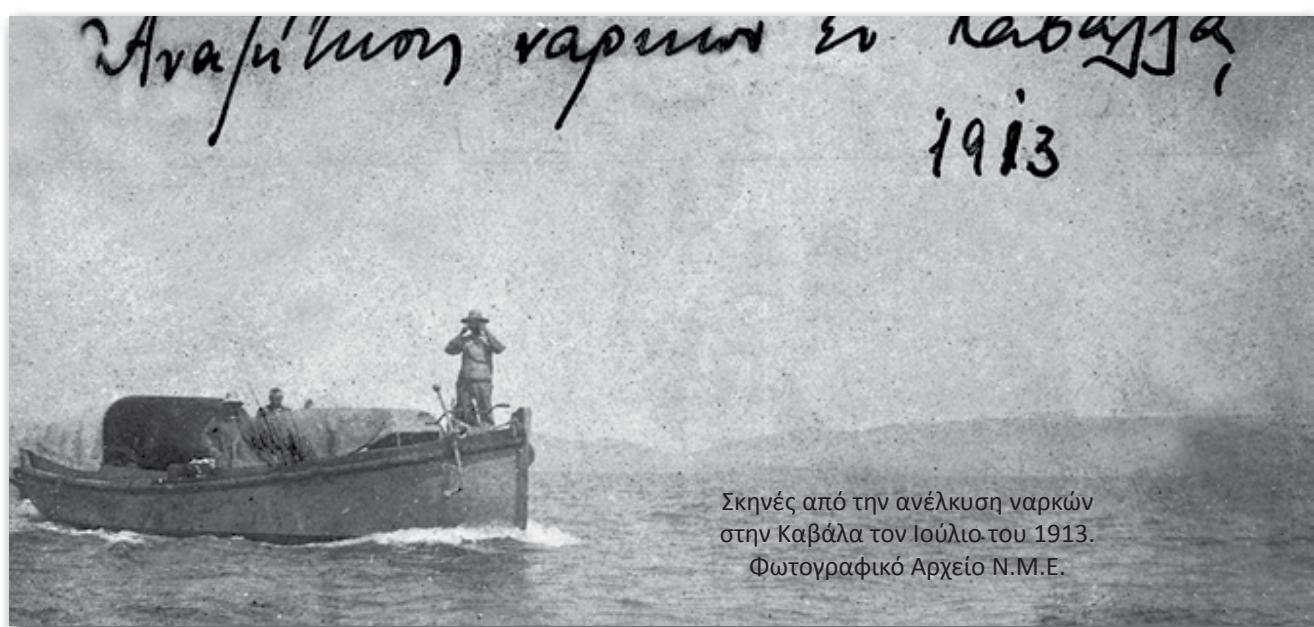
γινόταν δυνατή η ρυμούλκηση των εντοπιζομένων ναρκών μαζί με τα αγκύρια τους προς μικρότερα βάθη, ώστε η γομοδόκη να ανέρχεται στην επιφάνεια και σ' αυτή τη θέση να αφαιρείται η εναυσματοδόκη, αφοπλίζοντας έτσι τη νάρκη. Με την προτεινόμενη απ' τον Βρυάκο μέθοδο οι ανελκυόμενες και περισυλλεγόμενες νάρκες θα μπορούσαν να ξαναχρησιμοποιηθούν, αντί να καταστραφούν, με σημαντικό οικονομικό όφελος για το ελληνικό κράτος.

Τον Μάιο του 1913, συνεστήθη επιτροπή από το Υπουργείο Ναυτικών στην οποία συμμετείχαν ο Βρετανός Πλοίαρχος H. Cardale, μέλος της βρετανικής ναυτικής αποστολής, ο Πλωτάρχης Αγησίλαος Γέροντας και οι Υποπλοιάρχοι Κάρολος Βρυάκος και Δημήτριος Μπακόπουλος. Σκοπός της επιτροπής ήταν να μελετήσει τον τρόπο άρσεως των ναρ-

κών του ναρκοπεδίου Πειραιώς.

Ο Υπουργός των Ναυτικών Νικόλαος Στράτος και ο Βρετανός Πλοίαρχος H. Cardale απεφάσισαν να δοκιμάσουν την επινόηση του Βρυάκου σε νάρκη χωρίς εναυσματοδόκη και μετά τις επιτυχείς δοκιμές απεφάσισαν να την εφαρμόσουν στην πράξη.

Τον Ιούνιο του 1913, με προσωπική εργασία του ιδίου του Βρυάκου στις πλέον επικίνδυνες φάσεις αυ-

Σκηνές από την ανέλκυση ναρκών στην Καβάλα τον Ιούλιο του 1913.
Φωτογραφικό Αρχείο Ν.Μ.Ε.

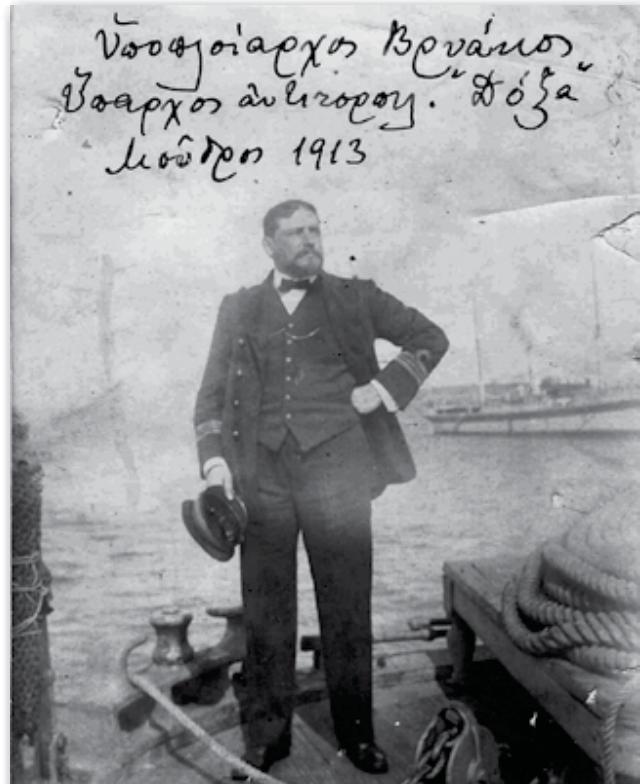
Χάρτης με ναρκοθετημένες περιοχές στις προσβάσεις του λιμένος του Δεδεαγάτη. Αρχείο Ν.Μ.Ε.

τής της επιχείρησης, ανελκύσθηκαν οι 92 νάρκες του ναρκοπεδίου Πειραιώς.

Τον Ιούλιο του 1913, με την ίδια μέθοδο, ο Βρυάκος εκκαθάρισε τα ναρκοπέδια που είχαν ποντίσει οι Βούλγαροι έμπροσθεν των λιμένων Καβάλας, Ελευθερών, Δεδεαγάτης (Αλεξανδρούπολης) και Πόρτο-Λάγο. Η εργασία αυτή, πολύ πλέον επικίνδυνη διότι δεν ήταν γνωστοί οι τύποι των ναρκών όπως και οι κατασκευαστές τους, εκτελέσθηκε εντός τεσσάρων ημερών για την Καβάλα και μιας ημέρας για τις Ελευθερές, απ' όπου ανελκύσθηκαν συνολικά 27 νάρκες απ' τις 29 εντοπισθείσες, τεσσάρων ημερών για το Δεδεαγάτη απ' όπου ανελκύσθηκαν 9 νάρκες και τεσσάρων ημερών για το Πόρτο-Λάγο απ' όπου ανελκύσθηκαν 8 νάρκες. Το σύνολο 44 ναρκών εθεωρήθη ως λεία πολέμου για το Ναυτικό. Ο αριθμός των ναρκών και το σύνολο του υλικού που διασώθηκε χάρις στην επινοητικότητα αλλά και το θάρρος του Βρυάκου, αποτιμήθηκε σε επίσημη αναφορά του διευθυντού Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου των Ναυτικών σε περίπου 20.000 ναπολεόνια, ποσό πολύ σημαντικό για την εποχή εκείνη.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΒΡΥΑΚΟΣ

Ο Κάρολος Βρυάκος γεννήθηκε στην Κέρκυρα το 1875 και το 1894 απεφοίτησε από τη Σχολή Ναυτικών Δοκίμων ως Αξιωματικός. Το 1904 απεστάλη στην Ιταλία όπου υπηρέτησε επί ιταλικών πλοίων και παράλληλα έλαβε το δίπλωμα του Ηλεκτρολόγου Μηχανικού από το Πανεπιστήμιο της Ρώμης με βαθμολογία απόλυτο άριστα. Το 1909 επέστρεψε στην Ελλάδα, προήχθη σε Υποπλοίαρχο και εστάλη στο Παρίσι να επιβλέψει την παραλαβή των ναρκών που είχαν παραγγελθεί και κατασκευασθεί στον οίκο Harle & Cie. Από εκεί εστάλη στην Ιταλία και την Γερμανία για να συμμετάσχει στις δοκιμές αποδοχής συστημάτων του θωρακισμένου καταδρομικού "ΑΒΕΡΩΦ" που εναυπηγείτο στα ναυπηγεία Orlando του Λιβύρνο. Κατά τη διάρκεια του Α' Βαλκανικού Πολέμου, ο Βρυάκος υπηρέτησε ως Ύπαρχος στο αντιτορπιλικό "ΔΟΞΑ" και στη συνέχεια μετα-

Ο Υποπλοίαρχος Κ. Βρυάκος,
Ύπαρχος του αντιτορπιλικού «ΔΟΞΑ». Μουδρος, 1913.
Φωτογραφικό Αρχείο Ν.Μ.Ε.

τέθηκε στο αντιτορπιλικό "ΝΕΑ ΓΕΝΕΑ". Στα τέλη Ιουνίου 1913 τοποθετήθηκε κυβερνήτης του τορπιλοβόλου "14". Την ίδια περίοδο ανέλαβε τις επιχειρήσεις άρσεως των ναρκοπεδίων, τόσον του Πειραιώς όσον και εν συνεχείᾳ των λιμένων της Μακεδονίας και της Θράκης.

Ο Βρυάκος σταδιοδόρησε στο Ναυτικό, προήχθη σε Αντιπλοίαρχο το 1914 και επινόησε μια μέθοδο για να εξασφαλίζει την καταστρεπτικότητα της κρούσης σε επιπλέουσες νάρκες. Εδημιούργησε και διηγήθη τη Σχολή Ηλεκτρολόγων Αξιωματικών του Ναυτικού. Εδημιούργησε τις Σχολές για δύο νέες ειδικότητες τεχνικών Υπαξιωματικών του Ναυτικού, τους μηχανολόγους τορπιλλητές και τους μηχανολόγους ηλεκτρολόγους. Οι τελευταίοι μετά την αποστρατεία τους αποτελούσαν τους πλέον ειδικευμένους τεχνίτες στην αστική ηλεκτροδότηση. Πλοίαρχος το 1920, ονομάσθηκε Διοικητής της Μοίρας των Καταδρομικών του Ευξείνου Πόντου και παρασημοφορήθηκε για γενναιότητα και στρατιωτική αξία στο πεδίο της μάχης.

Το 1922 απεσπάσθη στο Υπουργείο Επικοινωνιών ως Διευθυντής και οργανωτής των πολιτικών επικοινωνιών της χώρας. Το 1923 προήχθη σε Υποναύαρχο και συντάξιοδοτήθηκε. Το 1924 εγκαταστάθηκε στο Παρίσι όπου παρέμεινε μέχρι τέλους της ζωής του.

Ζωτικά Εθνικά Συμφέροντα

Του Αντιναυάρχου Δημήτριου Λισμάνη ΠΝ ε.α.

Το εθνικό συμφέρον αποτελεί τον βασικό αντικείμενο σκοπό και τον ύψιστο καθοριστικό παράγοντα της εξωτερικής και αμυντικής πολιτικής μίας χώρας. Τα κράτη καθορίζουν τι θα συμπεριλάβουν στα εθνικά τους συμφέροντα, τι θα επιδιώξουν, δηλαδή, να προστατεύσουν ή να επιτύχουν σε σχέση με άλλα κράτη. Γενικά, πρόκειται για τις απαιτήσεις και τις επιλογές που εξυπηρετούν ένα κυρίαρχο κράτος, οι οποίες όμως αλλάζουν αφάνταστα, από κράτος σε κράτος και από χρόνο σε χρόνο.

Είναι αναμενόμενο ότι, ο καθορισμός αυτών των απαιτήσεων να συναντήσει τεράστιες διαφωνίες μεταξύ των υπευθύνων για την πολιτική και στρατηγική μίας χώρας. Μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές αντιλήψεις, από αφηρημένες έννοιες (όπως η ειρήνη και η ασφάλεια), μέχρι συγκεκριμένους στόχους (όπως η προσάρτηση ορισμένων εδαφών και η σύναψη ή όχι σοβαρού εξωτερικού δανεισμού).

Νέοι συσχετισμοί στο πολιτικό-στρατηγικό περιβάλλον θα απαιτήσουν αλλαγή των εθνικών συμφερόντων ή αναπροσαρμογή των προτεραιοτήτων τους. Σε περίπτωση σοβαρής κρίσης της εθνικής οικονομίας, θα απαιτηθεί περιστολή κάποιων συμφερόντων.

Σε μια τέτοια περίπτωση, το κράτος αναγκάζεται να κάνει μία δύσκολη επιλογή και οι υπεύθυνοι να λάβουν κρίσιμες αποφάσεις που επηρεάζουν την ασφάλεια και τα συμφέροντα της χώρας τους. Όπως από ένα οικογενειακό προϋπολογισμό δεν μπορούν να περικοπούν ορισμένες υποχρεώσεις, έτσι και από τον κρατικό να γίνουν υποχωρήσεις που αποτελούν αμετακίνητες εθνικές θέσεις. Τότε πρόκειται για εθνικές απαιτήσεις που έχουν την πρώτη προτεραιότητα, και είναι τόσο ζωτικές για ένα κράτος, όσο είναι οι υποχρεώσεις της διατροφής και στέγης για μία οικογένεια. Αυτές οι εθνικές απαιτήσεις αποτελούν το βασικότερο εθνικό συμφέρον κάθε κράτους, σε κάθε εποχή, για το οποίο καμία περιστολή ή υποχώρηση είναι ανεκτή – αναφερόμαστε, τότε, στο:

Ζωτικό ή υπέρτατο εθνικό συμφέρον

Το εάν ένα εθνικό συμφέρον ενός κράτους θεωρείται ζωτικό ή όχι, εξαρτάται απλώς από την απάντηση που δίνεται στο ερώτημα: Το κράτος είναι αποφασισμένο, αμέσως ή ως εσχάτη κατάληξη, να κάνει πόλεμο για να το εξασφαλίσει; Σε θετική απάντηση, το συμφέρον είναι ζωτικό. Άρα ως ζωτικό εθνικό συμφέρον, μπορεί απλά να ορισθεί: Η υποχρέωση ενός κράτους, για την υπερά-

σπιση της οποίας είναι αποφασισμένο να κάνει πόλεμο – αποτελεί, δηλαδή, ‘αιτία πολέμου’ (casus belli). Και επειδή κανένα ζωτικό συμφέρον δεν κυριαρχεί μόνο του στις πολιτικές διαδικασίες και αποφάσεις μιας κυβέρνησης, ο όρος αποδίδεται ακριβέστερα στον πληθυντικό, ως «Ζωτικά Εθνικά Συμφέροντα».

Αυτά τα συμφέροντα περιλαμβάνουν για κάθε χώρα, το ελάχιστον, την προστασία της ακεραιότητας των εδαφών της και τη διαφύλαξη της εθνικής της αξιοπρέπειας, τα οποία προ παντός θεωρούνται μετριοπαθή και συντηρητικά. Περιλαμβάνουν πάντοτε πράγματα τα οποία ένα κράτος ήδη τα έχει. Αν και μπορεί, επίσης, να επεκτείνονται σε στόχους που δεν έχουν ακόμη εκπληρωθεί ή ιστορικά διεκδικούμενους. Όμως, είναι πρωτίστως συνδεδεμένα με τη διαφύλαξη της υπάρχουσας κατάστασης (status quo) του κράτους. Κάθε κράτος είναι αποφασισμένο, κατ' ελάχιστον, να μην χάσει τίποτα κεφαλαιώδους σημασίας που ήδη του ανήκει.

Σύμφωνα με τις προηγηθείσες επεξηγήσεις της έννοιας των ζωτικών εθνικών συμφερόντων, θα μπορούσαμε τώρα να σκεφθούμε ποια θα ήταν δυνατόν να είναι αυτά για την χώρα μας. Υπό γενική έννοια:

- Εθνική εδαφική ακεραιότητα και πολιτική ανεξαρτησία (ελευθερία από ξένη κυριαρχία)
- Εθνική ασφάλεια
- Εθνική ευημερία
- Εθνική αξιοπρέπεια και γόγτρο.

Γνωρίζοντες επίσης τις δημοκρατικές και φιλειρηνικές αντιλήψεις και παραδόσεις του λαού μας, μπορούμε να πούμε ότι η χώρα μας περιορίζει τα ζωτικά της συμφέροντα στη μετριοπαθή κατηγορία που προαναφέρθηκε, πράγμα που συντείνει στον μετριασμό μιας απειλής συρράξεως. Όπως πιστεύουμε και ότι η χώρα μας δεν θα θεωρήσει ως ζωτικά της συμφέροντα κάποια που θα αντιτίθενται ευθέως σε εκείνα άλλων κρατών, που και αυτό θα επιτάχυνε απρόσμενα μίαν ένταση. Όλα αυτά, για τον λόγο ότι η καταφυγή στα όπλα συνεπάγεται κάποιες διακινδυνεύσεις, που θα θεωρούνται αποδεκτές όταν τα προβλεπόμενα οφέλη υπερέχουν τις πιθανές απώλειες (ανθρώπινες και υλικό).

Οστόσο, σε ένα σημερινό πόλεμο, η ένοπλη σύρραξη αποτελεί ένα πολύ πολύπλοκο και δαπανηρό μέσο επιβολής της θέλησης μίας δύναμης, ώστε η προοπτική καταφυγής στην χρήση των όπλων, με όρους cost-

benefit analysis, να κλίνει προς την πλευρά του κόστους. Ποιο κράτος θα αποδεχόταν τέτοιες καταστροφές για την υποστήριξη κάποιου συμφέροντος (ακόμη και ζωτικού); Εξάλλου, μία τέτοια απόφαση θα αντιτίθετο στον βασικό σκοπό της σωστής λειτουργίας ενός κράτους, που είναι η επιβίωση και η ευημερία του λαού του (έννοιες που αποτελούν επίσης ζωτικά συμφέροντα του κράτους). Επομένως, αυτός ο ίδιος ο πόλεμος δεν αποτελεί συμφέρον... για τα ζωτικά εθνικά συμφέροντα, παρόλο ότι σε αυτόν καταλήγουμε για την επιδίωξη αυτών των συμφερόντων.

Πέραν αυτών, ένα κράτος πρέπει να λαμβάνει υπόψη και τα αβέβαια οφέλη, που είναι η αποδοχή των κινδύνων από τις καθαρά στρατιωτικές επιχειρήσεις, αλλά και από άλλους παράγοντες, όπως:

-- Η χρήση βίας μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ικανότητά του να εξασφαλίσει τα ίδια συμφέροντα, με άλλα μέσα λιγότερο επικίνδυνα.

-- Οι ενέργειές του, είναι ενδεχόμενο να αποτύχουν, με αποτέλεσμα η εθνική αξιοπρέπεια (άλλο ζωτικό συμφέρον) και η αξιοπιστία μελλοντικών αποτροπών να μειωθούν ανεπανόρθωτα.

Όμως, πώς ένα κράτος που θα αποφεύγει να καταφύγει σε πόλεμο, θα προστατεύσει τα συμφέροντά του που θεωρεί ζωτικά; Μήπως αναλαμβάνοντας αποδε-

κτούς κινδύνους; Εδώ απαιτείται προσοχή. Δεν θα ήταν επιτρεπτή η καταφυγή στην ισχύ των όπλων, με απερισκεψία και ελαφρότητα. **Η σύνεση επιβάλλει να αναζητηθούν, πρώτα, άλλοι χειρισμοί** για την προάσπιση των εθνικών συμφερόντων, δίχως να πολλαπλασιασθεί το κόστος ή να εκτοξευθούν οι εξοπλιστικοί ανταγωνισμοί και ενταθούν οι εσωτερικοί φόβοι:

-- Με τη σημερινή διαμόρφωση των διεθνών συσχετισμών, μία μικρή χώρα δεν πρέπει να τηρεί μία πολιτική που εξ ολοκλήρου στρέφεται εναντίον στα συμφέροντα μιας πολύ μεγαλύτερης δύναμης, διότι αυτός ο χειρισμός μπορεί να οδηγήσει σε σίγουρη καταστροφή. Ακόμη και μία μεγάλη δύναμη αποφεύγει να ασκήσει τελείως ενάντια πολιτική κατά ενός εν δυνάμει ισχυρού εχθρού, ο οποίος έχει τη δυνατότητα να της επιφέρει ανυπολόγιστες καταστροφές. Και οι υπερδυνάμεις, στον μεταξύ τους ανταγωνισμό, αποφεύγουν να καταφύγουν σε επικίνδυνες προκλήσεις που μπορούν να οδηγήσουν σε ολέθρια αποτελέσματα.

-- Μία μικρή χώρα τηρεί προσεκτική πολιτική, ενώ βρίσκεται στο δίλημμα να μην προβεί σε καμία παραχώρηση για να αποφύγει τον συμβιβασμό ή να θυσάσει κάποιο/α ζωτικά συμφέροντα ως αντάλλαγμα υποσχέσεων μελλοντικής καλής συμπεριφοράς. Και ενώ ο πόλεμος θεωρείται «ανήθικος», ανεπιθύμητη διακιν-

δύνευση, καταστροφή της εθνικής ασφάλειας (άλλο ζωτικό συμφέρον) - οι ανόητες και απερίσκεπτες ή άτολμες ενέργειες μπορούν να τον προκαλέσουν. Όστε, μπορεί να αποφευχθεί μία θερμή σύγκρουση, με σταθερούς και μετριοπαθείς χειρισμούς, όχι άκαμπτους. Η άτεγκτη, μη ρεαλιστική πολιτική αποτελεί ακόμη χειρότερο κίνδυνο (μία περισσότερο απαράδεκτη διακύβευση).

-- Αντιθέτως, συνιστάται να εφαρμοστεί μια ορθή 'τεχνική διαχείρισης κρίσεων' (ειρηνική διευθέτηση διενέξεων). Παράδειγμα αποτελεί η επιτυχημένη έκβαση της γνωστής 'Κρίσης της Κούβας', που οφειλόταν, σε ένα μεγάλο ποσοστό, στον αριστοτεχνικό χειρισμό της και από τα δύο εμπλεκόμενα μέρη. Εάν οι ΗΠΑ αποφάσιζαν να χρησιμοποιήσουν ένοπλη βία για να καταστρέψουν το καθεστώς του Κάστρου, θα πληγώνταν σοβαρά το γόητρο της ΕΣΣΔ, και το αποτέλεσμα της κρίσης θα ήταν αρκετά διαφορετικό. Σε αυτή την περίπτωση (περίπλοκος κλασικός χειρισμός κρίσης) έχουμε προσβολή του γοήτρου μίας υπερδύναμης από άλλη, και έναν προσεκτικό διακανονισμό (παρ' όλο άνισο) διισταμένων εθνικών συμφερόντων που θίγονται.

-- Σε άλλες περιπτώσεις, εθνικοί παράγοντες - διαφορετικοί σε κάθε κράτος - μπορεί να έχουν μεγαλύτερη σημασία ή προτεραιότητα, από μία καθαρά στρατιωτική ισχύ, και να ωθήσουν ένα κράτος σε πόλεμο, κατά την υπεράσπιση των συμφερόντων του. Δηλαδή, η αποφασιστικότητα ενός κράτους να προστατεύσει τα συμφέροντά του, δεν μετριέται μόνο ανάλογα με τη στρατιωτική του ισχύ. Παράδειγμα, η εντυπωσιακή απόφαση της Ελλάδος να καταφύγει, χωρίς δισταγμό, στην ένοπλη σύγκρουση εναντίον της φασιστικής Ιταλίας 'των οκτώ εκατομμυρίων λογχών' το 1940, δεν στηρίχθηκε στην στρατιωτική της δύναμη, που άλλωστε υστερούσε φοβερά. Στους Έλληνες κυριάρχησαν τότε άλλοι, μη μετρίσιμοι παράγοντες, που αγνόησαν... τις κλασικές θεωρίες του πόλεμου, όπως: **Η βαριά εθνική τους κληρονομιά που περιφρονεί την αριθμητική. Η υπεράσπιση της ελευθερίας και της αξιοπρέπειας «μέχρι τελευταίας ρανίδος του αίματός των», και η**

απόφασή τους «μάλλον τελευτάν ή μη καλώς ζην». Να, λοιπόν, μια άλλη μεταβλητή –άγνωστη σε άλλους λαούς– που πρέπει να συνυπολογίζεται κατά την προάσπιση των ζωτικών εθνικών συμφερόντων.

Δηλαδή, μία δύναμη που σκοπεύει να διακινδυνεύσει μία θερμή σύγκρουση, δεν χρειάζεται να επιδεικνύει σε έναν αντίπαλο (καλή ώρα μας) **μόνο** το μέγεθος της ισχύος του, γιατί αυτός ο εκφοβισμός μπορεί να μην αποδώσει.

-- Ακόμη, μπορεί να υπάρξει διαμάχη μεταξύ δύο δυνάμεων πάνω σε αντίστοιχα ζωτικά τους συμφέροντα, ασχέτως αν ήταν ή όχι εσκεμένη από κάποια πλευρά. Κανένας συμβιβασμός δεν μπορεί να επιτευχθεί, όσο η κατάσταση οξύνεται. Η μόνη εναλλακτική ενέργεια για να αποφευχθούν απαράδεκτες διακινδυνεύσεις (λαμβάνοντας υπόψη ότι και οι δύο αντίπαλοι δεν είναι απογοητευτικά αδύνατοι, και επομένως θα πολεμήσουν οπωσδήποτε), θα είναι να αφεθεί το επίμαχο ζήτημα άλυτο και να αναζητηθεί τρόπος, ώστε οι προκύψασες εντάσεις να ηρεμήσουν. Εάν καμία πλευρά δεν δείξει την απαιτούμενη καλή θέληση, τούτο θα σημαίνει ότι τα ζωτικά συμφέροντα και των δύο χωρών δεν μπορούν να εναρμονισθούν (συνταιριάζουν) και ότι μία σύγκρουση είναι αναπόφευκτη. Σε μια τέτοια κατάσταση, όποιο μέγεθος ρίσκου κι αν λάβει ένα κράτος – ακόμα και το μεγαλύτερο – μπορεί να δικαιολογηθεί ως αποδεκτό. Διότι, αν και ο πόλεμος έχει τη φρίκη του, κινδύνους και αβεβαιότητες - αυτά πιθανόν να είναι περισσότερο υποφερτά, από μία απώλεια εθνικού εδάφους ή την συντριβή της εθνικής υπερηφάνειας και τιμής.

Οστόσο, τέτοιοι εναλλακτικοί χειρισμοί για προστασία των ζωτικών συμφερόντων - χωρίς πόλεμο - δεν πρέπει να μας κάνουν να προσβλέπουμε σε έναν κόσμο ειρηνικό, αγγελικά φτιαγμένο. Κάτι τέτοιο θα αποτελούσε απαράδεκτη διακινδύνευση. Επομένως, παρά το υψηλό κόστος των αμυντικών εξοπλισμών και τις αβεβαιότητες ενός πολέμου, **η ηγεσία μιας χώρας οφείλει να φροντίζει με ιδιαίτερη προσοχή την προετοιμασία της άμυνάς της**, δεδομένου ότι οι καταστροφές από έναν πόλεμο θα είναι τρομερά μεγαλύτερες, τα κόστη θα γίνουν αβάσταχτα και η προάσπιση, τότε, των ζωτικών συμφερόντων αμφίβολη, αν η χώρα ριφθεί σε αυτόν, **απροετοίμαστη**. ☀

Συμβουλευτικές πηγές

Ομότιλη Εργασία (Essay) του ίδιου, στο U.S. Naval War College, Newport, R.I.

Του Υποναυάρχου (0) Νικόλαου Τσαπράζη ΠΝ ε.α.

Hφίλη μας η Τουρκία από το 1976 αρχίζει να προβάλλει διεκδικήσεις σε βάρος της Πατρίδας μας και ιδιαίτερα στην ΑΟΖ του Αιγαίου, οπότε είχε στείλει ένα σεισμογραφικό, το «ΧΩΡΑ», για σεισμογραφικές έρευνες στο Αιγαίο. Στη συνέχεια έστειλε το 1978 το σεισμογραφικό «SISMİK». Τότε υπήρχε στιβαρή κυβέρνηση η οποία έστειλε τον Στόλο με εντολή εφόσον δε φύγουν, να τα βυθίσουν. Και πράγματι τα σεισμογραφικά αναγκάσθηκαν να απέλθουν στα Τούρκικα θαλάσσια σύνορα και έτσι έκλεισε αυτή η κρίση με την Τουρκία. Στη συνέχεια πέρασαν κάποια χρόνια «Λυκοφιλίας» και να την, πάλι το 1995-1996 να προβάλει νέες διεκδικήσεις, αυτή την φορά πιο οργανωμένη με μια προβοκάτσια που ξεκίνησε ουσιαστικά την 25η Δεκεμβρίου 1995 με την προσάραξη του τουρκικού φορτηγού πλοίου «ΦΙΓΚΕΝ ΑΚΑΤ» στην ανατολική IMIA και κλιμακώθηκε ή ένταση την νύχτα της 30 προς 31 Ιανουαρίου 1996. Η Τουρκία εκμεταλλεύμενη το γεγονός ότι η Ελλάδα βρισκόταν σε πολιτική αστάθεια, με τον πρωθυπουργό Α. Παπανδρέου στο νοσοκομείο επί μακρόν, και τον Κώστα Σημίτη ολίγων ημερών Πρωθυπουργό, έστησε ένα θερμό επεισόδιο και βγήκε πολλαπλά κερδισμένη, από την ενδοτική και φοβική αντίδραση της τότε πολιτικής ηγεσίας (δημιούργησε τις γκρίζες ζώνες στα νησιά των Ίμια).

Αλλά τώρα, ας αναφέρουμε τα λάθη που έγιναν τότε και βγήκε κερδισμένη η Τουρκία ενώ θα μπορούσε να είχε πάρει ένα καλό μάθημα που θα το σκεπτόταν πολύ για να δημιουργεί ξανά προβλήματα στην Ελλάδα.

Τι ήταν εκείνο που δεν έκανε τότε η κυβέρνηση της Ελλάδας ενώ ήταν σχεδόν όλος ο Ελληνικός Στόλος στην περιοχή του Αιγαίου;

Πρώτον, ο στόλος πήγε εκεί χωρίς να του έχουν αποδεσμεύσει τους κανόνες εμπλοκής και αντιλαμβάνεσθε τι σημαίνει αυτό. Όταν δε ρωτήθηκε ο τότε Υπουργός Εξωτερικών «Γιατί δεν δώσατε στις Ένοπλες Δυνάμεις «Κανόνες Εμπλοκής»», απάντησε τι σημαίνει αυτό;

Δεύτερον το ΚΥΣΕΑ γινόταν στη Βουλή αντί στη θεσμοθετημένη θέση του ΓΕΕΘΑ, που είναι το Κέντρο Επιχειρήσεων του Πενταγώνου με αποτέλεσμα οι πληροφορίες να φθάνουν συγκεχυμένες και καθυστερημένες.

Τρίτον παρέλειψαν να τοποθετήσουν φρουρά στην Δυτική Ίμια, παρά το γεγονός ότι στην περιοχή (Κάλυμνος) υπήρχαν διαθέσιμες δυνάμεις στρατού (καταδρομέων) που αγνοήθηκαν, με αποτέλεσμα να το εκ-

μεταλλευτούν οι Τούρκοι και την νύχτα της 31ης να αποβιβασθούν δέκα τούρκοι κομάντος. Τότε οι Αμερικανοί που ως φαίνεται ήταν ενήμεροι της όλης προβοκάτσιας, ενημέρωσαν τον Πρωθυπουργό της Ελλάδος για το συμβάν. Οι Τούρκοι αυτοί καταδρομείς έφτασαν στη νησίδα με λέμβους αφού είχαν αποβιβασθεί από την τούρκικη φρεγάτα. Διέφυγαν ωστόσο της προσοχής των Ελληνικών πολεμικών εξαιτίας της κακής ορατότητας και του σκότους. Την ενέργεια αυτή των Τούρκων κομάντος μεταδίδει το ιδιωτικό κανάλι «D» ενώ βρίσκονταν σε εξέλιξη οι τριγωνικές διπλωματικές επαφές και ενώ είχε συμφωνηθεί μεταξύ των δύο πλευρών η απεμπλοκή.

Ο Ρ. Χόλμπρουκ Αμερικανός Υπουργός και διαπραγματευτής στην όλη υπόθεση, πληροφορείται το γεγονός και τηλεφωνεί στον Υφυπουργό της Τουρκίας Ονούρ Ούμεν, εάν ισχύει αυτή η πληροφορία, και εισπράττει θετική απάντηση οπότε απαντά στον Τούρκο ομόλογό του, ότι έτσι δυσκολεύει η κατάσταση ακόμη περισσότερο. Ενώ συμβαίνουν όλα αυτά, η ελληνική Φ/Γ Ναβαρίνο στέλνει το ελικόπτερο περί ώρας 3.45 πρωινή για επιβεβαίωση των πληροφοριών περί αποβίβασης Τούρκων καταδρομέων στην Μικρή Ίμια ή Λιμνιά. Το ελικόπτερο παρά τις δύσκολες καιρικές συνθήκες πραγματοποίησε την αποστολή του και πράγματι διαπίστωσε το αληθές της πληροφορίας, την οποία ανέφερε στην Φ/Γ Ναβαρίνο. Από εκείνη την στιγμή το Ναβαρίνο χάνει την επαφή του με το Ε/Π και ψάχνει να δει τι συμβαίνει. Κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες το Ε/Π έπεσε στη θάλασσα προκαλώντας τον θάνατο στους τρεις αξιωματικούς που αποτελούσαν το πλήρωμα του Ε/Π. Αυτοί ήταν ο κυβερνήτης του Ε/Π υποπλοίαρχος Χριστόδουλος Καραθανάσης, συγκυβερνήτης υποπλοίαρχος Παναγιώτης Βλαχάκος και πλήρωμα ο αρχικελευστής Έκτορας Γιαλοφός. Σύμφωνα με την επίσημη Ελληνική εκδοχή το ελικόπτερο έπεσε το πρωί της Τετάρτης 31-1-1996 λόγω απώλειας συνείδησης του κυβερνήτη «βέρτικο» και εξαιτίας των κακών καιρικών συνθηκών, γεγονός το οποίο αμφισβήτησαν οι οικογένειες των θυμάτων, υποστηρίζοντας ότι, το έριξαν οι Τούρκοι καταδρομείς.

Στη συνέχεια έγιναν αποχωρήσεις από την περιοχή των Ίμιων. Ταυτόχρονα και παράλληλα υποστέλλονται οι σημαίες και των δύο χωρών από την μεγάλη και μικρή Ίμια, με το τρόπτυχο «NO SHIPS, NO FLAGS, NO

MEN», με στόχο την επιστροφή στην προτέρα κατάσταση, διότι αυτό προέβλεπε η συμφωνία απεμπλοκής. Όμως αυτό δεν έγινε ποτέ, διότι οι φίλοι μας Τούρκοι διεκδικούν το σύμπλεγμα όλων των νησίδων που ανήκουν στα Ίμια και έτσι η Ελλάδα βγήκε ζημιώμενη από αυτήν την επιχείρηση η οποία δεν έγινε, διότι χάσαμε ένα Ε/Π με το πλήρωμά του και τις νησίδες που διεκδικούν οι Τούρκοι σήμερα.

Κατά την ΕΔΕ που διενεργήθηκε στη συνέχεια, το Πόρισμα που προέκυψε χαρακτηρίσθηκε ως ΑΠΟΡΡΗΤΟ και επομένως ουδείς έλαβε γνώση το τι έγινε εκείνο το πρωί, και γιατί έπεισε το Ε/Π ΠΝ21.

Μετά από 24 χρόνια που πέρασαν είναι απαράδεκτο να μην δίδεται το Πόρισμα στη δημοσιότητα και στους ιστορικούς, για να γνωρίσουμε τα γεγονότα και την ιστορική αλήθεια εκείνης της ημέρας που μόνο θλίψη και κατήφεια επισώρευσε στον Ελληνικό λαό. Ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός είπε ότι «το αληθές είναι και εθνικό», γιατί λοιπόν τέτοια μυστικο-

πάθεια γύρω από το θέμα, ώστε να δίνονται δικαιώματα στον κάθε έναν να εκφράζει φανταστικές και υποθετικές εκδοχές, για την πτώση του Ε/Π. Εάν το Ε/Π έπεισε από τις δύσκολες καιρικές συνθήκες που επικρατούσαν στην περιοχή, σε τίποτα δεν αλλάζει ότι οι άνθρωποι αυτοί έπραξαν μια ηρωική πράξη υπακούοντας στον όρκο που έδωσαν να φυλάττουν Θερμοπύλες, βάζοντας τη ζωή τους σε βέβαιο θάνατο χωρίς κανένα κέρδος.

Έτσι πέρασαν στην αθανασία και στο Πάνθεον των Ηρώων του Πολεμικού μας Ναυτικού. Τελειώνοντας την αφήγηση αυτών των γεγονότων εκείνης της ημέρας που για τους Έλληνες αποτελεί αιώνιον στίγμα, θα ήθελα να σας μεταφέρω τη συνέντευξη που έδωσε στην εφημερίδα «Δημοκρατία» ο αδελφός του Παναγιώτη Βλαχάκου που χάθηκε στα Ίμια, Νίκος Βλαχάκος. ☺

Πηγή

Εφημερίδα «Δημοκρατία», 31/01/2020.
περιοδικό «AMYNA ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ» τ. 334.

Βλαχάκος Νίκος: Μπλόκαραν τις Ένοπλες Δυνάμεις

«Αυτές οι ημέρες είναι ημέρες μνήμης, ξυπνάνε μέσα μας τα τραγικά εκείνα γεγονότα της νύχτας των Ιμίων. Σήμερα είναι μια επέτειος σκληρή για τις οικογένειες όλων των ηρώων» δηλώνει στη «δημοκρατία» ο Νίκος Βλαχάκος, αδελφός του ήρωα του ΠΝ Παναγιώτη Βλαχάκου που έχασε τη ζωή του εκείνο το βράδυ στα Ίμια, σε μια αποστολή που ακόμη και σήμερα συντηρεί ερωτήματα για το τι πραγματικά συνέβη. «Ο αδελφός μου, ο Χριστόδουλος και ο Έκτορας πέρασαν στο πάνθεον των ηρώων, έδωσαν στην πατρίδα ό,τι πολυτιμότερο είχαν. Μεγάλη η απώλεια για εμάς, μας λείπουν πάντα, ειδικά τέτοιες ημέρες. Εγώ προσωπικά, όπως και οι άλλοι συγγενείς, είμαστε υπερήφανοι για όσα έπραξαν. Έκαναν αυτό που ορκίστηκαν, να φυλάττουν πίστη και πατρίδα» λέει.

«Η θυσία τους όμως δείχνει ότι οι Έλληνες δεν παραχωρούν κομμάτι από την εθνική τους κυριαρχία, ούτε μία σπιθαμή γης. Δεν μπορούμε να δεχθούμε ποτέ γκρίζες ζώνες στο Αιγαίο και αυτό είναι το διακύβευμα και σήμερα» συνεχίζει, καταγγέλλοντας τη μόνιμη αμφισβήτηση της κυριαρχίας μας, άλλοτε σε πέντε και άλλοτε σε δεκαπέντε νησιά, και τις επικίνδυνες κινήσεις της Τουρκίας.

«Τότε η Ελλάδα θα μπορούσε να είχε αντιδράσει τελείως διαφορετικά», συμπληρώνει, «αλλά ο τότε πρωθυπουργός ήθελε να διαφυλάξει την υστεροφημία του. Εκείνο το βράδυ δεν άφησαν το Πολεμικό Ναυτικό και γενικά τις Ένοπλες Δυνάμεις να κάνουν αυτό που ήξεραν καλύτερα. Αν το είχαν κάνει, σίγουρα θα ήταν διαφορετικά τα πράγματα σήμερα».

Πάντως, ο Νίκος Βλαχάκος θεωρεί ότι η κατάσταση σήμερα είναι διαφορετική, όπως έχει αποτυπωθεί και διατυπωθεί. «Αν προκληθούμε, θα απαντήσουμε, διότι έχουμε Ένοπλες Δυνάμεις ικανές και αφοσιωμένες σε αυτό που έχουν ορκιστεί να κάνουν, με πολύ υψηλό θητικό και ετοιμότητα.

Ενωμένοι οι Έλληνες μπορούμε να αντιμετωπίσουμε οτιδήποτε. Πάντα ήμασταν μόνοι, αλλά πάντα ενωμένοι στις δύσκολες αυτές στιγμές του έθνους» καταλήγει.

Η Πειρατεία στη Μεσόγειο και τις Ελληνικές Θάλασσες

Του Αντιναυάρχου Ξενοφώντος Μαυρογιάννη ΠΝ ε.α.

Πειρατεία θεωρείται η κάθε ληστεία ή άλλη πράξη βίας για ιδιωτικούς σκοπούς και χωρίς επίσημη κρατική εξουσιοδότηση η οποία εκδηλώνεται στο διεθνή θαλάσσιο (ναυτοπειρατεία) ή ενάεριο (αεροπειρατεία) χώρο. Η πειρατεία θεωρείται παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου, το οποίο επιτρέπει στα πολεμικά πλοία μιας χώρας να συλλαμβάνουν ένα πειρατικό πλοίο και να το οδηγούν σε λιμάνι. Τα μέλη του πληρώματος παραπέμπονται σε δίκη (ανεξάρτητα από την εθνικότητα ή τον τόπο διαμονής τους) και, εφόσον αποδειχθεί η ενοχή τους, τους επιβάλλονται ποινές και το πλοίο κατάσχεται.¹

Το Διεθνές Δίκαιο χαρακτηρίζει ως πειρατική μία ενέργεια μόνον όταν διαπράττεται εκτός εθνικού θαλάσσιου ή εναέριου χώρου χωρίς κρατική εξουσιοδότηση και για ιδιωτικούς και όχι πολιτικούς σκοπούς. Κατά συνέπεια, η διεθνής νομοθεσία, αντίθετα από το Δίκαιο διαφόρων χωρών και από ειδικές συμφωνίες, στις περισσότερες περιπτώσεις δεν αναγνωρίζει ως πειρατεία τις παράνομες πολιτικές, στασιαστικές και επαναστατικές ενέργειες, την ανταρσία και το δουλεμπόριο.²

Υπάρχουν οι πειρατές και οι κουρσάροι τους οποίους διακρίνει μία θεμελιώδης διαφορά. Πειρατές ήταν οι κοινοί ληστές της θάλασσας, ενώ κουρσάροι αυτοί που έπαιρναν γραπτή άδεια από ένα κράτος προκειμένου να χτυπήσουν πλοία ή περιοχές του αντίταλου κράτους με το οποίο βρισκόταν σε εμπόλεμη κατάσταση το κράτος που τους έδινε την άδεια. Οι αξιωματικοί και το πλήρωμα του κουρσάρικου έπαιρναν ένα μέρος από τα λάφυρα, γεγονός που οδήγησε τα κουρσάρικα να συνεχίζουν την επιχείρηση αυτή και μετά τη λήξη της εμπόλεμης κατάστασης χωρίς επίσημη εξουσιοδότηση.

Η πειρατεία είναι διαχρονική και στην αρχαία Μεσόγειο ήταν άμεσα συνδεδεμένη με το θαλάσσιο εμπόριο με αποτέλεσμα λαοί όπως οι Φοίνικες, οι Έλληνες,

οι Ρωμαίοι και οι Καρχηδόνιοι να συνδυάζουν και τις δύο αυτές δραστηριότητες.³

Η πειρατεία στα Βυζαντινά χρόνια

Οι πειρατικές επιδρομές απασχόλησαν συχνά τον Αυτοκρατορικό Στόλο. Ιδιαίτερα από τις πρώτες δεκαετίες του 9ου αι. η Πελοπόννησος και τα νησιά δεινοπαθούσαν, με την Κρήτη να αποτελεί το ορμητήριο των πειρατών, και τη Σικελία και Συρία να ακολουθούν.

Το 904 μ.Χ. ο Λέων ο Τριπολίτης, Χριστιανός εξωμότης, με ισχυρό πειρατικό στόλο κατέλαβε τη Θεσσαλονίκη και ακολούθησαν σφαγές, λεηλασίες και αιχμαλωσίες των κατοίκων. Οι αιχμάλωτοι ανέρχονταν σε 22.000, στην πλειονότητά τους νέοι. Η Αυτοκρατορία προσπαθούσε να αντιμετωπίσει την κατάσταση όχι μόνο με στρατιωτικές επιχειρήσεις αλλά και διαπραγματεύσεις. Ο εκπρόσωπος του Αυτοκράτορα, ονόματι Λέων ο Χοιροσφάκτης, κατόρθωσε να εξαγοράσει 20.000 αιχμαλώτους.

Η Αυτοκρατορία πέρασε μεγάλη κρίση κατά τον 11ο αι. με καταστροφές στην αγροτική κοινότητα, την υπέρμετρη ενίσχυση της αριστοκρατίας και τις διαμάχες μεταξύ τους, ενώ οι Δυτικοί με τις Σταυροφορίες λυμαίνονταν τα εδάφη του Βυζαντίου. Οι εξωτερικοί εχθροί αυξήθηκαν και οι Σελτζούκοι Τούρκοι εγκαταστάθηκαν οριστικά στη Μ. Ασία.

Τον 12ο αι. στο Αιγαίο δεν υπήρχε καμία ασφάλεια για τους ταξιδιώτες. Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία αδυνατούσε να διασφαλίσει τους θαλάσσιους δρόμους λόγω εξασθένησης της ναυτικής της δύναμης, γεγονός που επέτρεπε στους πειρατές να δρουν ανενόχλητοι.

Η κατάκτηση της Κωνσταντινούπολης το 1204 από τους Φράγκους, ο διαμελισμός της Αυτοκρατορίας και η δημιουργία Λατινικών κρατών στην Ανατολή, ευνόησαν την πειρατική δράση που συνεχίστηκε μέχρι την Άλωση μεταβάλλοντας τις Ελληνικές θάλασσες σε πεδίο πολεμικών αναμετρήσεων Χριστιανών και Οθωμανών, ιδιαίτερα από το 15ο αι. και μετά.

1. Εγκυλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα, τόμ. 48, σελ. 304

2. Εγκυλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα, τόμ. 48, σελ. 304

3. Εγκυλοπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα, τόμ. 48, σελ. 304

Η πειρατεία στα υστεροβυζαντινά χρόνια

Από το 150 έως και το 180 αι. στη διαρκή σύρραξη Χριστιανών και Μουσουλμάνων οι Μπαρμπαρέζοι ή Μπαρμπερίνοι (Βερβερίνοι), γνωστοί και ως «Σαρακηνοί» κουρσάροι και πειρατές, λυμαίνονταν τα νησιά και τα παράλια της Μεσογείου. Μάλιστα από το 160 αι. και μετά, όταν η εξασθένηση της Τουρκικής κυριαρχίας κατέστησε ουσιαστικά ανεξάρτητα τα κράτη της Βόρειας Αφρικής,⁴ η πειρατεία στη Μεσόγειο έγινε, σχεδόν, ανεξέλεγκτη. Πρόκειται για τις λεγόμενες αντιβασιλείες, τους Μπαρμπαρέζους που εξαρτήθηκαν, τουλάχιστον ονομαστικά, από την Οθωμανική Αυτοκρατορία (το Αλγέρι από το 1518, η Τρίπολη από το 1551, η Τύνιδα από το 1574).

Για να αντιμετωπιστούν οι «Μπαρμπαρέζοι», πειρατές ή κουρσάροι, τα Χριστιανικά κράτη δημιούργησαν δύο εστίες:

Το Τάγμα του Αγίου Ιωάννου των Ιπποτών της Μάλτας και το Τάγμα του Αγίου Στεφάνου με έδρα το Λιβύρον, γνωστά τα Τάγματα αυτά ως Μαλτέζοι. Ο κούρσος ήταν η μόνιμη απασχόληση των ταγμάτων αυτών οργανωμένη με ένα προηγμένο επιχειρηματικό τρόπο. Με έδρα τη Μάλτα το Τάγμα των Ιωαννιτών Ιπποτών, από το 1530 μέχρι τη διάλυσή του από τον Ναπολέοντα το 1798, εκτελούσε τον κούρσο αντλώντας τη νομιμότητά του από τη θεϊκή του «αποστολή»... Οι Μαλτέζοι δρούσαν υπό τις ευλογίες και την οικονομική υποστήριξη της Ισπανίας, Πορτογαλίας, Γαλλίας, του Παπικού κράτους και της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας εναντίον των Μουσουλμάνων, αλλά και των Ενετών και Οθωμανών Ελλήνων.⁵

Από το 17ο αι. ο οικονομικός ανταγωνισμός μεταξύ Άγγλων και Γάλλων στην Ανατ. Μεσόγειο απετέλεσε ένα επιπλέον αρνητικό παράγοντα που επιβάρυνε ακόμη περισσότερο τη ζωή των πληθυσμών του Αιγαίου, οι οποίοι ζούσαν σε καθεστώς στυγνής τυραννίας και εκμετάλλευσης. Η Τουρκική αρμάδα του Καπουδάν-πασά εμφανιζόταν στα νησιά μία φορά το χρόνο για να εισπράξει το χαράτσι. Το υπόλοιπο διάστημα οι κάτοικοι ήταν εκτεθειμένοι στην αρπακτικότητα των πειρατών.

Οι αρχικουρσάροι σε πολλά νησιά ασκούσαν εξουσία, εισέπρατταν φόρους και οποιοσδήποτε αντιστεκόταν, τον εξόντωναν. Άρπαζαν υλικά αγαθά αλλά και ανθρώπους, κυρίως για λύτρα αλλά και να χρησιμοποιηθούν ως σκλάβοι σε γεωργικές εργασίες, σε λατομεία, για κωπηλάτες στις γαλέρες. Υπήρχαν σκλάβοι που πιάστηκαν νέοι και απελευθερώθηκαν γέροι, όταν κατάφεραν να συγκεντρώσουν το ποσό που τους ζητούσαν για λύτρα. Επίσης χιλιάδες γυναίκες πουλήθηκαν σαν πόρνες και πόλεις ολόκληρες ήκμασαν σαν κέντρα σκλαβοπάζαρων. Ακόμα και ο Λόρδος Μπάυρον για λίγο κινδύνευσε να αιχμαλωτιστεί από 20 Μανιάτες πειρατές σε μία εκδρομή που είχε κάνει στο Ναό του Ποσειδώνα στο Σούνιο, αλλά η φρουρά του απέκρουσε την επίθεση.⁶

Οι Ελληνικές θάλασσες αποτελούσαν πεδίο δράσης λαμπρό για τους πειρατές. Τα πληρώματα των καραβιών ήταν σε συνεχή ετοιμότητα και προσπαθούσαν να αποφύγουν κάθε πλοίο που εντόπιζαν στον ορίζοντα, ακόμη και εάν είχε φιλική σημαία γιατί μπορούσε να είναι παραπειστική.

Τα πειρατικά, μικρά σχετικά σκάφη με περίπου 40 κανόνια και πολυάριθμο πλήρωμα, υπερείχαν από τα άλλα πλοία. Οι «φούστες», μικρά και ευκίνητα πλοία που εξορμούσαν από τη Βόρεια Αφρική, χαρακτηρίζονταν ως «πλοία του σατανά».⁷

Ένας από τους φοβερότερους πειρατές των Ελληνικών θαλασσών υπήρξε ο Χαϊρεντίν Βαρβαρόσσας. Το 1537 και 1538 επιτέθηκε στα Βενετοκρατούμενα νησιά του Αιγαίου και αιχμαλώτισε χιλιάδες Έλληνες από την Αίγινα, Ανάφη, Σκιάθο, Σέριφο και Κέα. Στη συνέχεια έδρασε στο Ιόνιο και λεηλάτησε τους Παξούς, τη Ζάκυνθο, τα Κύθηρα και την Κέρκυρα την οποία πολιόρκησε.⁸

Παράλοιποι οικισμοί καταστράφηκαν από τις επιδρομές των πειρατών και όσοι κάτοικοι διασώθηκαν από τις σφαγές, έφυγαν και μετοίκησαν σε ορεινότερες

4. Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία (Τούνεζ), Τριπολίτιδα που ονομάστηκαν πειρατικά κράτη, λόγω της δράσης τους

5. Βιβλίο: «Η Ναυτιλία των Ελλήνων», εκδόσεις «Κέδρος», της Τζελίνας Χαρλαύτη, Καθηγήτριας Ναυτιλιακής Ιστορίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο

6. Βλέπε βιβλίο Τζελίνας Χαρλαύτη, ως παραπομπή (5)

7. «Χρονικό του Γαλαξειδίου» του Κ. Σάθα

8. Εγκυλπαίδεια Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα, τόμ. 48, σελ.

περιοχές όπου δημιούργησαν νέους οικισμούς. Σώζονται λαϊκές παραδόσεις για τις μετακινήσεις αυτές των κατοίκων, όπως στην Κύπρο, Κρήτη, Σέριφο, Νάξο, Χίο, Λέσβο, Άνδρο, Ιθάκη κ.α. Μόνο μετά το 180 αι. άρχισαν οι κάτοικοι να επιστρέφουν ή να φτιάχνουν και νούργιους οικισμούς στα παραλία.

Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής επανάστασης, ιδιαίτερα μετά τον τερματισμό των ναυτικών επιχειρήσεων, υπήρξε έξαρση της πειρατείας από Έλληνες που χρησιμοποιούσαν ως ορμητήρια τις Σποράδες, τη Γραμβούσα (κοντά στην Κίσσαμο της Κρήτης) και τη Μάνη.

Οι πειρατές του Αιγαίου

Η Μήλος, στο πέρασμα των καραβιών από τον κάβο-Μαλιά για Σμύρνη και Πόλη, υπήρξε πειρατικό αραβοξόλι-φωλιά πειρατών –ντόπιων και ξένων– σε όλο το 180 αι. και 190 αι. Ο περιηγητής Charles Thomson που επισκέφθηκε το νησί περί το 1730 μιλούσε για τις γυναίκες: «που είχαν ελευθέρια ήθη και αφροδίσια νοσήματα λόγω της μακροχρόνιας συναλλαγής τους με Φράγκους πειρατές». Εδώ ξεχειμώνιαζαν πειρατές και κουρσάροι που πουλούσαν τα λάφυρά τους. Συνέβη, μάλιστα, και το πρωτόγνωρο να στεφθεί το 1677 ηγεμόνας του νησιού ο αρχιπειρατής Ιωάννης Καψής ο οποίος ζούσε στο καλύτερο σπίτι και κάθε φορά που πήγαινε στη Χώρα είχε ένοτλη φρουρά 30 ανδρών. Το τέλος του, όμως, ήταν ανάλογο των πράξεών του. Τέσσερα χρόνια μετά (το 1681) τον συνέλαβαν οι Τούρκοι και τον κρέμασαν στην Κωνσταντινούπολη.

Ο Ολλανδός Πρόξενος στο νησί σε επιστολές του στον Πρεσβευτή του στην Πόλη το 1748, 1751, 1754, 1761, 1787 διεκτραγωδούσε τα βάσανα που υφίσταντο οι κάτοικοι και ο ίδιος, από τους αδίστακτους πειρατές και κουρσάρους.

Παρόμοια συνύπαρξη πειρατών και ντόπιων κατοίκων, παρατηρήθηκε και στη Νάουσα της Πάρου, τον 17ο αι. και 18ο αι. Τα πειρατικά πληρώματα, Μανιάτες, Κρητικοί, Κεφαλλονίτες, Μαλτέζοι, Κορσικανοί είχαν αναμιχθεί με τους ντόπιους, ξεχειμώνιαζαν στο νησί και πολλές φορές δημιουργούσαν οικογένειες που έμεναν μόνιμα εκεί.⁹

Η ανάγκη επιβίωσης ανάγκαζε, πολλές φορές, ολόκληρα νησιά να συνθηκολογούν με τους πειρατές. Και αυτό, όμως, δεν τους λύτρωνε από τα βάσανα γιατί οι Τούρκοι τους κατηγορούσαν ότι υπέθαλπαν την πειρατεία και υπήρχαν οι ανάλογες τιμωρίες. Έτσι συνέβαινε συχνά το οξύμωρο, οι Έλληνες κάτοικοι των νησιών να προστατεύουν τους δυνάστες τους Τούρκους αναλογιζόμενοι το μένος του Καπουδάν-Πασά όταν θα ερχόταν στα νησιά τους.

Υπάρχει αναφορά του Λατίνου Urbano de Parigi (17ος αι.) που δίνει την πληροφορία πως οι κάτοικοι της Σύρου μόλις αντίκριζαν κάποιο πλοίο στον ορίζοντα έτρεχαν να κρυφτούν στο εσωτερικό του νησιού.

Ένας άλλος περιηγητής, ο Paul Lucas, εκπρόσωπος του βασιλιά της Γαλλίας, όταν επισκέφθηκε την Ίμβρο διαπίστωσε ότι οι κάτοικοι είχαν εγκαταλείψει τα παράλια και ζούσαν σε πύργους στα μεσόγεια.

Από γνωστά ιστορικά στοιχεία μαθαίνουμε, ότι:

Η Νάξος, το μεγαλύτερο Κυκλαδονήσι και το πλουσιότερο, δοκίμασε τις συχνότερες πειρατικές επιθέσεις.

Στην Αστυπάλαια, σε επιδρομή του εξωμότη πρώην Χριστιανού πειρατή Χαϊρεντίν Μπαρμπαρόσα από τη Μυτιλήνη, αφανίστηκε ολοκληρωτικά, για δεύτερη φορά, ο πληθυσμός της.

Στους πρώτους μήνες του Ρωσο-Τουρκικού πολέμου η πειρατεία αυξήθηκε στο Αιγαίο. Το 1770 Σφακιώτες και Αλβανοί πειρατές επιτέθηκαν στη Σύρο και τον επόμενο χρόνο ο τρομερός πειρατής Μητρομάρας, ο επονομαζόμενος ατρόμητος, με 32 Αλβανούς επιτέθηκε και πάλι στο νησί για να το λεηλατήσει. Πληγώθηκε, όμως, από τον Αντώνη Ρώσση και αναγκάστηκε να φύγει. Πολλές παραδόσεις μιλούν για τις επιθέσεις που γίνονταν στο νησί και τους κατοίκους να επικαλούνται τη βοήθεια του προστάτη τους, του Άι-Γιώργη: «Άι μου Γιώργη φύλακα, απάντα το νησί μας / έβγα με την κοντάρα σου γιούργαρε τοι' εχθροί μας / γύρω τριγύρω στο νησί πλανάρουν οι γαλιώτες / κι αφνήδια μας προβαίνουσι και μας πατούν οι κλέφτες...

Το 1715 η Φολέγανδρος, η Κίμωλος, η Μήλος και οι άλλες Κυκλαδες υπέστησαν τα πάνδεινα από τους πειρατές και κουρσάρους, τους γνωστούς τότε ως «κλεφτοσφουγγαράδες».

Οι Μανιάτες πειρατές

Οι πιο φημισμένοι πειρατές ήταν οι Μανιάτες. Τις νύχτες παραφύλαγαν στις ακτές και με φανούς που αναβόσβηναν εξαπατούσαν τα περαστικά πλοία, παρασύροντάς τα στα βράχια και τα αβαθή. Τις ημέρες σάλπαραν με τα μικρά και ευέλικτα σκάφη τους, κάνοντας ρεσάλτα στα πλοία. Φόβος και τρόμος των θαλασσών από το 16ο αι. έως και τις αρχές του 19ου αι. η Μάνη ήταν το πλέον ονομαστό πειρατικό κέντρο της Ανατ. Μεσογείου. Το Οίτυλο είχε το προσωνύμιο «Μεγάλο Αλγέρι» καθώς ήταν κέντρο σκλαβοπάζαρου και πώλησης διαφόρων λειών. Οι επιδρομές των Μανιατών έφθαναν μέχρι την Εύβοια, τις Σποράδες και τη Σάμο. Το 1794 κατέλαβαν τη Φολέγανδρο και την Αντίπαρο, και το 1797 την Αμοργό. Ένας μικρός στολίσκος από 50 μικρά και ευκίνητα σκάφη στα τέλη του 18ου αι. παραμόνευε συνεχώς στο στενό Ταίναρου-Κρήτης και κούρσευε τα περαστικά πλοία. Περιβόλτοι Μανιάτες πειρατές υπήρχαν ο Λυμπεράκης Γερακάρης, ο οποίος

9. Βιβλίο: «Πειρατεία, κουρσάροι στο Αιγαίο», του Ν. Κεφελληνιάδη

15 χρονών ήταν κωπηλάτης σε Βενετικά πλοία, και οι Στεφανοπουλαίοι. Μία διένεξη μεταξύ των δύο αυτών οικογενειών ανάγκασε τους Στεφανοπουλαίους και άλλους από το Οίτυλο να μεταναστεύσουν στην Κορσική, και αρκετοί από αυτούς να γίνουν κουρσάροι των Άγγλων.

Ονομαστός Έλληνας κουρσάρος ήταν και ο Κωνσταντίνος Καλαμάτας, γεννημένος στην Πάτμο με μάλλον Καλαματιανή καταγωγή. Στον επταετή πόλεμο (1756-1763) μεταξύ Άγγλων και Γάλλων ο Καλαμάτας μαζί με 20 Έλληνες συντρόφους του πολεμούσε στο πλευρό των Άγγλων με δράση κυρίως στο Αιγαίο, τουλάχιστον για δύο χρόνια. Κατηγορήθηκε ότι συνέλαβε πλοίο με τη βοήθεια κανονιού που βρισκόταν στη στεριά και ήταν παράνομο. Συνελήφθη και φυλακίστηκε στην Κωνσταντινούπολη όπου επί τέσσερα χρόνια με συνεχή υπομνήματα προς Άγγλους αξιωματούχους προσπαθούσε να αποδείξει την αθωότητά του. Όπως γράφει σε σχετική μελέτη για αυτόν ο Β. Κ. Γούναρης δεν γνωρίζουμε για το τέλος του. Πάντως το 1821 στην αγγλοκρατούμενη Μάλτα συναντάμε δύο πρόσωπα με το όνομα Lorenzo Calamatta και Demetrio Calamatta. Ισως να είναι απόγονοί του, ίσως όχι.

Ο Ανδρέας Μιαούλης πειρατής

Ως πειρατής ξεκίνησε και ο ένδοξος Ναύαρχος της Επανάστασης του 1821, ο Ανδρέας Μιαούλης. Περήφανος, τολμηρός, πεισματάρης, ήταν εσωστρεφής. Μικρό παιδί ζητούσε επίμονα από τον πατέρα του, Δημήτριο Βώκο, να τον μπαρκάρει σε λατινάδικο. Τελικά τον κατάφερε και σε ηλικία 10 ετών μπάρκαρε μούτσος στο καράβι του Θείου του, του Στύπα. Όταν ο Θείος ξεμπάρκαρε, ο γέρο Βώκος έβαλε για καπετάνιο το μεγαλύτερο παιδί του, τον Αντώνη. Φρίαξε ο δεκαπεντάχρονος Ανδρέας γιατί δεν έβαλε αυτόν. Ξαφνικά εξαφανίστηκε από την Ύδρα. Σε ηλικία 18 χρονών μαζί με τον φίλο του Μιχάλη Χατζημιχάλη ένα βράδυ πήραν κρυφά το καράβι του πατέρα Χατζημιχάλη, βγήκαν στο πέλαγος στα νερά της Κρήτης, της Μάλτας και τα παράλια της Αιγύπτου, και έγιναν ο φόβος και ο τρόμος της περιοχής. Συναντήθηκαν με Μαλτέζους πειρατές, ναυμάχησαν, τραυματίστηκε ο Ανδρέας, αιχμαλωτίστηκε από τους πειρατές αλλά κατάφερε να αποδράσει. Στη συνέχεια αγόρασε ένα Τουρκοκρητικό καράβι, το «Μιαούλ» από το οποίο, λέγεται, ότι του κόλλησαν και το παρατσούκλι «Μιαούλης», αντί το πραγματικό του όνομα Βώκος.

Το τέλος της πειρατείας

Η πειρατεία στις Ελληνικές θάλασσες είχε καταντή-

σει, πλέον, μάστιγα. Μεγάλη έξαρση παρουσίασε στη δεκαετία του 1820, ιδιαίτερα μετά τον τερματισμό των ναυτικών επιχειρήσεων της Ελληνικής Επανάστασης.

Μετά την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους η κυβέρνηση του Καποδιστρια ανέλαβε να πατάξει οριστικά την πειρατεία. Το έργο ανατέθηκε στον Αρχιναύαρχο Μιαούλη, που επέδειξε ηρωϊκή και συνεχή δράση κατά των πειρατών καταφέρνοντας να ολοκληρώσει το δύσκολο εγχείρημα. Το 1828 κατέλαβε τη συστάδα των διαβολονησιών στις βόρειες Σποράδες που αποτελούσαν σημαντικότατο ορμητήριο. Συνέλαβε 80 πειρατικά, βύθισε τα μισά, ενώ τα υπόλοιπα τα διέθεσε για την ενίσχυση του αποκλεισμού της Χίου και του Αμβρακικού κόλπου.¹⁰ Η προσπάθεια αυτή από πλευράς Ελληνικού Κράτους υπήρξε σημαντική και αποτελεσματική, τα κρούσματα περιορίστηκαν στο ελάχιστο και άρχισε να αποκαθίσταται η ασφάλεια στις Ελληνικές θάλασσες.

Αυτός ήταν ο ένας παράγων για την πάταξη της πειρατείας, γιατί ο άλλος ήταν η κατάκτηση του Αλγερίου από τη Γαλλία το 1830, καθώς και η διάλυση των κρατών της Μπαρμπαριάς που έθεσαν τέρμα στις ληστροπειρατικές δραστηριότητες αιώνων.

Ο κυριότερος, όμως, υπήρξε ο τερματισμός των πολιτικών συρράξεων μεταξύ των Ευρωπαϊκών Δυνάμεων, με την πολιτική και οικονομική επιβολή των Βρετανών και της μεγάλης τους Αυτοκρατορίας.¹¹

φωτό ειλημμένη στις 11_2_2020 από το: <https://www.protothema.gr/stories/article/831621/o-peiratis-ioannis-kapsis-pou-egine-vasilias-tis-milou-1677-1688/>
«Αρχαίοι πειρατές» φωτό ειλημμένη στις 11_2_2020 από το: http://giannisserfano.blogspot.com/2012/07/blog-post_2216.html

10. Βιβλίο Σπύρου Μελά: «Ο Ναύαρχος Μιαούλης»

11. Βιβλίο: «Η Ναυτιλία των Ελλήνων 1700-1821» Τζελίνας Χαρλαύτη.

Βουλγαρική κατοχή Ελληνικών εδαφών στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη

Επιμέλεια του Αντιστρατήγου **Πέτρου Μαρκόπουλου ε.α.**

Ιστορικό υπόβαθρο

Η Βουλγαρία θεωρούσε την περιοχή της ελληνικής Μακεδονίας και της Θράκης ως ιστορικά βουλγαρικό έδαφος που βρισκόταν υπό Ελληνική κατοχή. Ο βουλγαρικός εθνικισμός, με ερείσματα στον πανσλαβισμό, την συνθήκη του Αγίου Στεφάνου που είχε χαρίσει πρόσκαιρα στη Βουλγαρία αυτά τα εδάφη και στον ιστορικό αναθεωρητισμό που δεν αποδεχόταν την απώλεια των εδαφών της Δυτικής Θράκης κατά τον Β' Βαλκανικό Πόλεμο, επανέφερε το ζήτημα της ανάκτησης πολλάκις κατά την διάρκεια του Μεσοπολέμου. **Όλες** οι βουλγαρικές προελάσεις είχαν τον χαρακτήρα «επιδρομών αγρίων στιφών», γράφει ο Γεώργιος Βεντήρης στην Ιστορία του, παρατήρηση που λάμβανε υπόψη πως τα τακτικά βουλγαρικά στρατεύματα ακολουθούσαν άτακτες ομάδες κομιταζήδων, όπως ο διαβόητος για τη δράση του στον Μακεδονικό Αγώνα Πανίτσας και άλλοι.

Α' Βουλγαρική Κατοχή (1913)

Στα 1912 η Ανατολική Μακεδονία έπαιψε να βρίσκεται υπό Οθωμανική Διοίκηση και το 1913 ανέλαβαν τη διοίκηση της περιοχής οι Βούλγαροι. Όμως τις τελευταίες ημέρες της κατοχής της περιοχής και γνωρίζοντας πως ο ελληνικός στρατός προελαύνει, ο βουλγαρικός στρατός προέβη σε πρωτοφανείς σφαγές και ποικίλες βιαιότητες. Οι Βούλγαροι συνέλαβαν στις 25 Ιουνίου 1913 στο Σιδηρόκαστρο τον Μητροπολίτη Μελενίκου και Σιδηροκάστρου Κωνσταντίνο Ασημιάδη και τον κατακρεούργησαν. Μαζί με τον Μητροπολίτη, μαρτυρικό θάνατο βρήκαν ο πρωθιερέας Σταύρος και ο πρόκριτος Θωμάς Παπαχαριάζανος. Την επομένη, ημέρα Τετάρτη, σφαγιάσθηκαν από τον Βουλγαρικό στρατό κατοχής εκατό κάτοικοι του Σιδηροκάστρου. Οι Βούλγαροι έσυραν τα σώματα του Μητροπολίτη και των άλλων εκτελεσθέντων και τα έριξαν σε λάκκο της ασβέστου. Επίσης ο βουλγαρικός κατοχικός στρατός, πριν αποχωρήσει, προέβη σε βιασμούς, καταστροφές οικιών και καταστημάτων Ελλήνων και ληστείες μετά από άσκηση βίας, αφήνοντας πίσω εικόνα καταστροφής και φόβου. Στις 28 Ιουνίου 1913 η πόλη των Σερρών πυρπολήθηκε άγρια από τους Βουλγάρους, καθώς αυτοί οπισθοχωρούσαν προβλέποντας την ήττα τους από τον Ελληνικό Στρατό που προήλαυνε. Στις 29

Ιουνίου του 1913 η πόλη απελευθερώθηκε από τον Ελληνικό Στρατό.

Β' Βουλγαρική Κατοχή (1916-1918)

Το 1914 η πόλη της Δράμας είχε πληθυσμό 25.000 κατοίκων, εκ των οποίων 4.000 πέθαναν από πείνα και ασθένειες κατά τη Βουλγαρική κατοχή ελληνικών εδαφών (1916-1918) (αρχείο Βιβλιοθήκης του Κογκρέσου Η.Π.Α.). Έλληνες πρόσφυγες, κάτοικοι του νομού Σερρών που βρέθηκαν υπό βουλγαρική Κατοχή το 1916, κατευθύνονται προς την περιοχή δυτικά του ποταμού Στρυμόνα που είχε παραμείνει υπό ελληνική διοίκηση, για να διασωθούν από τις βουλγαρικές διώξεις. Εξόριστοι Έλληνες επιστρέφουν από τη Βουλγαρία το 1918 σε κλειστά βαγόνια τραίνων, τα οποία προορίζονταν για μεταφορά ζώων και εμπορευμάτων. Τον Αύγουστο του 1916, μονάδες του Βουλγαρικού Στρατού κατέλαβαν πόλεις τη Ανατολικής Μακεδονίας βίαια για δεύτερη φορά μετά την Α' Βουλγαρική Κατοχή το έτος 1913. Στη διάρκεια της Β' Βουλγαρικής Κατοχής (1916-1918) ο ελληνικός πληθυσμός στις πόλεις και τα χωριά υπέστη διώξεις, λιμοκτονία, ομηρίες καθώς και συλλήψεις, φυλακίσεις, βιαιοπραγίες και βασανισμούς από τη μυστική βουλγαρική αστυνομία και τον κατοχικό βουλγαρικό στρατό. Ως αποτέλεσμα χιλιάδες Έλληνες έχασαν τη ζωή τους. Ταυτόχρονα εφαρμόστηκε από τους Βούλγαρους ένα σκληρό μέτρο εξόντωσης του πληθυσμού: η εκτόπιση και η ομηρία χιλιάδων Ελλήνων κατοίκων, μεταξύ αυτών και του συνόλου σχεδόν των ιερέων, της Ανατολικής Μακεδονίας σε στρατόπεδα συγκέντρωσης και καταναγκαστικά έργα στη Βουλγαρία. Υπολογίζεται, πως 42.000 Έλληνες ηλικίας κυρίως 17-60 ετών εκτοπίσθηκαν στη Βουλγαρία, από τους οποίους περίπου 12.000 δεν κατόρθωσαν τελικά να επιστρέψουν ζωντανοί. Γκόστιβαρ, Κίτσεβο, Σεβλίεβο, στρατόπεδο της Σούμλας και Κάρνομπατ υπήρξαν ορισμένοι από τους τόπους εξορίας, στους οποίους τοποθετήθηκαν οι Έλληνες αιχμαλώτοι. Ατέλειωτα καραβάνια αιχμαλώτων μεταφέρονταν πεζή και στη συνέχεια με τρένα κάτω από αντίοις συνθήκες. Ακόμη χειρότερες όμως υπήρξαν οι συνθήκες διαβίωσής τους στη βουλγαρική ενδοχώρα. Ενδεικτικά την περίοδο της Βουλγαρικής κατοχής εξορίστηκαν από την πόλη της

Δράμας 1.965 άτομα, από τα οποία επέστρεψαν μόνο 1.359. Πέθαναν στην εξορία 606 άτομα, δηλαδή το 1/3 των εξορίστων. Από την πόλη των Σερρών και τα χωριά συνελήφθησαν τον Ιούνιο του 1917, 3.000 περίπου άνδρες και εκτοπίστηκαν σε διάφορα μέρη της Βουλγαρίας ως όμηροι για καταναγκαστική εργασία ενώ και το καλοκαίρι του 1918 (τρεις μήνες περίπου προ της ανακωχής) συνελήφθησαν άλλοι 5.000 περίπου άνδρες και εκτοπίστηκαν στη Βουλγαρία και αυτοί ως όμηροι στα **Ντουρντουβάκια**. Η λέξη **ντουρντουβάκι** αποτελεί ελληνοποιημένη παραφθορά της βουλγαρικής λέξης για τα τάγματα εργασίας (τρυγήδωνι βοϊσκι - τρούντοβι βόιτσκι) ή για τον φαντάρο αγγαρείας (τρυγήδων βοϊνικ - τρούντοβ βόινικ). Πάνω από το 1/4 των εκπατρισθέντων έχασαν τη ζωή τους από τις στερήσεις, τα βασανιστήρια και την εξοντωτική εργασία και δεν επέστρεψαν ποτέ στην πατρίδα τους.

Στο Σεβλίεβο εξορίστηκαν 216 Έλληνες ιερείς από την υπό βουλγαρική κατοχή Μακεδονία. Μετά από τρίμηνη παραμονή στην περιοχή οδηγήθηκαν σε εγκλεισμό σε στρατόπεδο συγκέντρωσης και εξοντωτική συμμετοχή σε χειρωνακτικά έργα. Δεκατρείς από τους Έλληνες ιερείς πέθαναν εκεί.

Μετά την ήττα του βουλγαρικού στρατού και την επακόλουθη ανακωχή, τον Σεπτέμβριο του 1918, όσοι όμηροι επέζησαν από τις κακουχίες και τα καταναγκαστικά έργα επέστρεψαν σε άσχημη ψυχολογική και σωματική κατάσταση. Στην περιοχή της Καβάλας ο Μητροπολίτης Ελευθερουπόλεως Γερμανός Σακελλαρίδης μετά από πεντάμηνη φυλάκιση και βασανισμούς, απαγχονίζεται από Βούλγαρους στρατιώτες του κατοχικού στρατού, τη νύχτα της 5ης προς 6η Ιουλίου του 1917. Στη διάρκεια της Β' Βουλγαρικής Κατοχής (1916-1918) κλάπηκαν από τον κατοχικό βουλγαρικό στρατό, και κρατούνται έως σήμερα στη Βουλγαρία, τα κειμήλια και οι θησαυροί της Μονής Παναγίας Εικοσιφοινίσσης Παγγαίου της Μητροπόλεως Δράμας, και πλήθος έτερων ελληνικών κειμηλίων από τη Μονή Τιμίου Προδρόμου Σερρών, τη Μονή Παναγίας Αρχαγγελιώτισσας Ξάνθης, τη Μονή Παναγίας Καλαμούς Ξάνθης και τα εκ Μελενίκου ελληνικά κειμήλια της Μητρόπολης Σιδηροκάστρου. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο, οι ιερές Μητροπόλεις καθώς και οι αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν διατυπώσει επισήμως αίτημα για την επιστροφή των κλαπέντων ελληνικών κειμηλίων.

Σύμφωνα με έκθεση του Έλληνα πρεσβευτή στη Σόφια, έως τον Απρίλιο του 1917 περίπου 6.000 άτομα πέθαναν από ασιτία μόνο στην περιοχή της Καβάλας. Η επισιτιστική και ανθρωπιστική κρίση που δημιουργήθηκε σε βάρος των Ελλήνων της Ανατολικής Μακεδονίας στη διάρκεια της Β' Βουλγαρικής κατοχής, διαπιστώθηκε σε όλο το εύρος της μετά την απελευθέρωση των περιοχών οπότε και οργανώθηκαν συσσίτια, πρόχειρα νοσοκομεία και διανομή ιατροφαρμακευτικού εξοπλισμού.

Περιοχών οπότε και οργανώθηκαν συσσίτια, πρόχειρα νοσοκομεία και διανομή ιατροφαρμακευτικού εξοπλισμού. Ανθρωπιστική κρίση που δημιουργήθηκε σε βάρος των Ελλήνων της Ανατολικής Μακεδονίας στη διάρκεια της Β' Βουλγαρικής κατοχής, διαπιστώθηκε σε όλο το εύρος της μετά την απελευθέρωση των περιοχών οπότε και οργανώθηκαν συσσίτια, πρόχειρα νοσοκομεία και διανομή ιατροφαρμακευτικού εξοπλισμού.

Ο βουλγαρικός στρατός κατοχής αποχώρησε το 1918, με τη λήξη του πολέμου. Το έτος 1918, η κατάσταση με την οποία ήρθαν αντιμέτωποι οι Έλληνες στρατιωτικοί και πολιτικοί αμέσως μετά την απελευθέρωση της Ανατολικής Μακεδονίας, αλλά και της Δυτικής Θράκης λίγο αργότερα, μετά από την Βουλγαρική κατοχή ελληνικών εδαφών (1916-1918) ήταν τραγική. Ο ίδιος ο πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος υπήρξε αυτόπτης μάρτυρας της κατάστασης, επισκεπτόμενος άμεσα τις Σέρρες, όπου αντιτροσωπεία των κατοίκων, παρουσίασε αναλυτικά τα δεινά της βουλγαρικής κατοχικής διοίκησης. Μια από τις πρώτες μέριμνες της ελληνικής διοίκησης ήταν ο επισιτισμός της περιοχής. Ανώτεροι κρατικοί υπάλληλοι, όπως ο Κωνσταντίνος Ρακτιβάν και ο Αναστάσιος Αδοσίδης, στάλθηκαν επί τόπου προς συντονισμό της ανθρωπιστικής αποστολής για τον ελληνικό πληθυσμό που μαστιζόταν από φτώχεια και επικινδυνες συνθήκες διαβίωσης. Από κοινού δραστηριοποιούνταν και ανθρωπιστικές αποστολές συμμαχικών δυνάμεων καθώς και ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός με επικεφαλής την Πηνελόπη Δέλτα και την Έλλη Αδοσίδου. Συσσίτια, πρόχειρα νοσοκομεία και διανομή ιατροφαρμακευτικού εξοπλισμού υπήρξαν οι πρώτες ενέργειες για την αντιμετώπιση της κρίσης. Ακόμη, καθοριστική ήταν η συμβολή της επιτροπής αποτελούμενης από την Πηνελόπη Δέλτα, την Έλλη Αδοσίδου και τον Αλέξανδρο Ζάννα, στην ενεργοποίηση του κρατικού μηχανισμού καθώς και στο σχεδιασμό, την οργάνωση και την εκτέλεση του δύσκολου έργου της παλινόστησης των χιλιάδων Ελλήνων Ανατολικομακεδόνων ομήρων που βρίσκονταν σε βουλγαρικά στρατόπεδα συγκέντρωσης εκτελώντας καταναγκαστικά έργα στο εσωτερικό της Βουλγαρίας την περίοδο 1917-1918.

Πριν την κήρυξη του πολέμου του '40

Πριν από την κήρυξη του πολέμου από την Ιταλία εναντίον της Ελλάδας οι επίσημες θέσεις του βουλγαρικού κράτους τάσσονταν υπέρ της ουδετερότητας παρόλο που είχε αρχίσει ήδη η προσέγγιση με τον Άξονα. Αυτές οι συνομιλίες κατέληξαν στην υπογραφή του πρωτοκόλλου της 1ης Μαρτίου που σφράγισε την είσοδο της Βουλγαρίας στον Άξονα και καθόρισε τους όρους της συμφωνίας (παραχώρηση στη βουλγαρική διοίκηση της περιοχής της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης πέραν του Έβρου, ελεύθερη διάβαση των γερμανικών

στρατευμάτων μέσω της Βουλγαρίας) που έγινε αποδεκτή από το σύνολο σχεδόν του βουλγαρικού πολιτικού κόσμου και του λαού.

Είσοδος των βουλγαρικών στρατευμάτων στο ελληνικό έδαφος

Με απόφαση του παλατιού, τα βουλγαρικά στρατεύματα προχώρησαν επίσημα στην είσοδό τους σε ελληνικό έδαφος στις 20 Απριλίου 1941 χωρίς η Βουλγαρία να έχει κηρύξει τον πόλεμο στην Ελλάδα και χωρίς να έχουν διακοπεί οι διπλωματικές τους σχέσεις. Για την Γερμανία, ο σκοπός της εισόδου των βουλγαρικών στρατευμάτων ήταν καταρχήν η διαφύλαξη της τάξης με την απεμπλοκή των γερμανικών στρατευμάτων που θα ήταν χρήσιμα σε άλλες εμπόλεμες ζώνες ενώ οποιαδήποτε αναθεώρηση των συνόρων και εφαρμογή άμεσου πολιτικού ελέγχου προς όφελος των Βουλγάρων θα αποφασίζόταν με το πέρας του πολέμου. Σε αυτές τις απόψεις των συμμάχων τους αντιτάχθηκαν σφόδρα οι βουλγαρικές αρχές που με την έναρξη της διοίκησης (*de facto* κατοχής) της περιοχής ξεκίνησαν τις διαδικασίες ενσωμάτωσής της στον κύριο κορμό του βουλγαρικού κράτους.

Διαχείριση των κατεχόμενων περιοχών

Το βουλγαρικό κράτος ονόμασε την κατεχόμενη περιοχή «Μπελομόριε» («Αιγαϊδα») και ξεκίνησε την αναθεώρηση της πραγματικότητας της περιοχής με την αντικατάσταση των ελληνικών πολιτικών και αστυνομικών υπηρεσιών με αντίστοιχες βουλγαρικές και την αναθεώρηση του πολιτικού χάρτη (χάραξη νέων επαρχιών κι ενσωμάτωση άλλων σε υπάρχουσες βουλγαρικές). Κύριο όργανο στην προσπάθεια αυτή υπήρξαν και οι διάφοροι βουλγαρικοί πατριωτικοί και αθλητικοί σύλλογοι και οι κατά τόπους βουλγαρικές εφημερίδες. Έγιναν προσπάθειες υπαγωγής του πληθυσμού στο βουλγαρικό εκπαιδευτικό σύστημα οι οποίες ωστόσο δεν είχαν κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα, παράλληλα με απαγόρευση χρήσης της ελληνικής γλώσσας και επιβολής χρήσης της βουλγαρικής στη δημόσια ζωή. Επίσης η ελληνική εκκλησιαστική δομή αναιρέθηκε για να ενταχθούν οι εκκλησίες στην βουλγαρική εξαρχία.

Οι πολιτικές πολιτικής και οικονομικής καταδίωξης των Ελλήνων και των λοιπών εθνοτικών ομάδων της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (κυρίως Πομάκων μα και μουσουλμάνων) συμπεριέλαβαν επιστράτευση για αιμισθή εργασία σε έργα στην κατεχόμενη Γιουγκοσλαβία, στην Βουλγαρία ή στα κατεχόμενα ελληνικά εδάφη για την κατασκευή σιδηροδρόμων και την καταστροφή ελληνικών οχυρωματικών έργων. Τα τάγματα εργασίας ήταν συνώνυμο της εξόντωσης καθώς πολλοί δεν άντεχαν τις δοκιμασίες και πέθαναν από τις κακουχίες και τα βασανιστήρια. Οι συνθήκες εργασίας και

διαβίωσης στα «ντουρντουβάκια» (όπως ονομάζονταν τα τάγματα εργασίας) ήταν απάνθρωπες, χωρίς στοιχειώδεις κανόνες υγιεινής, με λίγο νερό και κακής ποιότητας φαγητό. Ο δριμύς λοιμός του χειμώνα του 1942-43 βρήκε τους Έλληνες κατοίκους να στερούνται βασικές προμήθειες αγαθών (φαρμάκων και τροφίμων) και να υπόκεινται σε οικονομική διάκριση με αποτέλεσμα τον θάνατο πολλών από ασιτία.

Όσον αφορά την οικονομική πραγματικότητα, οι βουλγαρικές αρχές πήραν μέτρα για τον περιορισμό της οικονομικής δραστηριότητας των Ελλήνων. Ο οικονομικός αυτός διωγμός εντάθηκε και με τις ευρύτατες καταστροφές που προκάλεσαν οι βουλγαρικές αρχές στην οικονομική δραστηριότητα των κατεχόμενων. Οι ζημιές στην ελληνική οικονομία από την ευρύτερη διαχείριση των Βουλγάρων των περιοχών αυτών ανήλθαν στα 985.000.000 δολάρια με τραγική μείωση των δασών και συμβολή στην ερήμωση της υπαίθρου.

Δημογραφική πραγματικότητα κατά την διάρκεια της κατοχής

Ο ελληνικός πληθυσμός της περιοχής παρουσίασε τρομερές μειώσεις καθώς πολλοί αναγκάστηκαν σε έξodo προς την γερμανοκρατούμενη Μακεδονία, την Αθήνα και τον Πειραιά με την φυγή ατόμων να υπολογίζεται σε 170.000. Αρκετοί μουσουλμάνοι μα και χριστιανοί διέφυγαν και προς την Τουρκία ενώ οι εκτοπισμένοι στα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Κεντρικής Ευρώπης Εθραίοι υπολογίζονται γύρω στους 4.000. Από την άλλη πλευρά οι βουλγαρικές αρχές προσπάθησαν να προσελκύσουν κατοίκους της Βουλγαρίας με σκοπό τον εποικισμό των κατεχομένων περιοχών. Υπολογίζεται ότι περίπου 120.000 έποικοι εγκαταστάθηκαν στα 3 χρόνια της κατοχής αν και τόσο το χαμηλό επίπεδο των εποίκων όσο και η αντικειμενική πραγματικότητα της περιοχής απέτρεψαν την ουσιαστική μεταβολή του χαρακτήρα των κατεχόμενων.

Αυτά αποτελούν μία σύντομη και περιληπτική περιγραφή των όσων υπέστησαν οι ΗΡΩΙΚΟΙ κάτοικοι της Μακεδονίας μας. Τελικά, παρόλα αυτά που σας περιέγραψα παραπάνω, με τις θυσίες των και την πίστη τους στη ΕΛΛΑΣΑ, διατήρησαν ΕΛΛΗΝΙΚΗ την ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΜΑΣ.

Τους οφείλουμε την αιώνια ευγνωμοσύνη μας. Δίνουμε υπόσχεση ότι και εμείς, συνεχιστές των αγώνων τους, θα διατηρήσουμε την ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΜΑΣ. ΑΙΩΝΙΑ Η ΜΝΗΜΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΘΥΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΩΝ ΘΗΡΩΔΙΩΝ.

ΙΩΝ ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ

Ο εμπνευστής της Ιδεολογίας και την Ιδανικών του Νέου Ελληνισμού

100 χρόνια από την δολοφονία του 1920-2020

Επιμέλεια του Αντιπλοιάρχου Δημήτρη Δέδη ΠΝ ε.α.

Οίων ή Ιωάννης Δραγούμης (1878-1920) γεννήθηκε στην Αθήνα στις 2-9-1878. Ήταν γιος του δικαστικού και έπειτα πολιτικού Στέφανου Δραγούμη που καταγόταν από το Βογατσικό της Δυτικής Μακεδονίας και διετέλεσε υπουργός εξωτερικών, εσωτερικών, οικονομικών και πρωθυπουργός το 1910, ως εκλεκτός του στρατιωτικού συνδέσμου, που είχε οργανώσει την επανάσταση του 1909. Ο Στ. Δραγούμης είχε ενισχύσει τους αντάρτες του Ολύμπου στην επανάσταση του 1876-1878 και με το φευδώνυμο «Γνήσιος Μακεδονός» (γνήσιος Μακεδών) δημοσίευσε για την Μακεδονία πολλά άρθρα και εξέδωσε δύο βιβλία με τίτλους «Μακεδονική Ιτρίσις» και «Μακεδονία προδιδομένη».

Όταν γεννήθηκε ο Όιων (1878), στην Ελλάδα, από την μία κυριαρχούσε η μεγάλη ιδέα για την απελευθέρωση των αλυτρών αδελφών και από την άλλη υψώνόταν η απειλή της Μεγάλης Βουλγαρίας και του Πανσλαβιστικού κινδύνου που έγινε οξύτερη με την συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (3-3-1878), που ευτυχώς ακυρώθηκε από την συνθήκη του Βερολίνου, η οποία ακολούθησε μετά τετράμηνο (13-6/13-7-1878).

Οίων σπούδασε νομικά στο πανεπιστήμιο Αθηνών. Το 1897 κατετάγη εθελοντής στον αυτοχώριο Ελληνουρουκικό πόλεμο που γέμισε με ντροπή και πίκρα όλο τον Ελληνισμό. Στις 9-11-1899 πετυχαίνει σε διαγωνισμό και διορίζεται ακόλουθος στο Υπουργείο Εξωτερικών.

Το 1902 τοποθετείται στο Ελληνικό προξενείο του Μοναστηρίου, από όπου συνεργάσθηκε με τον πατέρα του και τον γαμβρό του Παύλο Μελά (ανθυπολοχαγό πυροβολικού) για την οργάνωση του αγώνα στην Μακεδονία, όπου αλώνιζαν κυριολεκτικά οι ορδές των Βουλγάρων κομιτατζίδων και όπου η μοναδική αντίσταση σ' αυτούς προβάλλονταν από ορισμένους σλαβόφωνους, φλογερούς όμως Έλληνες πατριώτες, με καθαρή Ελληνική συνείδηση.

Στον ίδιο χρόνο (1902) γράφει το έργο «το Μονοπάτι» στο οποίο τονίζει την ανάγκη να απαλλαγούν οι νέοι από την οικογενειακή θαλπωρή και το πνεύμα του κοσμοπολιτισμού και της ξενομανίας. Το 1904 τοποθετείται στο προξενείο των Σερρών κι ακολουθεί μία περιήγηση στα προξενεία του Πύργου της Βουλγαρίας, της Φιλυππούπολης, της Αλεξάνδρειας (1905) και της Αλεξανδρούπολης.

Στα χρόνια 1907-8 βρίσκεται στην Κωνσταντινούπολη ως γραμματέας της εκεί Ελληνικής Πρεσβείας.

Εκεί με την ανακήρυξη του Νεοτουρκικού Κράτους, ίδρυσε με τον αξιωματικό Αθανάσιο Σουλιώτη-Νικολαΐδη την «οργάνωση της Κωνσταντινουπόλεως» με σκοπό, αφ'ενός τον συντονισμό της δράσης όλου το Ελληνικού στοιχείου της Μέσης Ανατολής και αφ'ετέρου την σύμπραξη με τις άλλες υπόδουλες στον τουρκικό ζυγό εθνότητες. Το 1907 δημοσιεύει το «Μαρτύρου και Ηρώων αίμα» με το οποίο θέλησε να βγάλει από την Νάρκη και την αδιαφορία τους νέους την εποχής και να τους πείσει να αγωνιστούν για το Έθνος.

Τον επόμενο χρόνο (1908) εκδίδεται το έργο του «Σαμοθράκη» που αποτελεί μια προσπάθεια διείσδυσης στο βάθος της ζωής του Ελληνισμού. Το 1910 υπηρετεί στην πρεσβεία της Ρώμης και κατόπιν του Λονδίνου. Τον ίδιο χρόνο μαζί με άλλους δημοτικιστές ίδρυσαν τον «Εκπαιδευτικό όμιλο». Το 1911 κυκλοφορεί το βιβλίο του με τίτλο «Όσοι ζωντανοί» με το οποίο επιχειρεί να περιγράψει, ποιος θα έπρεπε να είναι ο ρόλος του Ελληνισμού στην Εγγύς Ανατολή.

Όταν ξέσπασε ο Α' Βαλκανικός Πόλεμος, κατετάγη στον στρατό με το βαθμό του δεκανέα, αμέσως όμως αποσπάσθηκε από τον τότε διάδοχο Κωνσταντίνο στο στρατηγείο του, ως πολιτικός σύμβουλος. Συνόδευσε τους επιτελείς Βασιλειο Δούσμανη και Ιωάννη Μεταξά στις διαπραγματεύσεις με τον Ταχσίν πασά για την παράδοση της Θεσσαλονίκης, ο ίδιος μάλιστα ήταν ο συντάκτης του πρωτοκόλλου της παράδοσης. Μετά το 1913 υπηρέτησε διαδοχικά στις πρεσβείες Κωνσταντινούπολης, Πετρούπολης, Βιέννης, Βερολίνου και πάλι Πετρούπολης ως Πρέσβης.

Όταν το 1914 ξέσπασε ο Α' παγκόσμιος πόλεμος, ο Δραγούμης αρχικά αμφιταλαντεύτηκε, αλλά μετά τη συμφωνία της Ρωσίας με την Αντάτ (1915) και από φόβο μήπως οι Ρώσοι εκδηλώσουν προθέσεις για την Κωνσταντινούπολη και τα Στενά, συνέστησε, τόσο στον Βασιλέα Κωνσταντίνο όσο και στον Βενιζέλο να προσχωρήσει η Ελλάς στην Αντάτ (Αγγλία, Γαλλία, Ιταλία).

Στο μεταξύ, στα 1914 κυκλοφόρησε το έργο του «Ελληνικός Πολιτισμός» όπου αναφέρεται στους σκοπούς της ύπαρξης του Ελληνικού Έθνους, στη μοναδικότητα του Ελληνικού πολιτισμού και στις επιδιώξεις του νέου Ελληνισμού.

Παρά την αντιπάθειά του -όπως γράφει- για την

πολιτική, είχε μέσα του και το σκουλήκι γι' αυτή.

Έτσι, παραπείται από την διπλωματική υπηρεσία και στις εκλογές της 31-5-1915 κατεβαίνει στην αγαπημένη του Φλώρινα, επικεφαλής ανεξάρτητου ψηφοδελτίου.

Πετυχαίνει στις τοπικές επαναληπτικές εκλογές της 23-8-1915. Και στις εκλογές του επόμενου Δεκεμβρίου, στις οποίες δεν πήρε μέρος το κόμμα των φιλελεύθερων, ο συνδυασμός του πέτυχε ολόκληρος.

Από τον Ιανουάριο του 1916 εξέδιδε, μαζί με τον Γεώργιο Μπούσιο και Αλέξανδρο Καραπάνο την εβδομαδιαία «Πολιτική Επιθεώρηση», στην οποία έγραφε κυρίως άρθρα για την εξωτερική πολιτική.

Η οξύτητα των επιθέσεων κατά του Ελευθέριου Βενιζέλου είχε ως συνέπεια να εξορισθεί στην Κορσική.

Το 1918 κυκλοφόρησε το έργο του «Σταμάτημα» στο οποίο τονίζει την ανάγκη στον άνθρωπο για αυτοέλεγχο και δράση.

Ο ίων είχε πλούσιο λογοτεχνικό έργο, επίσης έντονη υπήρξε η παρουσία του στα γράμματα με τον ψευδώνυμο Ίδας.

Ο ίων Δραγούμης υπήρξε σπουδαίος πατριώτης, διπλωμάτης και πολιτικός και σπάνιος πνευματικός άνθρωπος.

Παρά τις ιδεολογικές διαφορές που είχε με την προοδευτική διανόση της χώρας, όλοι οι πνευματικοί άνθρωποι τον τιμούσαν για την ευπρέπεια και την συνέπειά του.

Όπως αναφέρεται στο σχετικό λήμμα της Μεγάλης Εγκυκλοπαίδειας του «Πυρσού», ο ίων Δραγούμης δεν ήταν «εθνικιστής» με την στενή έννοια του όρου. Ήταν «εθνικιστής» με την πλατιά έννοια, οραματιστής, υπέρμαχος της ιδέας του Έθνους, ως ίδεας-πυρήνα για την βελτίωση των ανθρώπων και την ανάπτυξη του ανθρωπισμού.

Δεν κατατρυχόταν από προγονοπληξία. Από την άλλη όμως, μισούσε την ξενομανία. Πίστευε στην ελληνική παράδοση, στον Ελληνικό πολιτισμό και στον συνδυασμό του με την πρόοδο.

Η Ελληνολατρεία του, η πίστη του στη δύναμη του Έλληνα είναι αληθινό πάθος. Άνθρωπος με βαθύ πατριωτισμό, πίστη στην ίδεα του Έθνους, ελληνολάτρης.

Το έθνος ήταν η υπέρτατη πίστη του. Και έτρεφε αληθινή λατρεία για τον Ελληνισμό. Να πώς έβλεπε το κάθε άτομο σε σχέση με το έθνος.

«Ο καθένας πρέπει να φαντάζεται πως αυτός πρέπει να σώσει το έθνος του. Ο καθένας γεννήθηκε σωτήρας του έθνους του, λίγοι όμως ξέρουν πως γεννή-

θηκαν τέτοιοι, δηλαδή πως αυτοί θα το σώσουν, αν θέλουν. Πρέπει να φαντάζομαι πως από μένα εξαρτάται μόνο η σωτηρία του έθνους και αν δεν ήμουν εγώ δεν θα ήταν κανένας άλλος που να το σώσει ή να μην κοιτάζω, τι κάνουνε οι άλλοι, και να φαντάζομαι μόνον, πως έχω εγώ το μεγάλο χρέος της σωτηρίας».

Έλεγαν ότι ανήκει στην αριστερά των εθνικιστών διανοούμενων της εποχής του. Είναι σωστό. Ήξερε να είναι αριστερός στο κοινωνικό και δεξιός στο εθνικό πεδίο.

Το άδικο τέλος του

Είχε διαδοθεί ευρύτατα ότι ο ίων μαζί με τον εκδότη της εφημερίδας «Νέα Ημέρα» Ιωάννη Χαλκοκονδύλη και άλλους αντιβενιζελικούς παράγοντες είχαν συστήσει οργάνωση για την εξόντωση του Ελευθέριου Βενιζέλου.

Στις 31-7-1920 κυκλοφόρησε η φήμη για την απόπειρα δολοφονίας του Βενιζέλου στο Παρίσι. Ο ίων Δραγούμης συνελήφθη από στρατιώτες του πρωτοπαλίκαρου του Βενιζέλου, Παύλου Γύπαρη, ενώ επέστρεψε από την Κηφισιά στις 31-7-1920, το μεσημέρι.

Αφού ο επικεφαλής του αποσπάσματος συνεννοήθη με τον αρχηγό του, άγνωστο για ποιους λόγους, έδωσε εντολή στους άνδρες του και τον εκτέλεσαν.

Η δολοφονία δια τουφεκισμού του γιού του πρώην πρωθυπουργού Στέφανου Δραγούμη, Ίωνος, έγινε στην Λεωφόρο Κηφισίας απέναντι από την οδό Παπαδιαμαντοπούλου.

Να πώς περιγράφεται το φοβερό περιστατικό από τον τύπο της εποχής («Χρονικό του 20ού αιώνα» σελ. 329).

Ο «ίδας» της λογοτεχνίας μας, ο προοδευτικός αντιβενιζελικός πολιτικός και διπλωμάτης ίων Δραγούμης δεν υπάρχει πια. Δολοφονήθηκε χθες το απόγευμα μπροστά στον 907 στύλο της Ηλεκτρικής Εταιρίας (απέναντι από το ξενοδοχείο «Χίλτον», εκεί που υπάρχει σήμερα η αναθεματική στήλη) από άνδρες των «ειδικών λόχων ασφαλείας» του Παύλου Γύπαρη.

Η Κυβέρνηση Βενιζέλου, παρά το γεγονός ότι αποδοκίμασε τη δολοφονία, εξακολουθεί να έχει μεγάλες ευθύνες για αυτή. Ο Ελ. Βενιζέλος από το Παρίσι απέστειλε συλλυπητήριο τηλεγράφημα στον πατέρα του πρώην πρωθυπουργού Στέφανου Δραγούμη.

Η απώλεια αυτού του Μεγάλου Έλληνα, υπήρξε τεράστιο πλήγμα για την Πατρίδα μας και το κενό που άφησε η θυσία του, δυστυχώς δεν αναπληρώθηκε ποτέ.

10-1-2020

Βιβλιογραφία

- A) Ανοιχτές πηγές.
 - B) Χρονικό του 20ου αιώνα.
- «Ιων Δραγούμης» φωτό ειλημμένη στις 19_2_2020 από το: https://el.wikipedia.org/wiki/Ιων_Δραγούμης#/media/Αρχείο:Ioan_Dragoumis.jpg

21 Ιανουαρίου 1944

Αποβατική Επιχείρηση στο Άντζιο

Από την Υπηρεσία Ιστορίας Ναυτικού (ΥΙΝ)

Από τις πιο σημαντικές επιχειρήσεις του Β' Παγκοσμίου Πολέμου υπήρξε, σύμφωνα και με τους ιστορικούς της περιόδου, η συμμαχική αποβατική επιχείρηση που διαδραματίστηκε στο Άντζιο της Ιταλίας από τις 21 Ιανουαρίου 1944 και έληξε στις 5 Ιουνίου με την κατάληψη της Ρώμης. Στις επιχειρήσεις αυτές συμμετείχαν και ελληνικά πολεμικά πλοία.

Το συνημμένο κείμενο που ακολουθεί αποτελεί απόσπασμα από το «**Ημερολόγιο Πολέμου ΓΕΝ 1940-1944**» και εμπεριέχει την «ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ» του Αρχηγού Στόλου, Αντιναύαρχου Πέτρου Βούλγαρη, που περιγράφει την ελληνική συμμετοχή στην επιχείρηση.

Α/Τ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ (Φ/Α ΥΙΝ)

Α/Τ ΚΡΗΤΗ (Φ/Α ΥΙΝ)

Α/Γ ΛΗΜΝΟΣ (Φ/Α ΥΙΝ)

21.1.44.-/α.-/1.-

10.22

Π Α Ρ Α Σ Κ Ε Υ Η , 21 · Ι α ν ο ν α ρ ί ο u 1 9 4 4**α.- Άποβατική έπιχείρησις ΑΝΤΖΙΟ**

I.- Ο Αρχηγός τοῦ Στόλου Αντιναύαρχος ΒΟΥΛΑΓΑΡΗΣ εἰς τὴν ἐκθεσίν ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ τοῦ Στόλου 1944 ἀναφέρει τὰ κάτωθις σχετικῶς μὲ τὴν Αποβατικήν ἐπιχείρησιν τοῦ ΑΝΤΖΙΟ εἰς ἣν ἔλαβον μέρος Ελληνικαὶ μάνδες.

Πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν μαχομένων Συρραχινῶν στρατιῶν εἰς τὸ Ι-ταλικὸν μέτωπον ἀπεφασίσθη ὡς τοῦ Συρραχινοῦ Στρατηγείου νά ἐπελεσθῇ τολμηρά ἀποβατική ἐπιχείρησις εἰς ΑΝΤΖΙΟ πρὸς πλευροῦ διπλοῖς τοῦ ἔχθρος.

Πράγματι τὴν χαραυγὴν τῆς 21ης Ιανουαρίου ἀποβατικαὶ δυνάμεις ἀπεβιβάσθησαν ἐπιτυχῶς εἰς ΑΝΤΖΙΟ ἐγκαταστήσαστες προγεφύρωμα. Εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ταύτην ἔλαβον μέρος τὰ κάτωθι πλοῖα τοῦ Ελληνικοῦ Στόλου:

- Τὰ ἀντιτορπιλλικά "ΚΡΗΤΗ" καὶ "ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ"
- Τὰ ἄρματαγωγά "ΣΑΜΟΣ" καὶ "ΛΗΜΝΟΣ" εἰς τὰ ὅποια προσετέθη βραδύτερον καὶ τὸ "ΧΙΟΣ"

Τὰ ἀρτιτορπιλλικά ἔχρησιμοις ιέθησαν διά τὴν προστασίαν τῆς προσκελάσεως καὶ τῆς ἀποβάσεως, παρέμειναν δέ εἰς τὸ θέατρον τῶν ἐπιχειρήσεων κατά τὰς πρώτας ἡμέρας μέχρι τῆς 26ης Ιανουαρίου, ὅπότε σταθεροιοιηθέντες τοῦ προγεφυρώματος ἐκανῆλθον τεῦτα εἰς τὰς συνήθεις ἀποστολάς των.

Τὰ ἄρματαγωγά "ΣΑΜΟΣ" καὶ "ΛΗΜΝΟΣ" ἔλαβον μέρος εἰς τὴν πρώτην ἀπόβασιν, ἀκολούθως δέ ἔχρησιμοις ιέθησαν διά τὴν υπερσίαν μεταφορᾶς

2I. I. 44.-/a.-/2.-

1023

- βαρέων δχημάτων και παντοειδούς θλικού όμη τοῦ παρά τὴν ΝΕΑ-
- ΠΟΛΙΝ λιμένος και ΠΟΤΖΟΥΟΙ και ἀποβιβάσεων αὐτῶν εἰς τοὺς
- αγιαλούς τοῦ ΑΝΤΖΙΟ.

2.- 'Ἐν συνεχείᾳ πρός τὴν καθέμαστα δρᾶσιν τῶν εἰς ἀνωτέρῳ ἐπιχείρησιν λαβόντων μέρος τόποίν, δ. Α.Σ. ἀναφέρει τὰ κάτωθι:

* 'Αγτιτορπιλλινόν "ΚΡΗΤΗ"

- Τὴν 21ην Ιανουαρίου τὸ "ΚΡΗΤΗ" λαμβάνει μέρος εἰς τὴν ἡπο-
- βατικήν ἐπιχείρησιν τοῦ ΑΝΤΖΙΟ καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκτελεῖ πε-
- ριπολίας εἰς τὰ πρό τοῦ προγεφυρώματος θάστα.
- 'Αγτιτορπιλλινόν "ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ"

- Τὴν 18/Ι λαμβάνει μέρος εἰς ἀσκήσεις ὑποστηρίξεως ἀποβιβά-
- σεως καὶ τὴν 21/Ι συμμετέχει εἰς τὰς ἀποβατικάς ἐπιχειρήσειες
- τοῦ ΑΝΤΖΙΟ.

3.- 'Ἐκ τοῦ ὅπ' ἀρ. 23 (ἀρ. πρ. 46) 'Ιστορικοῦ πλοῦ τῆς ΚΡΗΤΗΣ' ἐξάγε-

ται διὰ εἰς τὴν ἀνωτέρῳ ἐπιχείρησιν ἡ "ΚΡΗΤΗ" εἰχε δρισθῆ ἐς Δι-

οικητής 'Οράδος πλοίου ἀναγνωρίσεως.

Εἰς τὸ ἀνωτέρῳ 'Ιστορικόν πλοῦ ἡ δρᾶσις τῆς "ΚΡΗΤΗΣ" κατὰ τὴν ἐ-

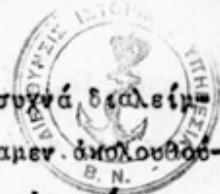
πιχείρησιν ταῦτην ἔκτιθενται ἐς κάτωθι

- 'Αποπλεόσαντεν διολουθοῦντες τὸ "BISKAYNE" καὶ διολουθούμενοι
- ὅπο τῶν σχηματιζομένων ἀποβατικῶν καὶ συνοδῶν. Εἰς τὰς 07 30
- ἐξῆλθομεν τοῦ Βιανού καὶ ἀλέθομεν τὴν θέσιν μας ἐν τῷ πρ-
- πετάσατε τῆς υποπορῆς τῶν ἀποβατικῶν. Εἰς τὰς 14 30 ἀπέχω-
- ρίσθημεν τῆς υποπορῆς καὶ διολουθούμενοι ὅπο τῶν λοιπῶν πέν-
- τα πλοίων σημάνσεως τῆς γραμμῆς προσεγγίσεως πλέομεν πρός
- τὴν ἀντήν ἀποβάσεως. Εἰς τὰς 18 15 ἀρθη τὸ Υ/Β καὶ εἰς τὰς
- 18 30 ἐκρατήσαμεν εἰς ἀπέτασιν 1000 ἀπό τὸ Υ/Β καὶ πρός τὸ
- μέρος τῆς ἀντῆς ἀπέχοντες ἐν ταῦταις περὶ τὰ 4 μῆλλα. Τὰ λοι-
- πά πλοῖα σημάνσεως θλαβον τὰς θέσεις των ἐπὶ τῆς γραμμῆς
- προσεγγίσεως. Κατά τὴν δραν παραμονήν μας εἰς τὸ σημεῖον τοῦ
- τοπλησίου τῆς ἐχθρικῆς ἀντῆς δίς ἐρρίφθησαν φωτιστικά ἐκ
- τῆς ξηρᾶς χωρίς νά φοτίσωσιν τὸ πλοῖον μας. Ἐπίσης εἰς ἀρι-

21. I. 44.-/α.-/3.-

1024

- * τόν βάθος έντός της ξηρᾶς παρετηρήθησαν ματά συχνά διαλείμματα λάμψεις έκρηξεων. Είς τάς 19 30 διποτλεύσαμεν διολουθούμενοι ώροι τοῦ Y/B μαί εἰς τάς 22 30 αφίχθησαν εἰς στάγμα φ = 41° 08' Β μαί λ = 120° 42' Α δπου τό μέν Y/B έκραψησεν διαδικασίες δέ περιπλούσιες πέριξ αύτοῦ μέ μικράν ταχύτητα. Είς τάς 04 45 διολουθούμενοι ώροι τοῦ Y/B πλεύσαμεν πρός NEAPOLIN. Οδησσία διαφαλίσα θλικούς έπιστασιῶν παρετηρήθη.

4.- "Ως δέ άναφέρει ὁ "ΘΕΜΙΣΤΟΚΑΗΣ" εἰς τό όπ' ἀρ. 33 "Ιστορικόν πλοῦ ἡ διποτλούμη τοῦ πλοῖου ἵστο συνοδεία μαί διποτληρίξεις τῆς διποθατικῆς δυνάμεως διποτλουρένης ἀπό τόν δον 'Αρρεινονικόν Σάρα, τὴν 3ην 'Αρρεινονικήν Μεραρχίαν, τὴν Ιην Μεραρχίαν 'Αγγλικού Στρατοῦ μαί δύναμιν KOMMANDE οἵτις θά ἀκεβιθάζετο εἰς ANTZIO.

1.- τό 'Ιρμιλαριών "ΕΛΛΩΣ" διαφέρει εἰς τό όπ' ἀρ. 9 "Ιστορικόν πλοῦ τό κάνθατοι αχετικούς ρέ τόν συρρετούχην του εἰς κάνη διπορητικήν διποτλούμη ΑΙΤΖΙΟ.

- * Ήρετούλου ἐκ CASTELAMARE τοῦ 30/31.δρα ήτανότιρο εἰς ΝΙΤΖΙΟ
- * 07 35/38. Συνόδεια νησοπολεῖς ἐν ΙΩ "Αρρετογάτη παρά 4 κορυφαίας.
- * 07 40 "Ηγκαρόδιδασκεν διτεικό, τοῦ ΑΙΤΖΙΟ παρά τόν ιόργος ANASTASIU εἰς διόπλιστην 3 μιλάων διό τές διηγῆς.
- * Κανέλ διαστέραται συναντεύομεν μετά διερράγματος ήτεθέσεις έχθροι καὶ διομβαρδιστίδην. Έκρηξεις ἐκ ναρκών. Βαλέ πορθμούλων διό τῆς ξηρᾶς. Βαλέ παρά τόν ηλιόν.
- * 10 25 Νάρκαι έξερράγουσαν άγνος τοῦ ηλιοῦ μαί πορτούλος σύντονος έναδ διοβροτήσας έχθρων πορθμούλων.
- * 10 40 Κατόπιν διατάγης χειρομηλέμεσαν εἰς Λυκαρούδην "Ανατολικάς τοῦ ΑΙΤΖΙΟ.
- * Παράδεινόρεν ματά τόν γάντια θεωρεῖ τοῦ ξηράντος ΑΙΤΖΙΟ διμορφόδεμον.
- * Εναγγεῖς ανεγγερρού ήτις έχθρων διμορφόρητην προσβολήν.
- * 10 50 εἰς 38 "Ιανουάριου οίτησησην διέτος τοῦ λιβάντος ηρετού

2I. I.44.-/B.-/I.-

10 24a

" 15 50 ώρασσες ἐκ τοῦ λιμένος μετά τὴν ἐκόρυφωσιν τῆς

τοῖς καθημερινάντοι στήγα πρός άπόνοδον εἰς ΝΕΑΝΟΝΔΑ

" Κατανολαμβάνεται καύπερα 1890 γαλλίδιος." -

Σ.Μ.ΕΤΟ τῆς συμμετογῆς του κατό τέλος αράτην ήδηρον την
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ , 21η Ιανουαρίου 1944
 απόρρητον παρατητικόν την συμμετοχήν του στην πολιορκία της ΑΝΤΖΙΟΥ.
 Ήδης διαδ ΗΕΛ.ΣΔΝΙΚΟΣ εἰς τὴν περιοχὴν ΑΝΤΖΙΟ μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου Μαρ-
 τίου. Χατζέπανδηγενι κατά τῶν οὐδετούς καὶ κατά τὴν παραμονὴν
 τοῦ μοίρας εἰς τὴν πολιορκίαν της ΑΝΤΖΙΟΥ δραστησαν διά τὸν Απρίλιον 1944.

β.- Συμμετοχή "Αρραταγωγοῦ "ΣΑΜΟΣ" εἰς
ἀποβατικήν ἐπιχείρησιν ΑΝΤΖΙΟ.

Αλλοτε ράδιοτο διερράγησεν εἰς διεγέλευσην διά τοῦ φεύγοντος θερέτρου

I.- Τό "Αρραταγωγόν "ΣΑΜΟΣ" ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄπ' ἀρ. 9 "Ιστορικόν πλοῦ
 τό μάτωθι σχετικῶς μὲ τὴν συμμετοχήν του εἰς τὴν ἀποβατικήν ἐπι-
 χείρησιν ΑΝΤΖΙΟ.

- " Ήρα ἀπόπλους ἐκ CASTELAMARE IO 30/2I δρα ματάπλους εἰς ΑΝΤΖΙΟ
- " 07 35/22. Συνοδεία νηοπομπῆς ἐκ I8 "Αρραταγωγῶν παρά 4 μορ-
 βεττῶν.
- " 07 20 'Ηγυροβολήστηρεν Δυτικῆς τοῦ ΑΝΤΖΙΟ παρά τὸν Πέργον
- " ANASTASIU εἰς ἀπόστασιν 2 μιλλίων ἀπό τῆς ἀκτῆς.
- " Κατά διαστήματα συναγερμός καὶ ἀεροποριαίς ἐπίθεσεις ἔχθρι-
 τῶν βομβαρδιστικῶν. 'Εκρήξεις ἐν ναριδών. Βολή πυροβολικοῦ
 ἀπό τῆς ξηρᾶς. Βολή παρά τὸν πλοῖον.
- " I8 25 Νάρμαι ἔξερράγησαν ἡγγύς τοῦ πλοίου καὶ περιβολή αὐτοῦ
 ὑπὸ δροβοντίας ἔχθρικοῦ πυροβολικοῦ.
- " I8 40 Κατόπιν διαταγῆς μεθορμίζομεθα εἰς 'Αγυροβόλιον 'Ανα-
 τολικῆς τοῦ ΑΝΤΖΙΟ.
- " Παραμείναρεν ματά τὴν νύντα 8ξωθι τοῦ λιμένος ΑΝΤΖΙΟ ἀγυρο-
 βολημένοι.
- " Συνεχεῖς συναγερμοί ἔξι ἔχθρικῶν ἀεροποριαίων προσβολῶν.
- " IO 30 τῆς 23 Ιανουαρίου εἰσερχόμεθα ἐντός τοῦ λιμένος τοῦ

21.1.44.-/β.-/2.-

10 24 6

- 13 50 έκπλους ήν τοι λιμένος μετά την έμφρωτωσιν **ΛΑΙ ΤΟΥΣ**
- είς καθωρισμένον στήγμα πρός έπανοδον είς **ΝΕΑΠΟΛΗ**
- Καταναλωθέντα καύσιμα 1890 γαλλόνια.-

2.-Μετά τήν συμμετοχήν του κατά τήν πρώτην ήμέραν τής άποβασινής έ-
κιχειρήσεως είς ΑΝΤΖΙΟ, τό άρματαγωγόν ΣΑΜΟΣ έσυνέχισε τάς μεταφοράς
καλεμικού ύλικού είς τό σχηματισθέν προγεφύρωμα έκτελέσαν διαφόροις
αλδας άκο ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ είς τήν περιοχήν ΑΝΤΖΙΟ μέχρι καί τοι τέλους Μαρ-
τίου. Κατ'έκανάληψιν κατά τοις αλδας τούτους καί κατά τήν παραμονήν
τοι αλοίου είς τόν λιμένα ΑΝΤΖΙΟ,ώς έμφαίνεται άκο τά ύπ'άρ. 14-15-
16-17-18-21-22 'Ιστορικά αλοῦ τούτου, τό αλοίου ύπηρενδ στόχος τῶν
έχθρων κυροβολείων πολλαί δέ πτώσεις περιέβολον τοῦτο συχνά καί
αλείστα βλήματα έξερράγησαν είς έλαχίστας άπό τοι αλοίου άποστάσεις
Άλλεςεάλληλοι βομβαρδισμοί τοι λιμένος ύπό τής έχθρικής άεροκορίας
έσημειώθησαν κατά τήν περίοδον ταύτην καί πολλάνις βόμβαις έξερράγη-
σαν αλησίον τοι αλοίου τό διποῖον εύτυχῶς άπέφυγε τάς ζημίας.

1. Εκετικῆς ερός τήν δράσιν τοι δρρ/γοῦ πλέον κατά τήν διορθωτικήν
Ιενικέρρησι - τοι ΑΝΤΖΙΟ, δ' ίντιν/γος Π.ΒΟΥΑΓΡΑΗΣ διαφέρει έν τη έκ-
θέσει περιγράμμεις Στήλην δὲ τοῦτο μετέσχε τάν διορθωτικήν τόδιαν
έπικειρήσεων μεταφέρον δ-δρρας, καλεμικού ύλικού καί πυροροχιαί.

2. Τό δρρ/γον ιενόν διαφέρει είς τέ ύπ'άρ. 23 'Ιστορικά αλοῦ δὲ
τήν ΙΟ ΜΟ /ΣΙ άρδετενος έν την οποίαν αετόλλων Λ.Σ. 14 καὶ Ι.Ο.Σ.
καὶ διά πολιθετού μετετελευτήν δέ τήν Ημαρχίαν ΒΙΛΟΙΟ δόσι κατο-
ι. Βροτικά καί διάφορα δόλια πολεμικά καί κατέκλεστα τήν Ο.Σ. 15/22 είς
τήν περιοχήν Αντζίος μη σωμάτιο την διέβασιν διευσθήτη τής ΙΩΑ. Γερ-
μανικής Επαρτείας κατ' έ. τοι αμύζιο μεταξύ ΙΩΑ. Σ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟ καί
ΤΟΛΗ. Σ. ΠΑΠΟΥΔΑ.

3. Κατά τήν προσέγγισιν είς τό σημεῖον άποράσσως κατ'έκρηδληψιν δι-
νή, ην έλληγή διετέλει προσγειώσεως τελικής δέ τήν ΙΟ 20/23 τό μετο-
γνωμονικής είς τήν Αντζίο πορέος Χρ.Ν. πλ.άρχικης διό τάς άποράσεις
τούτων ΡΙΤΩΝ δειπλεύσισαν δικαίη δέ την κατάλληλοι διά τά Λ.Σ. Σ.
βαλάνεται έπικειροθέτης δέ τό διά.έκρηδης πυροβόλοι.

4. Τη διέβασια τοι προσωπικούς καί άκιντη ίσωσηθει τήν έπορέων
20/1 είς διάτη-την διατάν τούτων δέ την πολιθετή δέ. Το μετάλλαχο

10 248

888888
21.1.44.-/γ.-/I.-

Ως έκπτωτο και μέχρι τέλος οι πόρτες ήφθησαν, με τέλευταν την αποχώρησην των επικεφαλής θυσίες μεταπορθήσεων στρατού που ήταν διαδικασία σύλλογος δύο μακρινών πολιτισμών που ήταν η Ελλάς. Η τελευτανή πόρτα προστάθηκε από την πόλη της Αργολίδας κατόπιν της διάβασης της Καρπάθου, διάβαση η οποία ήταν το πρώτο μέτρο της διάβασης της Καρπάθου, που ήταν την πρώτη πόρτα που έπειτα από την Καρπάθο πέρασε ο Έλληνας στην Αργολίδα, μεταπορθώντας γραπτά στην Αργολίδα.

γ. - Συμμετοχή άρματα γωγών ΛΗΜΝΟΣ
είς άποβατικήν έπιχειρησίαν τοῦ
ΑΝΤΖΙΟ.

1. Σχετικῶς πρός τὴν δρᾶσιν τοῦ ἀρρ/γοῦ ΛΗΜΝΟΣ κατά τὴν ἀποβατικήν έπιχειρησίαν τοῦ ΑΝΤΖΙΟ, δὲ ἀντιν/χος Π.ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ ἀναφέρει ἐν τῷ ἐκθέσει ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ Στόλου δτι τοῦτο μετέσχε τῶν ἀποβατικῶν τούτων έπιχειρήσεων μεταφέρον ἄνδρας, πολεμικόν όλικόν ποιεῖ πυρομαχικά.
2. Τό ἀρρ/γόν ΛΗΜΝΟΣ ἀναφέρει εἰς τό ὑπ' ἀρ. 23 'Ιστορικόν ελοῦ δτι τὴν IO 30 /21 ἀπέκλευσε ἐκ ΝΕΑΙΟΛΕΚΣ μετ' ἄλλων L.S. Τε παί L.C.T. παί ὑπό συνοδείαν ἀποτελουμένην ἀπό τὴν Ναυαρχίδα BULOLO δύο ματθρομικά καὶ διάφορα ἄλλα πολεμικά παί κατέκλευσε τὴν 07 15/22 εἰς τὴν περιοχήν ἀποβάσεως μέ σκοπόν τὴν ἀπόβασιν διεισθεν τῆς ΙΟης Γερμανικῆς Στρατιᾶς παί Β. τοῦ ΑΝΤΖΙΟ μεταξύ TORRE S. ANASTASIO παί TORRE S. LORENZA.
3. Κατά τὴν προσέγγισιν εἰς τό σημεῖον ἀποβάσεως κατ' ἔπανάληψιν διτάχθη ἄλλαγή ἀκτῆς προσγειώσεως τελικῶς δέ τὴν 18 00/23 τό ελοῦ προσεγειώθη εἰς τὴν ἀκτήν τομέως XRAY. Αἱ ἀρχιμικά διά τὰς ἀποβάσεις τορέως PETER ἐπιλεγεῖσαι ἀκταί δέν ίσαν κατάλληλοι διά τά L.S.T. βαλόμεναι ἐπικροσθέτως ἀπό τό ἔχθρινδον πυροβολικόν.
4. Ή ἀπόβασις τοῦ προσωπικοῦ παί όλικον ἐπετεύχθη τὴν ἐκορδένην 23/I εἰς ἀκτήν τοῦ ἄλλου τορέως ήτις παί αύτη δέν ήτο πετάληλος χρησιμοποιηθεισῶν ἐνεκα τούτου ελωτῶν γεφυρῶν.

21.1.44.-/γ.-/2.-

10 245

5. "Ειποτε και μέχρι τέλους Μαρτίου ή ΛΗΜΝΟΣ μετέχοντα σημαντικών νηοπομπών έκτελεί συνεχείς μεταφοράς στρατού και πλευρικού ωλειού από ΝΕΑΙΟΛΕΜΠΕ και άλλων Ιταλικῶν λιμένων πρός ANTZIO, δικινήν τούς όποίους κατά τάς έμαστοτε έκφορτώσεις δικότε τό πλοϊον παρέμεινε έν αύτη έβάλλετο συχνά από έχθρικον πυροβολικού, ένιστε δέ έγένετο και στόχος της έχθρικής αεροπορίας. Παρά ταῦτα ή ΛΗΜΝΟΣ δέν ύπεστη έν τῶν άνωτέρω λόγων παρά έλαφροτάτας γηρίας. (δρα 16.2.44.-/α.-/)

ΕΛΛΑΣ ΤΟΥ ΚΩΔΑΣΙΟΥ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ , 39η Ημέρα του Απριλίου 1944

Προσωπικότητες

Λεωνίδας

Της Δέσποινας Ταβουλάρη - Συζύγου Αντιπλοιάρχου ΠΝ ε.α.

Ηταν έξη χρόνια πριν την μάχη των Θερμοπυλών, και οι Σπαρτιάτες ξεκινούσαν για πόλεμο. Ο ίδιος ο Λεωνίδας αν δεν τον πρόδιδαν τα χρόνια και η τιμητική του θέση, δεν θα ξεχώριζε από τους άλλους οπλίτες. Τόσο κοινός ο οπλισμός του, τόσο αμελητέα η παρουσία του. Όλη η πόλη γνώριζε ωστόσο ότι αυτή η εκστρατεία, όπως και οι δύο προηγούμενες υπό την αρχηγία του, γινόταν επειδή το ήθελε εκείνος και μόνο εκείνος. Στόχευε την Περσική εισβολή που ο βασιλιάς ήξερε ότι πλησίαζε, όχι φέτος ούτε μετά από πέντε χρόνια ίσως, αλλά σίγουρα και αναπόφευκτα. Τα δύο λιμάνια του Ρίου και Αντίρριου έλεγχαν την δυτική είσοδο του Κορινθιακού κόλπου. Αυτός ο δρόμος τρόμαζε την Πελοπόννησο και όλη την κεντρική Ελλάδα. Το Ρίο, το κοντινότερο λιμάνι, βρισκόταν ήδη στο πλευρό της ηγεμονίας της Σπάρτης. Ήταν σύμμαχος. Άλλα το Αντίρριο απέναντι παρέμενε υπεροπτικά ουδέτερο, πιστεύοντας ότι δεν θα το άγγιζε η δύναμη των Λακεδαιμονίων. Ο Λεωνίδας ήθελε να του δείξει ότι έκανε λάθος. Θα τον έκανε να γονατίσει και θα έκλεινε τον κόλπο, προστατεύοντας έτσι την κεντρική Ελλάδα από μια Περσική εισβολή μέσω θαλάσσης, από τα βορειοδυτικά τουλάχιστον.

Κανένας αντίπαλος δεν ήταν ισάξιος των Λακεδαιμονίων πολεμιστών, και αυτό το ήξεραν οι πάντες, έτσι και αυτή τη φορά η νίκη ήταν δική τους. Το τελευταίο πράγμα που έκαναν πριν την μάχη οι Σπαρτιάτες ήταν να γράφουν τα ονόματά τους ή κάποια διακριτικά τους πάνω σε ξυλαράκια, τα πρόχειρα βραχιόλια από κλαδιά, που τα αποκαλούσαν «εισιτήρια» και τα έδεναν με σπάγκο στο χέρι. Μ αυτό τον τρόπο θα ξεχώριζαν τα σώματά τους αν έπεφταν και ήταν φριχτά παραμορφωμένα για να αναγνωριστούν. Χρησιμοποιούσαν ξύλο επειδή δεν είχε αξία για να το πάρει ως λάφυρο ο εχθρός. Ο άντρας γράφει ή χαράζει το όνομα δυο φορές, μια σε κάθε άκρη του κλαδιού και μετά το σπάζει στη μέση. Το «μισό του αίματος» το δένει στο αριστερό του καρπό και το φορά κατά την διάρκεια της μάχης. Το «μισό του κρασιού»

μένει πίσω στο καλάθι μαζί με τα εφόδια, στα μετόπισθεν. Τα μισά κόβονται επίτηδες δαντελωτά, ώστε,

ακόμα κι αν το όνομα της γενιάς σβηστεί ή λερωθεί με κάποιο τρόπο, το δίδυμό του να μπορεί να ταιριάζει με αδιαμφισβήτητα αναγνωρίσιμο τρόπο. Όταν μετά την μάχη κρατούσαν στο χέρι το εισιτήριό τους, ο φόβος που είχαν καταφέρει να συγκρατήσουν κατά την μάχη, τώρα έλυνε τα δεσμά του και ορμούσε κατ' επάνω τους, κυριεύοντας τις καρδιές τους. Γονάτιζαν όχι μόνο από ευσέβεια, που δεν τους έλειπε, αλλά και επειδή η δύναμη είχε πετάξει ξαφνικά από τα γόνατά τους που δεν τους κρατούσαν πια. Πολλοί έκλαιγαν, άλλοι έτρεμαν σύγκορμοι. Αυτό δεν το θεωρούσαν μαλθακότητα, αλλά όπως το έλεγαν στη δωρική διάλεκτο «χάσμα φόβου», κάθαρση, ή «αποβολή του φόβου».

Μετά την μάχη ο Λεωνίδας περιφερόταν ανάμεσα στους άνδρες του για να δουν όλοι ότι ο βασιλιάς τους ήταν ζωντανός και αλώβητος. Οι άντρες ρούφηξαν λαίμαργα την μερίδα του δυνατού βαριού κρασιού και δεν ντρέπονταν καθόλου που τα χέρια τους έτρεμαν.

«Έχουν όλοι οι άνδρες τα μισά των εισιτηρίων τους; Τα χέρια σας σταμάτησαν το τρέμουλο ώστε να μπρέσετε να τα ταιριάζετε;» Γέλασε ο Λεωνίδας και οι άνδρες γέλασαν μαζί του. Τον αγαπούσαν.

Οι νικητές δεν παρατάχτηκαν με ιδιαίτερη τάξη, τραυματίες και μη, βοηθητικοί και είλωτες, ήταν όλοι μαζί. Καθάρισαν ένα μέρος για τον βασιλιά, ενώ οι μπροστινοί γονάτισαν ώστε οι σύντροφοί τους από πίσω να μπορούν να βλέπουν και να ακούνε. Ο Λεωνίδας πάλι πηγανοερχόταν μπροστά στη γραμμή, για να ακούγεται η φωνή του και να τον βλέπουν όλοι. Ο Λεωνίδας πήρε το καλάθι, έβγαλε κάθε αζήτητο εισιτήριο και διάβασε το όνομα. Δεν πρόφερε κανένα εγκώμιο. Καμιά λέξη εκτός από το όνομα. Οι Σπαρτιάτες την θεωρούν ως την πιο αγνή μορφή ιεροτελεστίας.

Αλκαμένης

Δάμιων

Ανταλκίδας

Λύσανδρος

Και ο κατάλογος συνεχίστηκε.

Οι σωροί, που οι βοηθητικοί είχαν πάρει ήδη από το πεδίο της μάχης, θα καθαρίζονταν και θα αλείφονταν με λάδι. Θα λέγονταν προσευχές και θα γίνονταν θυ-

σίες. Καθένας από τους πεσόντες θα σαβανωνόταν με τον κόκκινο μανδύα του ή ενός φίλου του και θα ενταφιάζονταν εδώ, σ' αυτό το μέρος, δίπλα στους συντρόφους του, κάτω από έναν τύμβο.

Οι σύντροφοί του θα κουβαλούσαν στην πατρίδα, μόνο την ασπίδα, το σπαθί, το ακόντιο και την πανοπλία του.

Ο Λεωνίδας έβγαλε τώρα το βραχιόλι του και συντίριαζε τα δύο μισά.

« Αδέλφια και σύμμαχοι, σας χαιρετώ. Συγκεντρώθείτε φίλοι και ακούστε τα λόγια της καρδιάς μου».

Σταμάτησε μια στιγμή. Το ύφος του ήταν σοβαρό και επίσημο.

Έπειτα όταν επεκράτησε σιωπή, μίλησε.

« Όταν ένας άντρας κατεβάζει μπροστά στα μάτια του την ορειχάλκινη προσωπίδα της περικεφαλαίας του και αρχίζει να προχωρεί στην γραμμή εκκίνησής του, χωρίζει τον εαυτό του, όπως χωρίζει το εισιτήριό του, σε δύο μέρη. Το ένα μέρος το αφήνει πίσω του. Είναι το μέρος που παίρνει χαρά από τα παιδιά του, που υψώνει την φωνή του στο χορό, που αγκαλιάζει την γυναίκα του στην γλυκιά σκοτεινιά του λίκνου του. Αυτό το μισό, το καλύτερο μέρος του, ο άντρας το βάζει κατά μέρος και το αφήνει πίσω του. Αποδιώχνει από την καρδιά κάθε συναίσθημα τρυφερότητας και οίκου, κάθε συμπόνια και καλοσύνη, κάθε σκέψη και έννοια που θα τον έκανε να θεωρεί τον εχθρό άντρα, ανθρώπην ύπαρξη σαν κι αυτόν. Βαδίζει στην μάχη κουβα-

λώντας μόνο το δεύτερο κομμάτι του εαυτού του, το κατώτερο, αυτό το μισό που ξέρει να σφάζει, να πετσοκόβει και να μην σπλαχνίζεται κανέναν. Διαφορετικά δεν θα μπορούσε να πολεμήσει».

Οι άντρες άκουγαν σιωπηλοί, με επισημότητα. Ο Λεωνίδας εκείνη την εποχή ήταν πενήντα πέντε χρόνων. Είχε λάβει μέρος σε περισσότερες από σαράντα μάχες από τα είκοσί του χρόνια. Σημάδια από τραύματα παλιά τριάντα χρόνων διακρίνονταν πάνω στο λαιμό, στους ώμους, στις κνήμες του και κάτω από την ασημένια γενειάδα του.

«Μετά ο άντρας αυτός επιστρέφει ζωντανός. Έχει γλυτώσει από την σφαγή. Ακούει το όνομά του και πλησιάζει να πάρει το εισιτήριό του. Διεκδικεί εκείνο το κομμάτι του εαυτού του που είχε αφήσει κατά μέρος πρωτύτερα. Αυτή είναι μια ιερή στιγμή. Μια μυσταγωγία. Μια στιγμή κατά την οποία ο άντρας νοιώθει τους θεούς τόσο κοντά του, όσο την ανάσα του. Όταν ένας άντρας ενώνει τα δύο μέρη του εισιτηρίου του και τα βλέπει να εφαρμόζουν, αισθάνεται εκείνο το κομμάτι του, το κομμάτι που νοιώθει οίκτο και συμπόνια, να πλημμυρίζει το είναι του. Αυτό είναι που λυγίζει τα γόνατά του.

Τι άλλο μπορεί να νοιώθει ένας άντρας εκείνη την στιγμή εκτός από αληθινή και βαθιά ευγνωμοσύνη για τους θεούς οι οποίοι για άγνωστους λόγους γλίτωσαν σήμερα την ζωή του; Ο ήλιος λάμπει από πάνω του, νοιώθει την ζεστασιά του στους ώμους του, βλέπει

ολόγυρά του τα πρόσωπα των συντρόφων του, τους οποίους αγαπά και χαίρεται για τον γλιτώμό τους όσο και για το δικό του».

Ο Λεωνίδας σταμάτησε στο κέντρο του χώρου που είχαν αφήσει ελεύθερο για εκείνον οι άντρες του.

«Διέταξα να σταματήσει η καταδίωξη του αντιπάλου. Πρόσταξα να μπει τέλος στη σφαγή εκείνων που σήμερα αποκαλούμε εχθρούς. Ας τους αφήσουμε να γυρίσουν στα σπίτια τους. Ας τους αφήσουμε να αγκαλίσουν τις γυναίκες και τα παιδιά τους. Ας τους αφήσουμε όπως και εμείς να χύσουν δάκρυα για την σωτηρία τους και να κάνουν ευχαριστήριες θυσίες στους θεούς. Ας μην ξεχάσει κανείς από εμάς ή παρεξηγήσει τον λόγο για τον οποίο πολεμήσαμε άλλους Έλληνες σήμερα. Δεν το κάναμε για να υποδουλώσουμε τους αδελφούς μας, αλλά να τους κάνουμε συμμάχους ενάντια σε ένα μεγαλύτερο εχθρό.

Με την πειθώ ελπίζαμε. Με τον εξαναγκασμό, όπως έδειξαν τα γεγονότα. Πάντως όπως και να έχει το πράγμα, τώρα είναι σύμμαχοί μας και θα τους φερθούμε σαν τέτοιους προς το παρόν».

«Τον Πέρση»

Ξαφνικά η φωνή του Λεωνίδα υψώθηκε. Ήταν τόσο έντονη η συναισθηματική του έκρηξη, που όσοι ήταν κοντά ξαφνιάστηκαν «Τον Πέρση πολεμήσαμε σήμερα εδώ. Η παρουσία του αχνοφαινόταν αόρατη, πάνω από το πεδίο της μάχης. Αυτός ευθύνεται που αυτά τα εισιτήρια βρίσκονται ακόμα στο καλάθι. Γι αυτό είκοσι οχτώ από τους ευγενέστερους άντρες της πόλης μας δε ϑα αντικρίσουν ποτέ ξανά την ομορφιά των βουνών της, ούτε ϑα ξαναχορέψουν την γλυκιά μουσική της. Ακούω τους ψιλύρους και καμιά φορά δεν είναι απλοί ψίθυροι: Ο Λεωνίδας ακούει φωνές που οι υπόλοιποι δεν ακούνε. Ριψοκινδυνεύει την ζωή του με τρόπο που δεν αρμόζει σε βασιλιά και προετοιμάζεται για πόλεμο εναντίον ενός εχθρού που δεν έχει δει ποτέ του και που πολλοί λένε ότι δεν θα έρθει. Όλα αυτά είναι αλήθεια.».

Οι άντρες γέλασαν. «Όμως ακούστε αυτό που θα σας πω και μην το ξεχάσετε ποτέ. Ο Πέρσης θα έρθει. Θα έρθει σε αριθμούς που θα κάνουν να μοιάζουν ασήμαντοι εκείνοι που έστειλε πριν τέσσερα χρόνια, όταν οι Αθηναίοι και οι Πλαταιείς τον νίκησαν τόσο ένδοξα στην πεδιάδα του Μαραθώνα. Θα έρθει δέκα φορές, εκατό φορές πιο ισχυρός. Θα έρθει, και σύντομα μάλιστα.».

Ο Λεωνίδας σταμάτησε πάλι. Η φωτιά που έκαιγε στο σήθος του έκανε το πρόσωπό του να κοκκινίζει και τα μάτια του να λάμπουν σαν αναμμένα κάρβουνα. Ήταν πολύ σίγουρος για αυτά που έλεγε.

«Ακούστε με αδέλφια. Ο Πέρσης δεν είναι ένας βασιλιάς όπως ήταν ο Κλεομένης ή όπως είμαι εγώ τώρα. Δεν παίρνει την θέση του με ασπίδα και ακόντιο

μέσα στην ανθρωποσφαγή, αλλά την παρακολουθεί ασφαλής, από απόσταση, από την κορυφή ενός βουνού, πάνω σε θρόνο χρυσό».

Ειρωνικοί ψίθυροι βγήκαν από τα λαρύγγια των ανδρών σε τούτα τα λόγια του Λεωνίδα, «οι σύντροφοί του δεν είναι όμοιοι και ισότιμοι, ελεύθεροι να πουν αυτά που έχουν κατά νου ενώπιόν του δίχως φόβο, αλλά δούλοι και κτήματά του. Κάθε άντρας, και ο ευγενέστερος ακόμα, όχι μόνο δεν θεωρείται ίσος ενώπιον των θεών, αλλά είναι ιδιοκτησία του βασιλιά και δεν αξίζει περισσότερο από ένα γύδι ή ένα χοίρο. Κι όταν οδηγείται στην μάχη δεν το κάνει από αγάπη για το έθνος του ή για την λευτεριά του, αλλά από τον βιούρδουλα ενός άλλου δούλου. Αυτός ο βασιλιάς δοκίμασε την ήττα από τα χέρια των Ελλήνων και είναι πολύ πικρό για την υπεροφία του.

Έρχεται τώρα να πάρει εκδίκηση, όχι σαν άνθρωπος άξιος σεβασμού αλλά ως κακομαθημένο και νευρικό παιδί πάνω σε μια έκρηξη οργής όταν ένας συμπαίκτης του αρπάζει ένα παιχνίδι του. Το φτύνω εγώ το στέμμα ενός δούλου που δεν πασχίζει για κάτι ευγενές, αλλά για να κάνει δούλους τους άλλους ανθρώπους.

Ότι έχω κάνει μέχρι σήμερα ως βασιλιάς και ότι έχει πράξει ο Κλεομένης πριν από εμένα, κάθε εχθρός που έτυχε καλής μεταχείρισης, κάθε ομοσπονδία που δημιουργήθηκε, κάθε απρόθυμος σύμμαχος που γονάτισε, έγινε για ένα μόνο λόγο: για την μέρα που ο Δαρείος ή κάποιος από τους γιούς του ξανάρθει στην Ελλάδα για να μας το ξεπληρώσει».

Ο Λεωνίδας σήκωσε τώρα το καλάθι που περιείχε τα εισιτήρια των πεσόντων. «Γι' αυτόν το λόγο τούτοι, καλύτεροι άντρες από εμάς, έδωσαν την ζωή τους εδώ σήμερα, γι' αυτό καθαγίασαν με το ηρωικό τους αίμα αυτή τη γη. Γι' αυτό θυσιάστηκαν.

Εκείνη την ημέρα, και ο Λεωνίδας έδειξε με το χέρι του τον κόλπο, το Αντίρριο και το Ρίο απέναντι από το στενό «εκείνη τη μέρα όταν ο Πέρσης φέρει το πλήθος των στρατιωτών του εναντίον μας μέσω αυτής της οδού, δεν ϑα βρει ελεύθερο πέρασμα, ή πληρωμένους φίλους, αλλά εχθρούς ενωμένους και αμείλικτους. Και αυτοί που χάσαμε σήμερα ας στέκονται δίπλα μας στη γραμμή της μάχης την μέρα που ϑα μάθουμε στον Πέρση μια για πάντα, πόση ανδρεία μπορούν να δείξουν οι ελεύθεροι άνθρωποι ενάντια στους δούλους, ανεξάρτητα από το πόσοι είναι ή πόσο βίαια οδηγούνται από το μαστίγιο του παιδιού - βασιλιά τους».

Από το βιβλίο του Στίβεν Πρέσσφιλντ «Οι πύλες της φωτιάς»

«Λεωνίδας» φωτό ευλημένη στις 19_02_2020 από το: <https://www.greekschannel.com/gr/lewnidas-o-basilias-sumbolo-andreias-ths-pagkosmias-istorias/>

Η Γλώσσα η Ελληνική

Της Πολυξένης Χούση Διευθύντριας Σύνταξης περιοδικού «ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΣ»

Η Ελληνική γλώσσα

Όταν κάποτε φύγω από τούτο το φως
θα ελιχθώ προς τα πάνω
όπως ένα ρυακάκι πού μουρμουρίζει.
Κι αν τυχόν κάπου ανάμεσα
στους γαλάζιους διαδρόμους
συναντήσω αγγέλους,
θα τους μιλήσω ελληνικά,
επειδή δεν ξέρουνε γλώσσες.
Μιλάνε μεταξύ τους με μουσική.

Νικηφόρος Βρεττάκος

«Είθε η Ελληνική γλώσσα να γίνει κοινή όλων των λαών»

Βολταίρος

Η γλώσσα μας, μέγιστο και αειθαλές επίτευγμα του Ελληνισμού, απαριθμεί τουλάχιστον 4.000 χρόνια προφορικής παράδοσης και 3.500 χρόνια γραπτής. Ξεχωριστή ανάμεσα σε 2.700 γλώσσες του κόσμου, αποτέλεσε και αποτελεί παλλάδιο ατελεύτητων πνευματικών οριζόντων. Η γλώσσα του Ομήρου, των αρχαίων τραγικών, του Ευαγγελίου, του Μ. Βασιλείου και του Ακαθίστου Ύμνου, λίγες μόνο διαφορές έχει από τη γλώσσα του Σολωμού, του Παλαμά, του Σεφέρη, του Ελύτη, ο οποίος όπως παρατηρεί «δεν υπήρξε ούτε ένας αιώνας που να μην εγράφη ποίηση στα Ελληνικά». Μαρτυρείται έτσι, μία πορεία της ελληνικής γλώσσας, με αδιάσπαστη ιστορική συνέχεια από την αρχαιότητα έως σήμερα, που εσωκλείει την πνευματική ισχύ και τη δυναμική ενός μικρού αριθμητικά λαού ο οποίος, όπως καταθέτει ο C. Blegen (Αμερικανός αρχαιολόγος), «ανέλαβε τρεις φορές στη διάρκεια της ιστορίας του - μυκηναϊκή περίοδος, κλασικά χρόνια και εποχή της ακμής της βυζαντινής αυτοκρατορίας - την παγκόσμια πολιτιστική και πνευματική ηγεσία». Και πώς αλλιώς, όταν η ελληνική γλώσσα είναι η μετουσίωση της νόησης ενός προικισμένου πνευματικά λαού, με την οποία ανοίγει ορίζοντες και χαράζει πορείες. Και αυτό γιατί, αν η γλώσσα ενός λαού είναι η σύλληψη της πραγματικότητας με έννοιες που εκφράζονται με σημασία, δηλαδή μία σχέση αλληλοϋποστήριξης ανάμεσα στο σημαινόμενο και στο σημαίνον, ανάμεσα στη νόηση και στη γλωσσική σήμανση, τότε η ελληνική γλώσσα, ως έκφρα-

ση ενός μοναδικού λαού συμιλεμένου με την αρμονία της συνυπαρξης ήλιου, θάλασσας και στεριάς, αποτελεί μία ισορροπημένη επικοινωνία του ανθρώπου με το σύμπαν. Και είναι η σύσταση αυτή της ελληνικής γλώσσας, που της δίδει την πληρότητα, την ομορφιά, τη διάρκεια και εν τέλει την οικουμενικότητα. Έτσι, έρχεται ο επιφανέστατος άνδρας της αρχαίας Ρώμης, Μάρκος Τίλλιος Κικέρων (106-43π.Χ.) να πει για την τελειότητα της ελληνικής γλώσσας: «Εάν οι θεοί μιλούν, τότε σίγουρα χρησιμοποιούν τη γλώσσα των Ελλήνων» και να ακολουθήσει, αιώνες πολλούς μετά, ο μεγάλος Γερμανός διανοούμενος I. Γκάιτε (1749-1832): «Άκουσα στον Άγιο Πέτρο της Ρώμης το Ευαγγέλιο σε όλες τις γλώσσες. Η Ελληνική αντήχησε άστρο λαμπερό μέσα στη νύχτα».

Η ελληνική γλώσσα ως όχημα των ιδεών, έδωσε στην ανθρωπότητα τα σπουδαία κείμενα των Ελλήνων στοχαστών για τα οποία ο μεγάλος γλωσσολόγος R.H. Robins θα πει: «η πνευματική ζωή της Ευρώπης στο σύνολό της –η φιλοσοφική, η θητική, η πολιτική και η αισθητική της σκέψης– έλκει την καταγωγή από το έργο των Ελλήνων στοχαστών. Και σήμερα ακόμη, όλο ξαναγυρνάμε πίσω σε ότι έχει αφήσει η πνευματική δραστηριότητα των Ελλήνων, αναζητώντας ερεθίσματα και κουράγιο. Με τους Έλληνες, όσο με κανέναν άλλον αρχαίο ή σύγχρονο πολιτισμό, ο σύγχρονος άνθρωπος αισθάνεται μίαν αναντίρρητη πνευματική συγγένεια [...]. Στον τομέα της γλωσσολογίας είναι τέτοια τα ελληνικά επιτεύγματα που εμπνέουν την ευγνωμοσύνη και το θαυμασμό μας».

Η γλώσσα μας σήμερα, αγγίζει τις 90.000.000 λέξεις και με τα χιλιάδες προσφύματά της, είτε ως πρώτα συνθετικά λέξεων, είτε ως παραγωγικά από κάθε μέρος του λόγου, αποδεικνύεται ότι είναι η μοναδική γλώσσα στον κόσμο που η παραγωγικότητά της είναι χωρίς όρια. Δεν είναι τυχαίο που η διεθνής επιστημονική γλώσσα (ιατρική, φυσική, φιλολογία, φιλοσοφία, θεολογία, τεχνολογία κ.ά.) σχηματίζει τους περισσότερους όρους της, καταφεύγοντας σε ελληνικές ρίζες ή λέξεις. Άλλα και εκτός επιστημονικού χώρου πολλές ελληνικές λέξεις έχουν εμπλουτίσει το διεθνές λεξιλόγιο. Ενδεικτικά, από τις 166.724 αγγλικές λέξεις του αγγλικού λεξικού του Webster, υπολογίζεται ότι οι 35.136 λέξεις είναι ελληνικές ή ελληνογενείς. Σύμφωνα δε με τον Γάλλο καθηγητή του Πανεπιστημίου της Σορβόνης, Κάρολο Φωριέλ: «Η Ελληνική έχει ομοιογένεια σαν την Γερμα-

νική, είναι όμως πιο πλούσια από αυτήν. Έχει την σαφήνεια της Γαλλικής, έχει όμως μεγαλύτερη ακριβολογία. Είναι πιο ευλύγιστη από την Ιταλική και πολύ πιο αρμονική από την Ισπανική. Έχει δηλαδή ό,τι χρειάζεται για να θεωρηθεί η ωραιότερη γλώσσα της Ευρώπης.».

Αυτήν την ωραία γλώσσα έχουμε πιστωθεί από το παρελθόν και έχουμε χρεωθεί από το μέλλον της ανθρωπότητας, να την κρατάμε αλώβητη στον καιρό. Να παραμείνει ζωντανός και εξελισσόμενος «δίαιυλος επικοινωνίας» με την αρμονία, και να δεσπόζει σύμβολο της ενότητας και της συνέχειάς μας. «Μήγαρις έχω τίποτε άλλο στον νου μου, πάρεξ ελευθερία και γλώσσα» εξομολογείται ο Διονύσιος Σολωμός και μαζί του συμφωνεί η συνείδηση της φυλής μας, στην επαγρύπνησή της να κρατήσει το φως στις ψυχές των ανθρώπων. «Έλληνες να είστε περήφανοι που μιλάτε την Ελληνική γλώσσα ζωντανή και μητέρα όλων των άλλων γλωσσών. Μην την παραμελείτε, αφού αυτή είναι ένα από τα λίγα αγαθά που μας έχουν απομείνει και ταυτόχρονα το διαβατήριό σας για τον παγκόσμιο πολιτισμό» προτρέπει ο Φρανγκίσκος Λιγκόρα, σύγχρονος Ιταλός καθηγητής Πανεπιστημίου και Πρόεδρος της Διεθνούς Ακαδημίας προς διάδοσιν του πολιτισμού.

Είναι χαρακτηριστικό το περιστατικό που μας αναφέρει ο Πλούταρχος για την σημασία που έδιναν οι αρχαίοι Έλληνες στην γλώσσα και πώς την προστάευαν! Όταν ο Ξέρξης, λέει το απόσπασμα, απέστειλε αντιπροσωπεία για να ζητήσει «γη και ύδωρ» από τους

Αθηναίους, ο Θεμιστοκλής, παρά τα καθιερωμένα, διέταξε να συλληφθεί ο διερμηνεύς και με ψήφισμα τον εθανάτωσε με την αιτιολογία ότι «φωνήν ελληνίδα, βαρβάροις προστάγμασιν ετόλμησε χρήσαι». Δηλαδή, επειδή ετόλμησε να χρησιμοποιήσει την ελληνική γλώσσα σε βάρβαρα προστάγματα!

Αυτή η «προστασία» επέτρεψε την πορεία της γλώσσας μας ως το σήμερα, υπαγορεύοντας:

Ιερότητα και **σεβασμό** σε μια γλώσσα όπου σύμβολα και συμβολισμοί σμίγουν κάτω από την αέναη επίβλεψη του φωτός.

Θαυμασμό και **υπερηφάνεια** για μια γλώσσα που η αφετηρία της χάνεται στην αρχαιότητα και η πορεία της μοιάζει ατέρμονη.

Δύναμη και **σιγουριά** με μια γλώσσα κοινωνό της ισορροπίας και της αρτιότητας.

Είναι «απαίτηση» και επίλιδα των λαών, η γλώσσα μας, η γλώσσα των Ελλήνων, να παραμείνει η αξιακή γέφυρα ανάμεσα σε γη και ουρανοσύνη. Και εμείς οι Έλληνες του νυν, ας κινητοποιήσουμε τις συνειδήσεις μας κάτω και μέσα από το στίχο του Κωστή Παλαμά «**Για τη Μητέρα Γλώσσα μας τα λάβαρα κρατείστε**».

Βιβλιογραφία

- Γεωργίου Γ. Αϋφαντή «Προϊστορία –Ιστορία της Επιστήμης και του Πολιτισμού
- Γ. Μπαμπινιώτη «Η γλώσσα ως αξία: Το παράδειγμα της Ελληνικής», Αθήνα, Εκδ.Gutenberg 1994
- Σ. Θεοφανίδη «Η Αγγλική γλώσσα είναι Ελληνική Διάλεκτος»

Το Δημογραφικό ζήτημα υπ' αριθ. 1 απειλή για την ύπαρξη της χώρας μας

Του Πλοιάρχου (Ε) **Χρήστου Δ. Γιανταμίδη** ΠΝ ε.α.

Την 23η Νοεμβρίου 2019, η Εθνική Οργάνωση Πολυτέκνων Αθηνών (Ε.Ο.Π.Α.) διοργάνωσε Ημερίδα στο πολεμικό μουσείο των Αθηνών με θέμα «**Δημογραφικό ζήτημα: Εθνική Στρατηγική ή Εθνική Συρρίκνωση;**»

Στην εν λόγω ημερίδα προσκλήθηκα να συμμετάσχω για να παρακολουθήσω τις εργασίες της και τις απόψεις των προσκεκλημένων ομιλητών από τα πανεπιστημιακά ιδρύματα, από εκπροσώπους της εκκλησίας και από εκπροσώπους πολιτικών κομμάτων. Όλοι οι εκπρόσωποι αναφέρθηκαν στο οιξύ πρόβλημα της υπογεννητικότητας που μαστίζει τη χώρα μας τα τελευταία 40 χρόνια.

Ο ομιλητής που έκανε ιδιαίτερη εντύπωση με τον χειμαρρώδη λόγο του κρίνοντας και τις πολιτικές ηγεσίες για το ζήτημα αυτό, ήταν ο Πρόεδρος της Ανωτάτης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος, **Βασίλειος Ν. Θεοτοκάτος**. Αναφέρθηκε στο πρόβλημα της υπογεννητικότητας που οδηγεί στη Δημογραφική κατάρρευση της χώρας μας. Εν κατακλείδι παρακάτω αναφέρεται μέρος της ομιλίας του: «**Για πρώτη φορά από το 1921, οι γεννήσεις στην Ελλάδα κατέβηκαν κάτω από το όριο των 100.000 το 2013 και έκτοτε κάθε χρόνο λιγοστεύουν και το 2018 ήταν μόνο 87.084, ενώ οι**

θάνατοι το 2018 έφθασαν τους 120.886. Την 8ετία (1933-1940) μετά την πτώχευση του 1932 οι γεννήσεις έφθασαν 1.511.105, ενώ οι θάνατοι ήταν 812.246, δηλ. είχαμε υπεροχή γεννήσεων κατά 698.859. Την 8ετία 2011-2018 οι γεννήσεις ήταν 759.014, οι θάνατοι ανήλθαν σε 939.589 δηλ. είχαμε υπεροχή θανάτων 180.565. Κατά το σχολικό έτος 1954-1955 σε όλα τα δημοτικά σχολεία της Ελλάδος φοιτούσαν 943.813 μαθητές. Οι μαθητές αυτοί είχαν γεννηθεί κατά τα έτη 1943 έως και το 1948. Εάν γίνει διαιρέση του αριθμού, που φοιτούσε στα δημοτικά σχολεία το παραπάνω σχολικό έτος 1954-1955 και των έξι ετών, που γεννήθηκαν τα παιδιά (943.813 : 6 ίσον 157.302) προκύπτει ότι είχαν γεννηθεί κάθε χρόνο κατά μέσον όρο, τουλάχιστον 157.302 παιδιά. Εάν δεν αποτραπεί αυτός ο εφιαλτικός κατήφορος η Ελλάς οδεύει ολοταχώς στο τέλος της ιστορίας της».

Στην συνέχεια για αποτροπή αυτής της εφιαλτικής κατάστασης πρότεινε στοχευόμενα μέτρα για ενίσχυση των πολυτέκνων. Σύμφωνα λοιπόν με τα ανωτέρω αναφερόμενα του κ. Θεοτοκάτου, διαπιστώνεται ότι υπ' αριθμ. ένα Εθνικό θέμα είναι το Δημογραφικό ζήτημα – Υπογεννητικότητα με ανεξέλεγκτες επιπτώσεις και διαστάσεις, γιατί ένεκα αυτής, η Ελλάδα συρρικνώνεται πληθυσμιακά με ταχύτατους ρυθμούς, κατά συνέπεια να απειλείται η πολιτισμική μας συνέχεια, η εδαφική μας ακεραιότητα, η εθνική μας ανεξαρτησία και η επιβίωσή μας ως Έθνος. **Η υπογεννητικότητα είναι ένας υπαρκτός κίνδυνος, είναι μια ωρολογιακή βόμβα στα θεμέλια της χώρας μας, και είναι πάνω από οποιαδήποτε οικονομική και πολιτική κρίση.** Είναι ένα διαχρονικό εθνικό ζήτημα που αφορά όλους τους Έλληνες.

Ως εκ τούτου έχουμε να αντιμετωπίσουμε έναν ακήρυκτο πόλεμο με αντίπαλο την υπογεννητικότητα. Όπως σε κάθε πόλεμο συστρατευθήκαμε ομόθυμα και νικήσαμε τον εχθρό, έτσι και τώρα να **συστρατευθούμε όλοι μαζί για να καταπολεμήσουμε την υπογεννητικότητα.** Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με ισχυρή πολιτική βούληση που να προβλέπει την στήριξη της οικογένειας και ιδιαίτερα των πολύτεκνων. Τον τρόπο τον γνωρίζουν πολύ καλά οι αρμόδιοι φορείς, αρκεί να υπάρχει σωστός και διαρκής προγραμματισμός. Η εκκλησία, όπως κατά τα χρόνια της σκλαβιάς έπαιξε σημαντικό ρόλο για την αναγέννηση της ανεξαρτησίας του Έθνους, έτσι και τώρα μπορεί να προσφέρει ποικιλοτρόπιας ακόμη και από άμβωνα λόγους.

Τα ΜΜΕ, οι τηλεοπτικοί σταθμοί να προβάλουν σε τηλεοπτικές σειρές την οικογένεια, να προβάλουν τον ιερό ρόλο της γυναικας ως μάνα, και τον ρόλο της γιαγιάς που είναι οι πυλώνες της οικογένειας, να προβάλουν την ευτυχία και το δέσιμο που φέρνουν τα παιδιά στους γονείς - παππούδες, να προβάλουν τα

παιδιά ως τους αυριανούς συνεχιστές και φύλακες του ελληνικού Έθνους, να προβάλουν την οικογένεια ως το κύριο κύτταρο του ελληνικού κράτους.

Οι νέοι μας να βάλουν στόχο στη ζωή τους τη δημιουργία οικογένειας με πάνω από τρία παιδιά. Οι γονείς - παππούδες να παροτρύνουν τα παιδιά τους να δημιουργήσουν οικογένεια με παιδιά και να είναι πάντα αρωγοί τους, προσφέροντάς τους κάθε απαιτούμενη βοήθεια, όπως φύλαξη παιδιών, ακόμη και οικονομική βοήθεια, εάν απαιτηθεί. Για χάρη της οικογένειας με παιδιά, ας περικόψουμε τις περιττές δαπάνες μας για να σωθεί η πατρίδα μας με ιστορία άνω των 4.000 ετών.

Αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα για την αντιμετώπιση του ακήρυκτου αυτού πολέμου κινδυνεύουμε με αφανισμό γιατί επί των ημερών μας η Ελληνίδα γεννά 1,3 παιδιά και σε μεγάλη ηλικία κατά συνέπεια χάνονται γενιές. Με τον ρυθμό αυτόν του 1,3 παιδιά ανά γυναίκα στις επόμενες δεκαετίες η χώρα μας θα γίνει τόπος γερόντων, με κενά σχολεία που κάποτε ήταν γεμάτα με ελληνόπουλα και σε πολύ πιο δύσκολες εποχές (φτώχια, φτώχια, παντού επικρατούσε φτώχια και λόγω των πολέμων-εμφύλιων πολέμων, παρ' όλα αυτά οι γονείς-παππούδες μας έκαναν ευτυχισμένες οικογένειες με πολλά και δημιουργικά-εργατικά παιδιά, που προσέφεραν στην οικογένεια και στην εθνική οικονομία).

Η μείωση του πληθυσμού θα είναι ραγδαία και μη αναστρέψιμη εάν δεν ληφθούν άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα για την προώθηση της γεννητικότητας. Απόρροια αυτής, είναι αναπόφευκτη η πληθυσμιακή αλλοίωση της ελληνικής κοινωνίας, με την αντικατάστασή της με ένα τριτοκοσμικό αμάλγαμα μουσουλμανικών φυλών που θα υποσκάψει το παρόν και το μέλλον του ελληνισμού, δηλαδή θα υποσκάψει τα ήθη, τα έθιμα, παραδόσεις, θρησκεία, ιστορία και κυρίως την γλώσσα μας. Αν λάβουμε υπόψη μας ότι τα κράτη-έθνη αφανίζονται όταν απολέσουν τα αναφερόμενα χαρακτηριστικά τους, δηλαδή την πολιτισμική-εθνική τους ταυτότητα. Καμιά χώρα χωρίς φυσική ανανέωση του πληθυσμού της δεν μπορεί να διατηρήσει τη φυλετική της συνέχεια.

Το αναφερόμενο πρόβλημα θα επιδεινώνεται στο μέλλον εάν συνεχισθεί η ανεξέλεγκτη εισβολή-επιδρομή μουσουλμάνων λαθρομεταναστών και στη συνέχεια παροχής σ' αυτούς την ελληνική ιθαγένεια, τότε πλέον είναι βέβαιο ότι το ελληνικό γένος θα πάψει να υπάρχει όπως το γνωρίζουμε, καθόσον οι μουσουλμάνοι δεν αφομοιώνονται. Όσοι θέλουν να πιστεύουν στην αφομοίωση των μουσουλμάνων εθελοτυφλούν.

Ότι δεν πέτυχαν οι Πέρσες, οι Ρωμαίοι, οι Άραβες, οι Οθωμανοί με τους κατακτητικούς τους πολέμους θα το πετύχουν οι σύγχρονοι μουσουλμάνοι με την αδια-

φορία - θέλησή μας, και ό,τι ριζώνει με τη θέλησή μας δεν ξεριζώνεται. Θα το πετύχουν οι μουσουλμάνες γυναίκες - μάνες.

Για να διατηρήσουμε την εθνική μας ταυτότητα θα πρέπει κάθε ελληνίδα να γεννά 2,11 παιδιά και σε νεαρή ηλικία. Η επίτευξη αυτού του στόχου είναι υπόθεση όλων των Ελλήνων.

Τα αίτια της υπογεννητικότητας

Ας εξετάσουμε τώρα τους λόγους που προκάλεσαν και προκαλούν την υπογεννητικότητα.

Η κυριότερη αιτία της υπογεννητικότητας είναι οι **ΕΚΤΡΩΣΕΙΣ** αυτή οδηγεί την χώρα μας στην κρυφή αυτογενοκτονία. Σύμφωνα με τον κ. Καλλινέρη Νικόδημο Δικηγόρο Δημοσίου Δικαίου, εκπροσώπου του κινήματος «Αφήστε μα να ζήσω» μας ενημερώνει ότι: «**Η αμείλικτη και στυγνή πραγματικότητα των αριθμών προκαλεί τρόμο και δέος! Βάσει στατιστικής μελέτης του Αρεταίεου Νοσοκομείου και της Eurostat, η χώρα μας καταλαμβάνει την υλικερή πρωτιά στις εκτρώσεις πανευρωπαϊκά, καθώς ο αριθμός τους αγγίζει τις 350.000 ετησίως χωρίς ασφαλώς να συμπεριλαμβάνονται σε αυτόν ορισμένες που δεν είναι δυνατόν να καταγραφούν.... 40.000 από αυτές καταγράφονται σε ηλικίες κάτω των 18 ετών, ενώ 1 στις 4 γυναίκες δηλώνουν ότι έχουν κάνει έκτρωση! Αν υπολογίσουμε τον συνολικό αριθμό των εκτρώσεων από το 1986, οπότε και αποποιηκοποιήθηκε η διακοπή της κυήσεως, έως σήμερα το άδροισμα είναι σοκαριστικό: **Άνω των 10 εκατομμυρίων παιδιών δεν γεννήθηκαν ποτέ στην πατρίδα μας**.**

Για τα 10 εκατομμύρια παιδιά που δεν γεννήθηκαν ποτέ στην χώρα μας φταίμε όλοι μας. Πρωτίστως φταίει η πολιτεία που νομοθέτησε για την αποποιηκοπή της διακοπής της κυήσεως το 1986. Φταίνε οι γονείς που τις περισσότερες φορές συναινούν, φταίνε οι Έλληνίδες που προβαίνουν στην εγκληματική αυτή πράξη και με κίνδυνο πάντα την αυτοκαταστροφή των γενετήσιων οργάνων τους, φταίνε και κάποιοι γιατροί που για μερικά αργύρια εκτελούν την επαίσχυντη, επώδυνη και επικίνδυνη για την γυναίκα έκτρωση. Η έκτρωση αποτελεί την κύρια αιτία αφανισμού του έθνους μας, όλες οι άλλες αιτίες έπονται. Πρόκειται για μια **εθελούσια αυτογενοκτονία του ελληνισμού** που συνεχίζεται χωρίς να ληφθούν μέτρα απαγόρευσής της. Είναι ένας ακήρυκτος πόλεμος που σκοτώνει κρυφά τα παιδιά μας.

Εάν τα 10 εκατομμύρια των αθώων-άμωμων ψυχών που δολοφονήθηκαν εσκεμμένα είχαν αφεθεί να γεννηθούν, σήμερα δεν θα αντιμετωπίζαμε το δημογραφικό αυτό πρόβλημα που μαστίζει την χώρα μας. Εάν τα δολοφονημένα αυτά παιδιά ζούσαν, σήμερα θα είχαμε μια άλλη Ελλάδα, με άλλη πληθυσμιακή δομή

και με άλλη ισχύ στην εθνική της άμυνα, στην οικονομία της, με περισσότερο κύρος-δύναμη στα Βαλκάνια, στην Ε.Ε., και στο παγκόσμιο στερέωμα γενικότερα.

Ποτέ όμως δεν είναι αργά. Δεν μπορούμε να διορθώσουμε το παρελθόν. Μπορούμε όμως να διορθώσουμε το παρόν και το μέλλον. Όλοι μαζί μπορούμε να αποκόψουμε το κεφάλι του φιδιού που λέγεται έκτρωση για χάρη της διάσωσης της χώρας μας από τον αφανισμό της.

Συχνά λέγεται από τους νέους μας, πώς να παντρευτώ να κάνω παιδιά, εφόσον δεν εργάζομαι. Απαντώ, δουλειές υπάρχουν, αλλά η άνεργη νεολαία μας δεν φοβάται την αναδουλειά· τη δουλειά φοβάται, την οποιαδήποτε χειρωνακτική, κοπιαστική δουλειά. Γεννάται το ερώτημα πώς οι περίπου 2 εκατομμύρια λαθρομετανάστες που ζουν στην πατρίδα μας με τις οικογένειές τους βρίσκουν δουλειά και εργάζονται; Εάν κάνουμε έρευνα εργασίας θα διαπιστώσουμε ότι στις οικοδομικές εργασίες εργάζονται Αλβανοί, τα μαστοράκια έγιναν μαστόρια-εργολάβοι οικοδομικών εργασιών, στην γεωργία-κτηνοτροφία εργάζονται Ινδοί, Αφγανοί, Πακιστανοί Αφρικανοί ισλαμιστές, στην ναυτιλία μας Φιλιππινέζοι, στην αλιεία Αιγύπτιοι. Οι σημερινοί ανειδίκευτοι εργάτες θα είναι οι αυριανοί επιχειρηματίες στον τομέα τους.

Από το 1980 μέχρι και τις αρχές του 2010 υπήρχε ανάπτυξη και πολύ δουλειά για όσους ήθελαν να εργασθούν, παρ' όλα αυτά οι νέοι μας δεν έκαναν οικογένεια και παιδιά. Έκαναν όμως μεγάλη ζωή, όταν οι εργαζόμενοι πήγαιναν για δουλειά, η κακομαθημένη νεολαία μας, επέστρεφε από τα κέντρα διασκέδασης και με χρήματα των γονιών ή παππούδων τους.

Μήπως και αυτοί που εργάζονται και είναι οικονομικά ανεξάρτητοι παντρεύονται; Και αν παντρεύονται, παντρεύονται σε μεγάλη ηλικία. Άρα δεν είναι μόνο οικονομικοί οι λόγοι, είναι η σύγχρονη κακή νοοτροπία των νέων μας.

Γι' αυτό θα πρέπει να αλλάξουμε τρόπο ζωής, θα πρέπει να στρωθούμε στη δουλειά, οποιαδήποτε δουλειά αρκεί να είναι τίμια, θα πρέπει να αγαπήσουμε την οικογένεια με παιδιά και παράλληλα την πατρίδα μας που έχει ανάγκη τα δικά μας παιδιά, εάν θέλουμε να υπάρχει και εις το μέλλον. Το οφείλουμε στους προγόνους μας, το οφείλουμε και στους απογόνους μας, να τους την παραδώσουμε όπως την παραλάβαμε, μια Ορθόδοξη Χριστιανική Ελλάδα.

Σε ανατολή, σε δύση, στο νότο στο Βοριά, όλοι για την Πατρίδα να κάνουμε παιδιά.

Θα έλεγε ο εθνικός μας ποιητής Ρήγας Φεραίος.

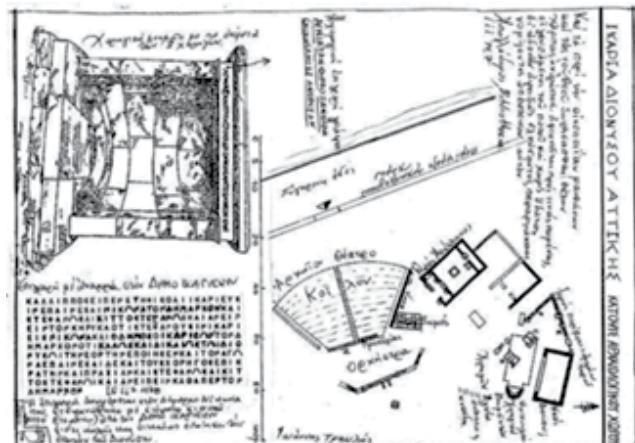
Το Θέατρο του Διονύσου και τα Μεγάλα Διονύσια

Του Υποναυάρχου (Ο) Δημήτριου Γεωργαντά ΠΝ ε.α.
Ιωάννας – Θεοδοσίας Γεωργαντά

Tο Θέατρο του Διονύσου ή Θέατρο Διονύσου Ελευθερέως είναι ο σημαντικότερος γνωστός υπαίθριος θεατρικός χώρος στην αρχαία Αθήνα και θεωρείται το αρχαιότερο θέατρο του κόσμου, μετά το θέατρο Θορικού του Λαυρίου. Βρισκόταν 3 περίπου μέτρα πάνω από το ναό, αποτελούσε μέρος του ιερού του Ελευθερέως Διονύσου που ήταν στις νοτιοανατολικές παρυφές της Ακρόπολης και υπήρξε ο βασικός τόπος παράστασης του αττικού δράματος, αφού φιλοξενούσε τα Εν Άστει ή Μεγάλα Διονύσια¹ που διενεργούνταν περί τον αττικό μήνα Ελαφηβολιώνα (τέλος Μαρτίου – αρχές Απριλίου), τη μεγαλύτερη θρησκευτική γιορτή της πόλης των Αθηνών. Στο ανωτέρω θέατρο διεξάγονταν θρησκευτικές τελετές που δεν είχαν καλλιτεχνικό χαρακτήρα, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που δεν είχαν θεατρικό χαρακτήρα (διθύραμβος) και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις που είχαν θεατρικό χαρακτήρα. Οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις αφορούσαν δραματικούς αγώνες, όπου τρεις τραγικοί ποιητές συμμετείχαν με μία τραγική τριλογία ή τετραλογία και πέντε κωμικοί ποιητές με μία κωμωδία. Στους θεατρικούς αγώνες βραβεύονταν τραγικοί, κωμικοί ποιητές και οι χορηγοί² τους. Οι σωζόμενες τραγωδίες και κωμωδίες του 5ου και του 4ου π.Χ. αιώνα, των Αισχύλου, Ευριπίδη, Σοφοκλή, Αισχίνη, Αριστοφάνη, Καρκίνου, κ.α., γράφτηκαν οι περισσότερες για να εκτελεστούν σε αυτό το θέατρο. Σε κάθε τραγωδία συμμετείχαν τρεις άνδρες ηθοποιοί και φορούσαν πάντα προσωπεία, τα οποία πολλές φορές απέδιδαν τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένων υπαρκτών προσώπων. Διάσημοι ηθοποιοί ήταν οι Αθηναίοι Νεοπτόλεμος και Αριστόδημος, οι οποίοι είχαν μεγάλη αίγλη και σε πολλές περιπτώσεις αναλάμβαναν τον ρόλο πρέσβη, διπλωματικού απεσταλμένου, διαμεσολαβητή του

δήμου Αθηναίων με άλλες πόλεις – κράτη. Διάσημος Σπαρτιάτης ηθοποιός υπήρξε ο Καλλιππίδης.

Η Ελληνική Αρχαιολογική Εταιρεία ξεκίνησε τις ανασκαφές στη περιοχή του θεάτρου το 1838 και οι οποίες συνεχίστηκαν σε όλο τον 19ο αιώνα. Το θέατρο θεμελιώθηκε στο δεύτερο μισό του 6ου π.Χ. αιώνα, στην περίοδο της τυραννικής δυναστείας των Πεισιστρατίδών, που με τα τότε δεδομένα θεωρείται γιγάντιο τεχνικό έργο. Περί το 546-527 π.Χ. καθιερώθηκαν σε οργανωμένη μορφή τα Μεγάλα Διονύσια, τα οποία διεξάγονταν στο θέατρο Διονύσου. Οι θεατρικοί αγώνες πραγματοποιούνταν για να αποδώσουν τιμή στο θεό Διόνυσο. Το θέατρο επανοικοδομήθηκε και επεκτάθηκε αρκετές φορές και είναι δύσκολο να προσδιοριστεί ποια ακριβώς ήταν η αρχική του μορφή. Στη σύγχρονη εποχή στον ίδιο χώρο βρίσκονται τα ερείπια ενός ρωμαϊκού θεάτρου. Από την κεντρική κερκίδα του θεάτρου σώζονται σήμερα μόνο 13 σειρές καθισμάτων. Στο σχέδιο 1 εμφαίνεται η κάτοψη του θεάτρου.

Σχέδιο 1: Κάτοψη Θεάτρου Διονύσου

Πηγή: Αρχιτέκτων Κ. Καζαμάκης, Λαϊκό Πανεπιστήμιο, 19 Δεκ 2019.

1 Δεν υπάρχουν σχετικές μαρτυρίες από την αρχαιότητα για το πρόγραμμα των Μεγάλων Διονυσίων. Υπάρχουν σενάρια ότι διαρκούσαν πέντε ή έξι ημέρες.

2 Η χορηγία ήταν λειτουργία της αρχαίας Αθήνας. Ο χορηγός ήταν πλούσιος πολίτης που αναλάμβανε να καλύψει όλα τα έξοδα που σχετίζονταν με τον Χορό του δράματος, αλλά και άλλες όψεις της θεατρικής παράστασης, όπως η προγύμναση των χορευτών, η συντήρησή τους κατά την διάρκεια των δοκιμών, η αμοιβή του χοροδιδάσκαλου, η κατασκευή των κοστουμιών, προσωπείων, η αμοιβή των κομπάρσων, κ.α.

Αρχικά το θέατρο αποτελούσε μόνο ένα μέρος του περιβόλου ή τεμένους του Διονύσου. Αποτελούνταν από έναν επίπεδο χώρο για την ορχήστρα και ελάχιστες σειρές ξύλινων, λίθινων και μαρμάρινων κερκίδων στο λόφο. Η παλαιότερη ορχήστρα³ στον περίβολο του

3 Ήταν το σημείο του θεάτρου όπου εστιάζονταν η προσοχή των θεατών. Προορίζονταν κυρίως για την όρχηση του

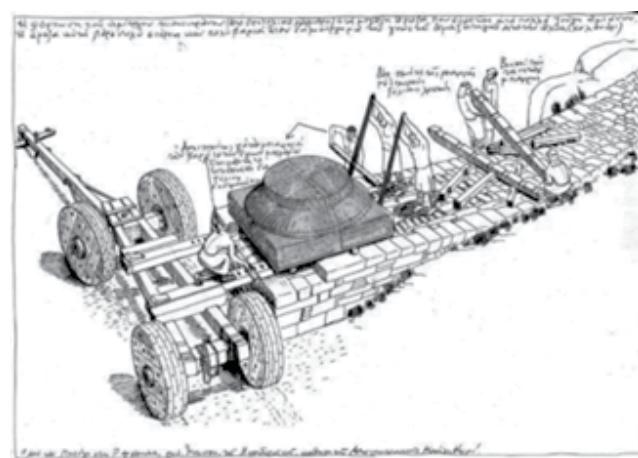
Θεάτρου πιστεύεται πως ήταν ακανόνιστη τραπεζοειδής και αργότερα έγινε ημικυκλική και είχε διάμετρο περίπου 27 μέτρων. Μια ξύλινη σκηνή κατασκευάστηκε στο πίσω μέρος της ορχήστρας, που χρησίμευε πρωτίστως για τη φύλαξη των θεατρικών, σκηνικών αντικειμένων, για να μπαίνουν μέσα οι ηθοποιοί και να αλλάζουν προσωπείο και κοστούμι, για την τοποθέτηση τεχνητών σκηνικών και πιθανώς για τη βελτίωση της ακουστικής. Αργότερα το σκηνικό αυτό οικοδόμημα έγινε τμήμα της σκηνικής δράσης της θεατρικής παράστασης. Υπήρχε ένα είδος υπερψωμένης εξέδρας 1,20 εκατοστών που χώριζε χωροταξικά τους ηθοποιούς από το Χορό και την Ορχήστρα. Υπήρχαν, επίσης, δύο είσοδοι, παράπλευροι διάδρομοι που οδηγούσαν από έξω στην ορχήστρα του θεάτρου. Ο περίβολος περιείχε τον αρχαιότερο ναό του Διονύσου και έναν θυσιαστικό βωμό για τις θρησκευτικές τελετές: «Εισαγωγή από της Εσχάρας» που περιλάμβανε την μεταφορά από το αθηναϊκό προάστιο Ακαδήμεια στο ιερό του θεού κάτω από την Ακρόπολη (δίπλα στο θέατρο) το ξόανο του Διονύσου και η «Πομπή», στις οποίες λάμβαναν μέρος όλοι οι κάτοικοι της πόλης των Αθηνών. Αργότερα προστέθηκε μια αίθουσα ή στοά αντικαθιστώντας τον παλαιότερο ναό και χτίστηκε ένας δεύτερος ναός επεκτείνοντας νότια τα όρια του περιβόλου. Η ακουστική του χώρου θεωρούνταν εξαιρετική. Τα καθίσματα των θεατών ήταν ξύλινα και όχι σταθερά εγκατεστημένα, τα οποία τοποθετούνταν λίγο πριν τις θεατρικές παραστάσεις από τον Αρχιτέκτονα. Μόνο οι θέσεις των επισήμων (προεδρείο) ήταν από πέτρα. Μετά τη μάχη του Μαραθώνα, περί το 485 π.Χ. με την ανακάλυψη των λατομείων⁴ της Πεντέλης σταδιακά οι λίθινες θέσεις των επισήμων αντικαταστάθηκαν με μαρμάρινες και οι ξύλινες με λίθινες⁵.

Συγκεκριμένα το εν λόγω Θέατρο οφείλει τη παρού-

Χορού, εξού και η ορχήστρα, και σε ορισμένες περιπτώσεις για τους υποκριτές (ηθοποιούς).

4 Ετυμολογικά η λέξη «Λατομείο» προέρχεται από τις λέξεις «Λας-πέτρα» + «τέμνω».

5 Πολύ νωρίτερα είχαν ανακαλυφθεί τα κυκλαδίτικα μάρμαρα (Πάρου, κ.α.) και της Ιωνίας. Οι λατόμοι των ανωτέρω περιοχών ήρθαν και εκμεταλλεύτηκαν προς όφελος της Αθήνας τα μάρμαρα της Πεντέλης. Πιστεύεται ότι την εποχή εκείνη διέθεταν σημαντικά εργαλεία τα οποίας σήμερα δεν διαθέτουμε, αλλά και δεν έχουμε περισσότερη γνώση γι' αυτά. Τα λατομεία της Πεντέλης, σύμφωνα με αρχαιολογικές έρευνες, λειτουργούσαν για περίπου 6-8 αιώνες. Έκτοτε, η τέχνη του λατόμου, του αρχιλατόμου και των εργαλείων τους έχουν εξαφανισθεί, καθώς και η τεχνολογία τους. Στο σχέδιο 2 αναπαρίσταται η μεταφορά των μαρμάρων Πεντέλης στην Ακρόπολη.

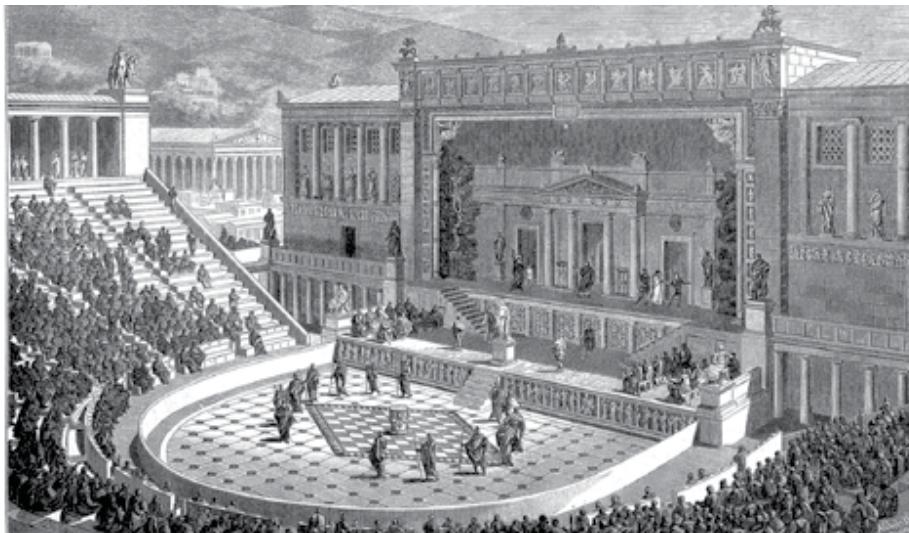
Σχέδιο 2: Μεταφορά μαρμάρων από την Πεντέλη.

Πηγή: Αρχιτέκτων Κ. Καζαμιάκης, Λαϊκό Πανεπιστήμιο, 19 Δεκ 2019.

σα μορφή του ως επί το πλείστον στον επώνυμο άρχοντα⁶ Λυκούργο (περ. 390-324/4 π.Χ.), ο οποίος ως επιβλέπων του οικονομικού και οικοδομικού προγράμματος, αναμόρφωσε το θέατρο σε μαρμάρινο και του έδωσε μνημειακή μορφή και αντικατέστησε τα ξύλινα καθίσματα με λίθινα. Το θέατρο του 4ου αιώνα π.Χ. είχε μόνιμη σκηνή η οποία εκτείνονταν μπροστά από την ορχήστρα και χώρο κερκίδων τριών διαζωμάτων (κοίλον) το οποίο εκτεινόταν στη πλαγιά του λόφου. Το κτίσμα της σκηνής διέθετε δύο πτέρυγες προβολής σε κάθε πλευρά (παρασκήνια), στα οποία ενδεχομένως τοποθετούνταν σκάλες ή κινητά σκηνικά. Οι δραματουργοί κατά τον 5ο αιώνα είχαν στη διάθεσή τους ως θεατρικό εξοπλισμό: το εκκύκλημα και τη μηχανή. Το εκκύκλημα ήταν ένα είδος ράμπας το οποίο το έσπρωχναν από το εσωτερικό του σκηνικού οικοδομήματος προς την ορχήστρα, προκειμένου να παρουσιάσουν σκηνές που εκτυλίσσονταν στο εσωτερικό του σκηνικού οικοδομήματος, π.χ. τη δολοφονία του Αγαμέμνονα. Η μηχανή ήταν ένα είδος γερανού από όπου κρέμονταν ένα μεγάλο καλάθι ή μια πλατφόρμα, όπου κάθονταν ο ηθοποιός, ο οποίος συνήθως υποδύονταν τον θεό.

Μετασκευές υλοποιήθηκαν στο ανωτέρω θέατρο κατά την ύστερη Ελληνιστική περίοδο, όταν και προστέθηκαν 67 μαρμάρινοι θρόνοι γύρω από την περιφέρεια της ορχήστρας. Οι θρόνοι ήταν ενυπόγραφοι με τα ονόματα των αξιωματούχων οι οποίοι τους κατείχαν. Οι μαρμάρινοι θρόνοι που σώζονται μέχρι σήμερα, έχουν τη μορφή καθισμάτων, κλισμών (πολυθρόνες) και φαίνεται πως ήταν Ρωμαϊκά αντίγραφα προγενέστερων περιόδων. Στο ενδιάμεσο αυτής της σειράς καθισμάτων βρισκόταν ένας μεγάλος μαρμάρινος θρόνος που ανήκε στον Ιερέα του Διονύσου, ο οποίος ήταν

6 Αθηναϊός αξιωματούχος που είχε την γενική επιστασία των Μεγάλων Διονυσίων.

Φανταστική αναπαράσταση του Θεάτρου του Διονύσου

Πηγή: Ίδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, (<http://el.travelogues.gr/item.php?view=57083>, 30-12-2019)

και ο κύριος επίσημος των θρησκευτικών - θεατρικών εκδηλώσεων του θεάτρου.

Το θέατρο του Διονύσου εκσυγχρονίστηκε κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο, αν και διατηρήθηκαν τα στοιχεία, η ακεραιότητα και η γενική μορφή του αρχαιοελληνικού θεάτρου. Μια εξ ολοκλήρου νέα σκηνή κατασκευάστηκε κατά τον 1ο αιώνα μ.Χ., αφιερωμένη στον Διόνυσο και τον Ρωμαίο αυτοκράτορα Νέρωνα. Μέχρι την περίοδο αυτή, στο δάπεδο της ορχήστρας τοποθετήθηκε μάρμαρο, ενώ νέες τιμητικές θέσεις χτίστηκαν στην άκρη της ορχήστρας. Κάποιες ακόμη αλλαγές έγιναν κατά τον 3ο αιώνα μ.Χ. από τον επώνυμο άρχοντα Φαίδρο, συμπεριλαμβανομένης και της επανάχρησης των νεότερων ανάγλυφων του Αδριανού, τα οποία είχαν χτιστεί μπροστά από το κτήριο της σκηνής. Τα απομεινάρια του ανακαίνισμένης και επανασχεδιασμένης Ρωμαϊκής μετασκευής του θεάτρου υπάρχουν ακόμη στο χώρο.

Η χωρητικότητα του αναφερόμενου θεάτρου υπολογίζεται σε 15.000 με 20.000 περίπου θεατές που κατανέμονταν σε κερκίδες. Στο θέατρο φαίνεται ότι υπήρχαν προκαθορισμένες θέσεις για τα διάφορα κοινωνικά και πολιτικά τμήματα της αθηναϊκής πόλης. Οι πρώτες σειρές, η λεγόμενη «προεδρία» προορίζονταν για διακεκριμένους θεατές. Κατ' αρχήν για τον Ιερέα του Διόνυσου Ελευθερέως, για τους ιερείς των άλλων θρησκειών, για διάφορους αξιωματούχους, για ξένους επισήμους, για στρατηγούς που διακρίθηκαν στη μάχη, κ.α. Ένας από τους σωζόμενους σήμερα θρόνους της «προεδρίας» του θεάτρου φέρει την επιγραφή «ΙΕΡΕΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ», είναι δηλαδή η θέση που προορίζονταν για τον Ιερέα του Διονύσου. Υπήρχαν επίσης θέσεις για τους βουλευτές «βουλευτικό», για τους εφήβους «εφηβικό», δια τους στρατηγούς, τους «νομοφύλακες», κ.α. Το θέατρο ήταν ο χώρος όπου η αθηναϊκή πόλη συγκροτούσε τον εαυτό

της στην ιδεατή μορφή της. Η απόσταση της πρώτης σειράς (προεδρία) από την τελευταία εκτιμάται γύρω στα 80 μέτρα, ενώ από τους ηθοποιούς γύρω στα 12 μέτρα. Η ψηλότερη σειρά θέσεων του θεάτρου υψώνόταν περί τα 35 μέτρα πάνω από το χαμηλότερο μέρος του περιβόλου και πριν από την κατασκευή της στοάς και της σκηνής, οι θεατές μπορούσαν να βλέπουν τον ναό και τον θυσιαστικό βωμό από το θέατρο. Το πιο σημαντικό για τους Αθηναίους, ήταν το γεγονός ότι ο ίδιος ο Διόνυσος (αντιπροσωπευόμενος από το λατρευτικό του άγαλμα στην μπροστινή σειρά) παρακολουθούσε όχι μόνον τις παραστάσεις που δίνονταν προς τιμήν του, αλλά και τις θυσίες που προσφέρονταν στον βωμό του.

Οι θεατρικές παραστάσεις στο θέατρο Διονύσου γίνονταν με το φυσικό φως της ημέρας. Οι αρχαίες πηγές (Φιλόχαρος, Αριστοτέλης, κ.α.), φανερώνουν ότι οι θεατές του αρχαίου θεάτρου ήταν θορυβώδεις, έπιναν κρασί, έτρωγαν ξηρούς καρπούς και ξηρά φρούτα (σύκα), κ.α. Πολλές φορές αν κάποιος τραγικός ή κωμικός ηθοποιός δεν ερμήνευε ικανοποιητικά το ρόλο του, οι θεατές δεν δίσταζαν να τον σφυρίζουν, να τον γιουχάρουν, να του πετάξουν σύκα, σταφύλια, και ελιές και τελικά να τον διώξουν από τη σκηνή. Οι αθηναϊκές αρχές, προκειμένου να αποφεύγουν έκτροπα χρησιμοποιούσαν ένα είδος πρώιμης θεατρικής αστυνομίας, τους ραβδούχους, που ήταν οπλισμένοι με ξύλινα ραβδιά για να κτυπούν τους ταραξίες. Οι Αθηναίοι πολίτες, ίσως από την εποχή του Περικλή, λάμβαναν το θεωρικό (αργύριον), ένα είδος χρηματικής επιχορήγησης για τη συμμετοχή στις διονυσιακές γιορτές και την παρακολούθηση των θεατρικών αγώνων. Το θεωρικό ανέρχονταν σε δύο οβιολούς⁷, εκ των οποίων τον ένα το έδιναν στο θεατρώνη – Αρχιτέκτονα, ώστε να διατηρούνται οι τιμές των εισιτηρίων σε λογικά επίπεδα και τον άλλο τον ξόδευαν για να αγοράσουν φαγητό από τους πλανόδιους. Ορισμένες φορές το Θέατρο χρησιμοποιούνταν για τις συνεδριάσεις της Εκκλησίας του Δήμου, ιδιαίτερα μετά τον χαρακτηρισμό της Πνύκας ως ακατάλληλης. Κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο, «ακάθαρτες Ρωμαϊκές εκδηλώσεις» που συνήθως περιορίζονταν

⁷ Οι έξι οβιοί αντιστοιχούσαν σε μία δραχμή. Μία δραχμή ήταν το ημερομίσθιο ενός απλού στρατιώτη - ναύτη.

Πανοραμική άποψη του Θεάτρου του Διονύσου από την Ακρόπολη

Πηγή: Ιδρυμα Αικατερίνης Λασκαρίδη, (<http://el.travelogues.gr/item.php?view=58955>, 30-12-2019)

στο αμφιθέατρο, αντικατέστησαν τις ιερές παραστάσεις. Την Βυζαντινή περίοδο, το θέατρο καταστράφηκε ολοσχερώς.

Ήδη από το 2002 ξεκίνησαν οι εργασίες αναστήλωσης του αρχαίου θεάτρου του Διονύσου. Σύμφωνα με το Υπουργείο Πολιτισμού κατά την περίοδο 2002–2009 διατέθηκαν 3,5 εκατομμύρια ευρώ, προερχόμενα από το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και από εθνικούς πόρους, των οποίων ακολούθησε νέα χορηγία ύψους 6 εκατομμυρίων ευρώ, από τη Νομαρχία Αθηνών για την αναμόρφωση της κεντρικής κερκίδας με την κατασκευή 13 ακόμη σειρών καθισμάτων, προσθέτοντας έτσι 500 ακόμα θέσεις στις 1.600 υπάρχουσες. Για την αναστήλωση χρησιμοποιήθηκε αντί του πειραιϊκού ακτίτη, που ήταν το πρώτο αρχαίο υλικό κατασκευής, παρόμοιος λίθος από την Κορινθία, καθώς και το υλικό των αρχαίων καθισμάτων που εντοπίστηκε και βρίσκεται διάσπαρτο στον χώρο. Το έργο της αναστήλωσης είχε αναλάβει ο αρχιτέκτονας - αναστηλωτής Κωνσταντίνος Μπολέτης με ειδικό επιτελείο αρχιτεκτόνων, τον Κλήμη Ασλανίδη, την Αθηνά Σαμαρά και τις αρχαιολόγους Χριστίνα Παπασταμάτη και Ελένη Παριανού. Το κεντρικό τμήμα του θεάτρου ολοκληρώθηκε περί το 2013, ενώ όλος ο χώρος, με προεκτάσεις των πλαινών σημείων του περί το 2016.

Το αρχαίο θέατρο Διονύσου διέθετε τρία ωδεία. Το πρώτο βρισκόταν κοντά στην Εννεάκρουνο, το δεύτερο ήταν του Περικλή και το τρίτο κτίστηκε από τον Ηρώδη τον Αττικό. Το πρώτο ωδείο ήταν παμπάλαιο κτίσμα της αρχαίας Αθήνας και χρονολογείται πριν την κτίση του

θεάτρου του Διονύσου. Εδώ έδιναν την παράστασή τους οι ραψωδοί και οι κιθαρωδοί. Δεν είναι γνωστό από ποιον κτίστηκε ούτε αν καταστράφηκε κατά την επιδρομή των Περσών στην Αθήνα το 480 π.Χ. Κατά τη διάρκεια του 5ου και του 4ου αιώνα π.Χ. χρησιμοποιήθηκε για πολιτικούς και στρατιωτικούς σκοπούς, αλλά και ως αποθηκευτικός χώρος για τα σιτηρά της Αθήνας. Εδώ έμεναν ο σιτοφύλακας και οι μετρονόμοι και λάμβαναν χώρα δίκες. Στον χώρο αυτό γινόταν και η εναρκτήρια τελετή των Διονυσιακών αγώνων, ο λεγόμενος προάγωνος, μια τελετή στην οποία οι δραματικοί ποιητές ανήγγελαν τους τίτλους των έργων τους και εισήγαν τους θησοποιούς τους. Την εποχή του Παυσανία ήταν ένα από τα λαμπρότερα

κτήρια της Αθήνας, λαμπρότερο ακόμη και από το υστερότερο ωδείο του Περικλή. Στα μέσα του 5ου αι. π.Χ., ανοικοδομώντας την αρχαία Ακρόπολη, ο Περικλής (495 ή 494 – 429 π.Χ.) έχτισε το ωδείον βορειοανατολικά του θεάτρου. Αυτό το κτήριο ήταν κατά προσέγγιση τετραγωνικό στη μορφή με μια στέγη που περιγράφηκε ως πυραμιδική ή κωνική. Μνημονεύτηκε από τον Ψευτο-Δικαίαρχο ως το λαμπρότερο κτήριο του κόσμου. Όταν ο Σύλλας κατέκτησε την Αθήνα την 1η Μαρτίου 86 π.Χ., ο Αριστίων κατέφυγε στην Ακρόπολη, ενώ προηγουμένως πυρπόλησε το ωδείο για να μην το χρησιμοποιήσουν οι Ρωμαίοι για ορμητήριο. Περίπου τριάντα χρόνια αργότερα ο βασιλιάς Αριοβαρζάνης Β' Φιλοπάτωρ της Καππαδοκίας το ξαναέχτισε. Αυτή είναι και η τελευταία καταγραφή που υπάρχει για το ωδείο Περικλή. Το τρίτο ωδείο χτίστηκε λίγο μετά το 160 π.Χ. στο νοτιοδυτικό κλίτος του βράχου της Ακρόπολης από τον βαθύπλουτο Αθηναίο ρήτορα και σοφιστή Ηρώδη τον Αττικό (101 μ.Χ. – 177 μ.Χ.). Το έκτισε στην μνήμη της συζύγου του, Αππίας Άννας Ρηγίλλης, η οποία απεβίωσε το 161 π.Χ.. Ήταν λαμπρό κτήριο, θεατρικό και με ξύλο κέδρου.

Βιβλιογραφία

1. Αριστοτέλης, Περί Ποιητικής, Αθήνα: Κάκτος..
2. Καζαμιάκης, Γ. (2019). Το Θέατρο Διονύσου, Σημειώσεις τις 19-12-2019, Αθήνα: Λαϊκό Πανεπιστήμιο.
3. Λιατής, Βάιος. (2019). Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο και Δράμα, Αθήνα: Mathesis.
4. Πλάτων, Νόμοι και Πολιτεία, Αθήνα: Κάκτος.

Κλίμακες του μεγέθους και της έντασης του ΤΣΟΥΝΑΜΙ

Του Υποναυάρχου Συμεών Κωνσταντινίδη ΠΝ ε.α.

Oι δύο πιο σημαντικές πτυχές που χαρακτηρίζουν τα τσουνάμι και μπορούμε να τα συγκρίνουμε μεταξύ τους είναι οι κλίμακες του μεγέθους και της έντασης του τσουνάμι.

Αρχικά είχαμε σαν κλίμακα αξιολόγησης των τσουνάμι την κλίμακα μεγέθους των. Ήταν η παραδοσιακή κλίμακα μεγέθους των Ιαπώνων επιστημόνων Imamura και του Lida. Αργότερα ακολούθησαν άλλες κλίμακες μεγέθους των Soloviev, Abe και Murty – Loumis. Ο Soloviev (1970) επεσήμανε ότι η κλίμακα Imamura-lida είναι περισσότερο μια κλίμακα μεγέθους σεισμού και όχι τόσο μια κλίμακα μεγέθους τσουνάμι. Τελικά από μελέτες αποδείχθηκε ότι οι κλίμακες μεγέθους αφορούν κυρίως το μέγεθος του σεισμού και του επιφανειακού κύματος και δευτερευόντως το μέγεθος του τσουνάμι. Έτσι σταδιακά επικράτησε η κλίμακα έντασης των τσουνάμι.

Η πλέον πρόσφατη, επικρατέστερη και διεθνώς αναγνωρισμένη είναι η κλίμακα του διακεκριμένου Έλληνα σεισμολόγου, υπεύθυνου για τα τσουνάμι της Ελλάδος από το Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών καθώς και προσφάτως εκλεγμένου προέδρου της διεθνούς επιτροπής της Ουνέσκο για τα τσουνάμι στη Μεσόγειο και Ατλαντικό, του Γεράσιμου Παπαδόπουλου και του Ιάπωνα καθηγητή F. Imamura.

Είναι μία 12βάθμια κλίμακα μέτρησης της έντασης των τσουνάμι η εισαγωγή της οποίας έγινε το 2001 και σήμερα εφαρμόζεται παγκοσμίως και αναφέρεται ως «κλίμακα Papadopoulos-Imamura». Αυτή την κλίμακα θα αναλύσω παρακάτω.

Νέα κλίμακα για την ένταση τσουνάμι Παπαδόπουλος και Imamura (2001):

Η νέα κλίμακα έχει 12 διαβαθμίσεις και είναι η πιο λεπτομερής που υπάρχει σε σχέση με τις άλλες κλίμακες που έχουν 6 διαβαθμίσεις (Sieberg, Ambraseys, Shuto). Ξεκινάει από το πιο ανώδυνο σε ένταση τσουνάμι κλίμακας I (I – XII) και φθάνοντας στο πλέον καταστροφικό XII. Ελληνική έκδοση (μεταφρασμένη από τον γράφοντα).

I. Μη αισθητό

II. Ελάχιστα αισθητό.

α. Αισθητό από λίγους ανθρώπους εν πλω σε μικρά σκάφη. Μη αισθητό στην ακτή.

β. Καμία επίδραση.

γ. Καμία ζημιά.

III. Αδύναμο.

α. Αισθητό από τους περισσότερους ανθρώπους εν πλω σε μικρά σκάφη. Γίνεται αντιληπτό από λίγους ανθρώπους στην ακτή.

β. Καμία επίδραση.

γ. Καμία ζημιά.

IV. Ασθενές (παρατηρείται σε μεγάλο βαθμό).

α. Αισθητό από πολλούς ανθρώπους εν πλω σε μικρά σκάφη και από λίγους ανθρώπους εν πλω σε μεγάλα σκάφη. Παρατηρείται από τους περισσότερους ανθρώπους στις ακτές.

β. Λίγα μικρά σκάφη (βάρκες) μεταφέρονται από το τσουνάμι στην ξηρά

γ. Καμία ζημιά

V. Αισθητό. (Υψος κύματος 1 μέτρο)

α. Αισθητό από όλους τους ανθρώπους εν πλω. Παρατηρείται από όλους στην ακτή. Λίγοι άνθρωποι φοβούνται και τρέχουν σε υψηλότερο έδαφος.

β. Πολλά μικρά σκάφη βγαίνουν στην ξηρά, άλλα συντρίβονται και άλλα ανατρέπονται. Άμμος μεταφέρεται στη ξηρά. Περιορισμένες πλημμύρες.

VI. Ελαφρά επιζήμιο. (2 m)

α. Πολλοί άνθρωποι φοβούνται και τρέχουν σε υψηλότερο έδαφος.

β. Τα περισσότερα μικρά σκάφη βγαίνουν βίαια στην ξηρά, μερικά συντρίβονται μεταξύ των και άλλα ανατρέπονται.

γ. Ζημιές και πλημμύρες σε λίγες ξύλινες κατασκευές. Τα περισσότερα κτίρια με τοιχοποιία αντέχουν.

VII. Μέτρια Επιζήμιο. (4 m)

α. Πολλοί άνθρωποι φοβούνται και προσπαθούν να τρέξουν σε υψηλότερο υψόμετρο.

β. Πολλά μικρά σκάφη καταστρέφονται. Λίγα μεγάλα σκάφη ταλαντώνονται βίαια. Αντικείμενα μεταβλητού μεγέθους ανατρέπονται και παρασύρονται. Στρώμα άμμου και χαλίκια συσσωρεύονται στη ξηρά.

γ. Πολλές ξύλινες κατασκευές καταστρέφονται, πλημμύρες σε μερικά κτίρια βλάβη βαθμού 1 σε κτήρια

VIII. Βαριά επιζήμιο. (4 m)

α. Όλοι οι άνθρωποι τρέχουν να ξεφύγουν σε υψηλότερο έδαφος. Μερικοί πνίγονται.

β. Τα περισσότερα από τα μικρά σκάφη είναι κατεστραμμένα, λίγα μεγάλα σκάφη μετακινούνται στην ξηρά ή συντρίβονται μεταξύ των. Μεγάλα αντικείμενα παρασύρονται μακριά. Διάβρωση και ρύπανση της παραλίας. Εκτεταμένες πλημμύρες. Ελαφρές ζημιές στα δάση προστασίας για τσουνάμι.

γ. Οι περισσότερες ξύλινες κατασκευές παρασύρονται ή κατεδαφίζονται. Βλάβη βαθμού 2 σε μερικά κτίρια. Τα περισσότεροι κτίρια από σκυρόδεμα έχουν υποστεί βλάβες βαθμού 1. Παρατηρούνται πλημμύρες.

IX. Καταστρεπτικό. (8 m)

α. Πολλοί άνθρωποι πνίγονται.

β. Τα περισσότερα μικρά σκάφη καταστρέφονται. Πολλά μεγάλα πλοία μετακινούνται βίαια στην ξηρά, λίγα καταστρέφονται. Εκτεταμένη διάβρωση και η ρύπανση της παραλίας. Τοπική καθίζηση εδάφους. Μερική καταστροφή στα δάση για τσουνάμι. Οι περισσότερες υδατοκαλλιέργειες καταστρέφονται.

γ. Βλάβη βαθμού 3 σε πολλά κτίρια, μερικά από οπλισμένο σκυρόδεμα κτίρια πάσχουν από βλάβες βαθμού 2.

X. Πολύ καταστροφικό. (8 m)

α. Πανικός. Οι περισσότεροι άνθρωποι πνίγονται.

β. Τα περισσότερα μεγάλα πλοία μετακινούνται βίαια στην ξηρά, πολλά καταστρέφονται ή συγκρούονται με κτήρια. Πέτρες από τον πυθμένα της θάλασσας μεταφέρονται στην ενδοχώρα. Αυτοκίνητα ανατρέπονται και παρασύρονται. Πετρελαιοκλήδες και φωτιές. Εκτεταμένη καθίζηση του εδάφους.

γ. Βλάβη βαθμού 4 σε πολλά κτίρια, μερικά από σκυρόδεμα κτίρια υποφέρουν από ζημιές βαθμού 3. Τεχνητά έργα καταρρέουν, οι κυματοθραύστες καταστρέφονται.

XI. Πάρα πολύ καταστροφικό. (16 m)

α. Οι γραμμές ανθρώπινης επικοινωνίας διακόπτονται. Εκτεταμένες πυρκαγιές. Τα νερά από το τσουνάμι που επιστρέφουν πίσω στη θάλασσα παρασέρνουν αυτοκίνητα και άλλα αντικείμενα. Μεγάλες πέτρες από το βυθό της θάλασσας μεταφέρονται στην ενδοχώρα.

β. Βλάβη βαθμού 5 σε πολλά κτίρια με τοιχοποιία. Μερικά κτίρια από σκυρόδεμα πάσχουν από βλάβες 4 βαθμού.

XII. Πλήρης καταστροφή. (32 m)

α. Σχεδόν όλα τα κτίρια από τοιχοποιία κατεδαφί-

ζονται. Τα περισσότερα από σκυρόδεμα κτίρια υποφέρουν από τουλάχιστον βλάβη βαθμού 4.

Κλείνοντας θα ήθελα να επισημάνω ότι έχει μεγάλη σημασία η κατανόηση της κλίμακας αυτής και η εφαρμογή της από την πολιτεία και

κυρίως από την Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ) η οποία είναι υπεύθυνη για την προστασία των πολιτών από φυσικές καταστροφές. Θα έπρεπε λοιπόν τις καταστροφές από τσουνάμι να τις έχει συμπεριλάβει σε ξεχωριστό κεφάλαιο και όχι σαν παράγραφο κάτω από το κεφάλαιο των σεισμών όπως είναι σήμερα μέσα στο εθνικό σχέδιο φυσικών καταστροφών ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ. Επομένως το εθνικό σχέδιο φυσικών καταστροφών ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ χρειάζεται συμπλήρωση και ενημέρωση με την δημιουργία ξεχωριστού κεφαλαίου που να αφορά αποκλειστικά τα Μέτρα προστασίας από ενδεχόμενα κύματα Τσουνάμι.

Αν διορθωθεί το σχέδιο ΞΕΝΟΚΡΑΤΗΣ από την ΓΓΠΠ τότε είναι υποχρεωμένοι να εκδώσουν ανάλογα μέτρα προστασίας και οι αρμόδιοι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης (Περιφέρειες - Δήμοι) αλλά και τα αρμόδια Υπουργεία π.χ. Άμυνας μέσω ΓΕΕΘΑ και Γενικών Επιτελείων να διορθώσουν τα σχέδιά τους και να συμπεριλάβουν τα Μέτρα προστασίας από ενδεχόμενα κύματα Τσουνάμι. Στα σχέδιά τους σήμερα δεν υπάρχουν Μέτρα προστασίας από ενδεχόμενα κύματα Τσουνάμι.

Στην συνέχεια θα πρέπει από την ΓΓΠΠ σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία να διοργανώνονται και ετήσια γυμνάσια/ασκήσεις για εξοικείωση του κόσμου με τα μέτρα προστασίας κάτι αντίστοιχο με τα μέτρα προστασίας για τους σεισμούς.

Αν αναλογιστεί όμως κανές ότι σε πρόσφατο διεθνές συνέδριο της ΓΓΠΠ στην Κοζάνη τον Οκτώβριο 2018, ο καθηγητής Γ. Παπαδόπουλος δήλωσε ότι «**Θα έρθει η ώρα που θα κλάψει η χώρα μας από το τσουνάμι**», τότε γίνεται αντιληπτό ότι δεν διαθέτουμε κουλτούρα πρόληψης στην Ελλάδα. Δυστυχώς αυτό επιβεβαιώθηκε και από την πρόσφατη θανατηφόρα καλοκαιρινή πυρκαγιά στο Μάτι Αττικής (με πάνω από 100 αδικοχαμένους και ταυτόχρονο διεθνή διασυρμό της χώρας για την έλλειψη οργάνωσης και συντονισμού) η οποία έπιασε όχι μόνο την ΓΓΠΠ αλλά και ολόκληρο τον κρατικό μηχανισμό απροετοίμαστο χωρίς σχέδια εκκένωσης και μια σειρά άλλων ενεργειών που θα έπρεπε να γίνουν από την ΓΓΠΠ (όσον αφορά τις πυρκαγιές από τις οποίες αρκετές είναι ίδιες με την προστασία για το τσουνάμι) και θα τα αναλύσω σε επόμενα τεύχη.

ΙΑΤΡΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Η Θέση της ενεργού επιτήρησης (active surveillance) ως αρχικής θεραπευτικής επιλογής στην αντιμετώπιση του καρκίνου του προστάτη

Επιμέλεια του Ευάγγελου Α. Σπυρόπουλου Χειρουργού Ουρολόγου

Αρχιπλοιάρχου Ιατρού ΠΝ ε.α.

Διδάκτωρος Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΓΕΝΙΚΑ

Η επιλογή της βέλτιστης θεραπείας για τον καρκίνο του προστάτη βασίζεται γενικά στα ιστολογικά χαρακτηριστικά και το στάδιο της νόσου, στην ηλικία και γενική υγεία του ασθενούς καθώς και στην στάθμιση των κινδύνων και ωφελειών (κόστος/όφελος) κάθε θεραπευτικής μεθόδου. Η αξιολόγηση της βαρύτητας επιμέρους παραμέτρων όπως η ποιότητα ζωής σε σχέση με το λειτουργικό αποτέλεσμα (π.χ. εγκράτεια ούρων, στυτική λειτουργία), το προσδοκώμενο ογκολογικό αποτέλεσμα (έλεγχος του καρκίνου), τα συνυπάρχοντα προβλήματα υγείας (συν-νοσηρότητα) και οι προτεραιότητες του ατόμου, αποτελούν τους κύριους άξονες στους οποίους στηρίζεται η λήψη της πολύ προσωπικής αυτής απόφασης από τον καλά ενημερωμένο ασθενή. Στην κλινική πράξη, κατά τον σχεδιασμό της θεραπείας σημαντική βαρύτητα έχει η ομάδα κινδύνου της νόσου στην οποία εξατομικευμένα ανήκει ο ασθενής. Η κατηγοριοποίηση αυτή, που γίνεται με βάση το ειδικό προστατικό αντιγόνο (PSA), τα ευρήματα της δακτυλικής εξέτασης (ΔΕ), της βιοφίας και του απεικονιστικού ελέγχου (Αξονική/Μαγνητική τομογραφία, σπινθηρογράφημα) του προστάτη, αποτελεί τρόπο κατά το δυνατόν ακριβέστερου προσδιορισμού της βαρύτητας της κατάστασης και καθορισμού της επιθετικότητας της θεραπείας. Γενικά, διακρίνονται τρεις κύριες ομάδες κινδύνου με διαφορετικές επιλογές θεραπείας εκάστη:

1. Ομάδα χαμηλού κινδύνου: Ο όγκος περιορίζεται στον προστάτη, το PSA είναι $<10 \text{ ng/ml}$ και είναι χαμηλού βαθμού ιστολογικής κακοήθειας (Gleason score 6). Αναγνωρίζεται επίσης ένα υποσύνολο εξαιρετικά αργά αναπτυσσόμενων όγκων που ονομάζονται "πολύ χαμηλού κινδύνου", όπου λιγότερα από 3 δείγματα ιστών βιοφίας περιέχουν καρκινικά κύτταρα και ο καρκίνος δεν ανιχνεύεται από την ΔΕ.

2. Ομάδα ενδιάμεσου κινδύνου: Ο όγκος περιορίζεται στον προστάτη, το PSA είναι $10-20 \text{ ng/ml}$ ενδιάμεσου βαθμού κακοήθειας (Gleason score 7). Η κατηγορία αυτή συχνά υποδιαιρείται σε «ευνοϊκό» και «δυσμενή» ενδιάμεσο κίνδυνο.

3. Ομάδα υψηλού κινδύνου: Ο όγκος εκτείνεται πέραν των ορίων του προστάτη, το PSA $>20 \text{ ng/ml}$ και ο βαθμός ιστολογικής κακοήθειας είναι υψηλός (Gleason score 8-10). Υπάρχει επίσης ένα υποσύνολο που ονομάζεται "πολύ υψηλός κίνδυνος" και συνίσταται από καρκίνο που έχει επεκταθεί στα εγγύς όργανα όπως σπερματοδόχους κύστεις, ορθό, ουροδόχο κύστη ή υπάρχουν πολλαπλά δείγματα βιοφίας με όγκο χαμηλής διαφοροποίησης (υψηλού δυναμικού κακοήθειας).

Η ως άνω κατηγοριοποίηση σε ομάδες κινδύνου, αν και αποτελεί πολύτιμο εργαλείο διαχείρισης ασθενών με καρκίνο προστάτη, εντούτοις δεν είναι θέση με απόλυτη ακριβεία να προβλέψει την εξέλιξη της νόσου δηλαδή, τις απόλυτες πιθανότητες υποτροπής και το-

πικής ή συστηματικής επέκτασης (μετάσταση). Για τον λόγο αυτό, βρίσκονται σε εξέλιξη προσπάθειες βελτίωσης της προβλεπτικής τους ικανότητας με στόχο την ακριβέστερη διάκριση μεταξύ μορφών καρκίνου με δυνητικά θανατηφόρο έκβαση και αυτών με μακρόχρονη ήπια εξελικτική πορεία.

Συχνά, όταν σε έναν άνδρα γνωστοποιείται η διάγνωση καρκίνου του προστάτη, την πρώτη, αυθόρυμη, φυσιολογική και απόλυτα κατανοητή αντίδραση αποτελεί η εκδήλωση της έντονης επιθυμίας του για άμεση εκρίζωση της νόσου. Ωστόσο, αν και η λέξη "καρκίνος" ηχεί γενικά δυσοίωνα, θα πρέπει πάντα να τονίζεται το γεγονός ότι δεν είναι όλες οι μορφές καρκίνου του προστάτη όμοιες αλλά, διαφέρουν στην επιθετικότητα και στις πιθανότητες επέκτασης. Ετσι, αξιόλογο ποσοστό ασθενών δεν ωφελείται σημαντικά από άμεσους επιθετικούς θεραπευτικούς χειρισμούς όπως η χειρουργική επέμβαση (ριζική προστατεκτομή) ή η ακτινοθεραπεία ενώ, έχει διαπιστωθεί ότι όταν η νόσος είναι χαμηλού βαθμού κακοήθειας, βραδέως ρυθμού ανάπτυξης και περιορισμένος εντός του οργάνου, την καλύτερη άμεση θεραπευτική προσέγγιση ενδέχεται να αποτελεί η βάσει συγκεκριμένου πρωτοκόλλου παρακολούθηση/επίβλεψη της διαχρονικής εξέλιξης του καρκίνου, στρατηγική γνωστή ως ενεργός επιτήρηση (ΕΕ) [Active Surveillance].

ΟΡΙΣΜΟΣ - ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΕΝΕΡΓΟΣ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η Ενεργός Επιτήρηση (Active Surveillance) αποτελεί κατ' ουσίαν μορφή θεραπευτικής στρατηγικής -και όχι «μή θεραπεία»- που αποβλέπει στην αποφυγή μη αναγκαίων επεμβατικών θεραπευτικών χειρισμών σε ασθενείς που δεν τους έχουν άμεσα ανάγκη και στην παροχή τους μόνο εάν μελλοντικά καταστούν πράγματι αναγκαίοι. Περιλαμβάνει τη στενή παρακολούθηση -μέσω αυστηρής εφαρμογής κατάλληλα προσχεδιασμένου προγράμματος επιτήρησης- της διαχρονικής εξέλιξης της πορείας χαμηλού κινδύνου, κλινικά εντοπισμένου και όχι απειλητικού για τη ζωή καρκίνου του προστάτη και την ενδεχόμενη ενεργοποίηση επεμβατικών μορφών θεραπείας εφόσον η νόσος, με βάση προκαθορισμένες παραμέτρους, αποκτήσει απειλητικά χαρακτηριστικά εξακολουθεί όμως να παραμένει δυνητικά ίασιμη. Το πλεονέκτημα της τακτικής αυτής είναι ότι μειώνει την υπερβολική θεραπεία (over-treatment) με την αποφυγή επεμβατικών ενεργειών (ριζική προστατεκτομή, ακτινοθεραπεία) σε άνδρες με βραδέως αναπτυσσόμενο καρκίνο του προστάτη που έτσι μπορεί να αποφύγουν, τουλάχιστον προσωρινά, πιθανές επιπλοκές με δυσμενείς επιδράσεις στην ποιότητα ζωής του ατόμου, όπως ακράτεια ούρων, αιμορραγία από το ορθό, στυτική δυσλειτουργία, χωρίς να

δημιουργηθούν προϋποθέσεις δυσμενούς εξέλιξης της κατάστασης. Η κεντρική ιδέα ανάπτυξης της μεθόδου βασίζεται στην παρατήρηση ότι είναι ελάχιστα πιθανό χαμηλού κινδύνου καρκίνος του προστάτη να επηρεάσει αρνητικά το προσδόκιμο επιβίωσης του ατόμου καθώς, σύμφωνα με τεκμηριωμένα δεδομένα, η πλειονότητα των ανδρών με τοπικά περιορισμένο και βραδέως ρυθμού ανάπτυξης καρκίνο, εμφανίζουν μικρές πιθανότητες επέκτασης και θνησιμότητας συνεπεία της νόσου ενώ, δεν φαίνεται να ωφελούνται σημαντικά από την εφαρμογή επεμβατικών θεραπειών. Πράγματι, από τους 10 συχνότερους καρκίνους, ο καρκίνος του προστάτη είναι ο μόνος στον οποίο πολλοί ασθενείς (ένα τρίτο≈32%) έχουν νόσο που αναπτύσσεται με αργό ρυθμό σε βαθμό που να μην δικαιολογεί επιθετική άμεση θεραπεία. Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αποτελεί η μορφή καρκίνου ιστολογικού βαθμού κακοήθειας Gleason score 6 (παράμετρος χαμηλού κινδύνου), η πλειονότητα των οποίων εμφανίζει σημαντικά χαμηλό μεταστατικό δυναμικό, μη απειλητικό για την συνολική επιβίωση του ασθενούς καθώς, στην μορφή αυτή δεν διαπιστώνονται οι χαρακτηριστικές γονιδιακές (χρωμοσωματιακές) βλάβες που παρατηρούνται σε λανθάνουσα, υψηλού κινδύνου κακοήθεια. Μελέτες μακρόχρονης παρακολούθησης ασθενών με χαμηλού κινδύνου προστατικό καρκίνο που εντάχθηκαν σε πρόγραμμα ενεργού επιτήρησης, καταδεικνύουν αξιοσημείωτα χαμηλά ποσοστά προόδου της νόσου 10-15 έτη μετά την αρχική διάγνωση καθώς, 2-3% εμφανίσαν απομακρυσμένη μεταστατική νόσο ενώ η συνολική θνησιμότητα ήταν χαμηλή (<7%). Όπως προκύπτει από τα δεδομένα αυτά, δεν θα πρέπει να παραβλέπεται κατά την ενημέρωση των ασθενών ότι έστω και πολύ μικρό (≤3%) υπάρχει ποσοστό ασθενών με χαμηλού κινδύνου νόσο που θα εμφανίσουν σημεία προόδου της νόσου (τοπική επέκταση, μετάσταση), εξέλιξη που ενδεχομένως η εφαρμογή αρχικής επεμβατικής θεραπείας θα μπορούσε να αποτρέψει.

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ -

ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ

Όπως και με τις άλλες μορφές θεραπείας του προστατικού καρκίνου, θεωρείται αναγκαία προϋπόθεση η από κοινού (μεταξύ ασθενούς και ιατρού) λήψη τελικής απόφασης για τον τρόπο αντιμετώπισης. Προκειμένου για την ενεργό επιτήρηση, οι ασθενείς θα πρέπει να σταθμίζουν προσεκτικά τον δυνητικό περιορισμό της ποιότητας ζωής συνεπεία επιπλοκών μετά επεμβατικούς χειρισμούς σε σχέση με τις πιθανότητες απώλειας του «παράθυρου ευκαιρίας» ίσας χωρίς επιθετική θεραπεία. Η εκτίμηση του κινδύνου επέκτασης της νόσου και των πιθανοτήτων θανάτου από καρκίνο του προστάτη, βασίζεται σε κλινικο-εργαστηριακά δεδομένα

όπως: τα ιστολογικά χαρακτηριστικά του όγκου (Gleason score) που προκύπτουν από την βιοψία προστάτη, τα επίπεδα PSA ορού αίματος, τα ευρήματα της δακτυλικής εξέτασης του προστάτη (ψηλαφητή ή όχι σκληρία ύποπτη για κακοήθεια) και του απεικονιστικού ελέγχου (Αξονική/Μαγνητική Τομογραφία, σπινθηρογράφημα οστών) καθώς και τις ενδείξεις της Πολυπαραμετρικής Μαγνητικής τομογραφίας προστάτη που επιτρέπει πλέον ευκρινή εντόπιση στον προστάτη αδένα περιοχών με χαρακτηριστικά συμβατά με παρουσία πιθανού καρκινώματος, συμβάλλοντας έτσι στην ακριβέστερη λήψη βιοψιών. Σύμφωνα με τις διεθνείς κατευθυντήριες οδηγίες Ουρολογικής Ογκολογίας, ένας ασθενής θεωρείται κατάλληλος υποψήφιος για ένταξη σε πρόγραμμα ενεργού παρακολούθησης και μπορεί να επιλέξει να αναβάλει κατ' αρχήν ριζική θεραπεία του καρκίνου του προστάτη, εάν πληροί τα ακόλουθα κριτήρια:

1. ο καρκίνος είναι μικρού μεγέθους, εντοπίζεται εντός των ορίων του προστάτη και η βιοψία καταδεικνύει ότι δεν έχει επιθετικά χαρακτηριστικά (χαμηλού κινδύνου και ιστολογικού βαθμού κακοήθειας νόσου: Gleason score 6 ή [σπανιότερα] ευνοϊκού – ενδιάμεσου κινδύνου νόσου [Gleason score 7]),

2. τα επίπεδα PSA αίματος είναι <10 ng/ml,

3. ο ασθενής δεν έχει συμπτώματα απορρέοντα από τον καρκίνο και αποδέχεται να ζει παρακολουθώντας την νόσο χωρίς να επηρεάζεται σημαντικά η ποιότητα της ζωής του καθώς, εκτιμά ότι ο επηρεασμός αυτός είναι ήσονος βαρύτητος σε σχέση με αυτόν που ενδεχομένως προέκυπτε από πιθανές επιπλοκές τοπικής θεραπείας,

4. το προσδόκιμο επιβίωσης του ατόμου είναι αρκετά μεγάλο ώστε να μπορεί να ωφεληθεί από τοπική θεραπεία εάν αυτό απαιτηθεί στην συνέχεια,

5. ο ασθενής αντιμετωπίζει επί του παρόντος άλλα σοβαρά προβλήματα υγείας (π.χ. καρδιοπάθεια, υπέρταση, αρρύθμιστος σακχαρώδης διαβήτης) που αναμένεται να βελτιωθούν.

Τέλος, εξειδικευμένα γονιδιακά tests (Decipher, Oncotype Dx® Prostate, Prolaris®) εφαρμοσόμενα σπανιότερα επί του παρόντος, μπορεί να συμβάλλουν στην επιλογή των κατάλληλων ασθενών.

Ηλικία – Προσδόκιμο ζωής – Συννοσηρότητα – προσεκτική αναμονή

Το προσδόκιμο επιβίωσης αποτελεί παράμετρο που θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψιν καθώς, η ΕΕ θεωρείται καλή επιλογή για στους ασθενείς εκείνους που εκτιμάται ότι θα ζήσουν τουλάχιστον 10 έτη, προκειμένου να έχουν όφελος από την εφαρμογή τοπικών θεραπειών εφόσον ο καρκίνος παρουσιάσει επιθετικά χαρακτηριστικά. Η συννοσηρότητα (συνυπάρχουσες παθολογικές καταστάσεις και θεραπείες) εκτιμάται ότι έχει μεγαλύ-

τερη βαρύτητα από ότι η χρονολογική ηλικία του ατόμου καθώς, αύξηση της συνδέεται με αυξημένο κίνδυνο θανάτου από αίτια μη σχετιζόμενα με τον προστατικό καρκίνο. Γενικά, για άνδρες με βραχύ προσδόκιμο επιβίωσης, η προσεκτική αναμονή (watchful waiting), αποτελεί κατά τεκμήριο την καταλληλότερη επιλογή καθώς έτσι, δεν επηρεάζεται η ποιότητα ζωής ενώ, για νεότερους άνδρες με μεγάλο εκτιμώμενο προσδόκιμο επιβίωσης, ανησυχία για επιπλοκές όπως η ακράτεια ούρων και η στυτική δυσλειτουργία και που πληρούν τα κριτήρια ένταξης σε πρόγραμμα ΕΕ, η παραμονή σε αυτό για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, θεωρείται η προσφορότερη λύση. Ο όρος «προσεκτική αναμονή» (Watchful Waiting) αναφέρεται στην συντηρητική (μη επιθετική) και χωρίς πρόθεση ίασης, αντιμετώπιση ασθενών που εξαρχής κρίνονται ακατάλληλοι για ριζική θεραπεία, παρακολουθούνται χωρίς τήρηση προκαθορισμένου πρωτοκόλου περιοδικού κλινικο-εργαστηριακού ελέγχου σε αντίθεση με την ενεργό παρακολούθηση και εφόσον εμφανίσουν συμπτώματα συνεπεία τοπικής ή συστηματικής (μεταστάσεις) επέκτασης της νόσου, λαμβάνουν «παρηγορητική» θεραπεία σε μία προσπάθεια κατά το δυνατόν καλύτερης διασφάλισης της ποιότητας της ζωής τους. Η τακτική αυτή εφαρμόζεται κυρίως (ισχυρός βαθμός σύστασης σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες) σε μεγαλύτερης ηλικίας ασθενείς με βραχύ προσδόκιμο επιβίωσης (≤ 5 ετών) και πολλαπλά συνυπάρχοντα προβλήματα υγείας στους οποίους εκτιμάται ότι, η ριζική θεραπεία με τις πιθανές επιπλοκές της ή η ενεργός επιτήρηση με αυστηρή εφαρμογή προγράμματος ελέγχου, θα προκαλούσε περισσότερο βλάβη παρά όφελος.

Αντενδείξεις

Ασθενείς που αναπτύσσουν αγχώδεις αντιδράσεις ή

άλλες ψυχολογικές διαταραχές ως συνέπεια υποχρεωτικής συμβίωσης με καρκίνο για τον οποίο δεν έχουν λάβει θεραπευτική αγωγή, όπως και άνδρες με επιβαρυμένο οικογενειακό ιστορικό εμφάνισης επιθετικού (μεταστατικού) καρκίνου του προστάτη, συνιστάται να αποκλείονται από την συμμετοχή τους σε πρόγραμμα ΕΕ, ακόμη και όταν εμφανίζουν νόσο πολύ χαμηλού κινδύνου.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ – ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

Τους κύριους πυλώνες του προγράμματος ενεργού επιτήρησης αποτελούν οι μετρήσεις των επιπέδων PSA, η ψηλάφηση (δακτυλική εξέταση), η βιοψία και η πολυπαραμετρική μαγνητική τομογραφία του προστάτη, που διενεργούνται επαναλαμβανόμενα ανά τακτά, προκαθορισμένα χρονικά διαστήματα. Οι Διεθνείς κατευθυντήριες οδηγίες Ουρολογικής Ογκολογίας συνιστούν το ακόλουθο σχήμα περιοδικού ελέγχου ασθενών:

- μέτρηση PSA testing κάθε τρείς με έξι μήνες,
- Δακτυλική εξέταση προστάτη ανά εξάμηνο,
- Βιοψία προστάτη 12 μήνες μετά την διάγνωση και στην συνέχεια ανά 2-5 έτη.
- διενέργεια πολυπαραμετρικής μαγνητικής τομογραφίας προστάτη (mpMRI) κάθε 1-2 έτη, ανάλογα με την κλινική κρίση των θεραπόντων.

Εάν από τα ευρήματα του ανωτέρω ελέγχου προκύψουν ενδείξεις τάσης επέκτασης του καρκίνου (αρχίζει να γίνεται επιθετικός) όπως για παράδειγμα επί αυξήσεως του Gleason score ή σταθερά αυξανομένων τιμών PSA σε διαδοχικές μετρήσεις, διακόπτεται το πρόγραμμα επιτήρησης και ο ασθενής λαμβάνει ριζική τοπική θεραπεία (χειρουργική ή/και ακτινοθεραπεία), με σκοπό την εκρίζωση της νόσου.

ΕΚΒΑΣΗ – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΝΕΡΓΟΥ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

Από την ανάλυση δεδομένων μελετών αρκετών σειρών ασθενών με εντοπισμένη νόσο που ακολούθησαν πρόγραμμα ενεργού επιτήρησης προκύπτει ότι τα μακροπρόθεσμα αποτελέσματα αυτής της μεθόδου είναι εξαιρετικά καλά και συγκρίσιμα με αυτά της ριζικής τοπικής θεραπείας (χειρουργική επέμβαση, ακτινοθεραπεία). Μετά δεκαετή παρακολούθηση τόσο η ειδική του καρκίνου επιβίωση όσο και η συνολική επιβίωση βρέθηκε ότι είχαν τα ίδια σχεδόν ποσοστά τόσο σε αυτούς που έλαβαν τοπική θεραπεία (99%) όσο και σε εκείνους υπό ΕΕ (98,8%) ενώ, διαπιστώθηκε χαμηλός κίνδυνος εξωπροστατικής επέκτασης του καρκίνου, τοπικής ή απομακρυσμένης (μετάσταση) που δεν διέφερε σημαντικά μεταξύ των δύο μορφών θεραπείας (4-10% στην ομάδα ΕΕ σε σύγκριση με 2.6-5% στην ομάδα τοπικής θεραπείας) καθώς επίσης, και ότι ο

κίνδυνος θανάτου συνεπεία καρκίνου του προστάτη, ήταν ιδιαίτερα χαμηλός (0.5-1%). Από τα ευρήματα αυτά, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η ενεργός επιτήρηση στους κατάλληλα επιλεγμένους ασθενείς είναι πρακτικά το ίδιο αποτελεσματική, ασφαλής και με διάρκεια όπως και οι επιθετικής μορφής θεραπείες του καρκίνου του προστάτη. Περίπου το ένα τρίτο (20% - 50%) των ασθενών που τέθηκαν σε ΕΕ επανακατηγοριοποιήθηκαν (reclassified) κατά την διάρκεια δεκαετούς παρακολούθησης και οι πλείστοι εξ αυτών έλαβαν τελικά ριζική τοπική θεραπεία, συνεπεία κυρίως αναβάθμισης του ιστολογικού βαθμού κακοήθειας και σταδίου επέκτασης της νόσου (εμφάνιση «επιθετικών» χαρακτηριστικών) αλλά και μεταστροφής της γνώμης/επιθυμίας μέρους των ασθενών που θεώρησαν την προοπτική περαιτέρω συμβίωσης με τον καρκίνο του προστάτη σοβαρά ψυχοφθόρο. Αναφορικά με την ποιότητα ζωής και λαμβάνοντας υπόψιν διαταραχή της από επιπλοκές όπως η ακράτεια ούρων και η στυτική δυσλειτουργία, βρέθηκε ότι διατηρείται σημαντικά καλύτερα στους ασθενείς υπό ΕΕ σε σύγκριση με αυτούς που υποβλήθηκαν σε χειρουργική θεραπεία ή ακτινοθεραπεία. Και αυτό παρά το γεγονός ότι, εκτός από την ανησυχία που προκαλεί η μικρή (αλλά υπαρκτή) πιθανότητα να διαφύγει λανθάνουσα εξέλιξη του καρκίνου, η ποιότητα ζωής των ασθενών μπορεί να επηρεασθεί από τις επαναλαμβανόμενες βιοψίες προστάτη με τις δυνητικές επιπλοκές όπως φλεγμονή (<1% σοβαρή) και αιμορραγία (στα ούρα, σπέρμα, κόπρανα), οι ασθενείς συγκριτικά εκλαμβάνουν την ενόχληση που απορρέει από την διαδικασία της ΕΕ ως ήσσονος βαρύτητας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Τα τελευταία χρόνια η ιδέα της ενεργού επιτήρησης κερδίζει ολοένα περισσότερο έδαφος ως εφικτή και αποδεκτή εναλλακτική επιλογή στην αντιμετώπιση του χαμηλού κινδύνου καρκίνου του προστάτη, μεταξύ ασθενών που δεν επιθυμούν ή δεν είναι σε θέση να υποβληθούν σε ριζική τοπική θεραπεία της νόσου.

Ισχυρό πλεονέκτημα της μεθόδου έναντι των καθιερωμένων μορφών θεραπείας (ριζική προστατεκτομή, ακτινοθεραπεία) αποτελεί το σημαντικά μικρότερο ποσοστό εμφάνισης επιπλοκών (ακράτεια ούρων, στυτική δυσλειτουργία) που επηρεάζουν την ποιότητα ζωής των ασθενών.

Το δεδομένο αυτό σε συνδυασμό με το ότι οι πιθανότητες εμφάνισης μεταστατικής νόσου ή τελικά θανάτου είναι εξαιρετικά μικρές, καθιστούν την ενεργό επιτήρηση προτιμώμενη αρχική επιλογή αντιμετώπισης σημαντικού ποσοστού περιπτώσεων καρκίνου του προστάτη, τοπικά εντοπισμένου και χαμηλού κινδύνου εξάπλωσης.

Του Υποναυάρχου (0) **Νικόλαου Τσαπράζη** ΠΝ ε.α.
Του Αντιπλοιάρχου (ΠΤ-ΗΝ) **Γρηγόριου Γεωργακόπουλου** ΠΝ ε.α.

Αφήστε με να ζήσω

Ήταν η αφίσα η διαφημιστική από την ενημερωτική καμπάνια της οργάνωσης «Αφήστε με να ζήσω» και όπως αντιλαμβάνεσθε, αναφέρεται στις αμβλώσεις οι οποίες περισσεύουν στην Ελλάδα, από τον καιρό που άλλαξε ο νόμος και δεν θεωρείται ποινικό αδίκημα. Οι αμβλώσεις σήμερα στην Ελλάδα υπολογίζονται γύρω στις 300.000 χιλιάδες το χρόνο, με αποτέλεσμα να φθίνει το ελληνικό κράτος και να πλουτίζουν οι επιτήδειοι γιατροί και διάφορες κλινικές.

Το αδίκημα αυτό θεωρείται διολοφονία και πρέπει να αλλάξει ο νόμος διότι πέρα από αμαρτία είναι και εθνικό έγκλημα και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπισθεί. Σκεφθείτε πόσοι θα ήσαν σήμερα οι Έλληνες αν δεν γίνονταν οι αμβλώσεις. Αν συνεχιστεί αυτό το έγκλημα δεν υπάρχει περίπτωση να επιβιώσει το ελληνικό κράτος. Οι επίγονοι των Ελλήνων που θα βρίσκονται σε άλλα κράτη, θα διαβάζουν στην ιστορία για το κράτος των Ελλήνων, το οποίο χάθηκε από την βλάκια και την ανευδυνότητα και για να μην πω κάτι άλλο... Σκεφθείτε και χειροκροτείστε την οργάνωση «Αφήστε με να ζήσω».

Η φιλοσκοπιανή προπαγάνδα δεν λέει να σιγάσει

Παρά τη συμφωνία των Πρεσπών, που έγινε σε αντίθεση με τον ελληνικό λαό και ψηφίσθηκε από τη Βουλή των Ελλήνων δίδοντας όνομα και γλώσσα στο μικρό αυτό κρατίδιο «Βόρεια Μακεδονία», η σκοπιανή προπαγάνδα δεν ικανοποιήθηκε με αυτό.

Διότι στη φιέστα που οργάνωσε στον Καναδά η εθνικιστική οργάνωση «UNITED MACEDONIANS» που ήταν αφιερωμένη στην επέτειο συμπλήρωσης 148 ετών, από τη γέννηση του Βούλγαρου κομιτατζή «Γκέτσε Ντέλτσερ» τον οποίο οι Σκοπιανοί θεωρούν εθνικό ήρωα, στην αφίσα που εμφάνισαν το κράτος τους έγραφαν ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ και όχι ΒΟΡΕΙΑ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Διαφημίζουν ως τουρκικό το Ναυάγιο της Ζακύνθου

Οι Τούρκοι το 1571 ψάχνοντας στη Μεσόγειο να εντοπίσουν τη Μάλτα προκειμένου να την κάνουν ναυτική βάση. Στην πορεία τους βρήκαν μπροστά τους τον ενωμένο ευρωπαϊκό στόλο που με τη Ναυ-

μαχία της Ναυπάκτου που προέκυψε, ηττήθηκαν και αναγκάσθηκαν να κόψουν ρότα και να γυρίσουν πίσω, λέγοντας ότι δεν βρήκαμε την Μάλτα «γιοκ Μάλτα».

Σήμερα οι τουριστικοί πράκτορες της Τουρκίας παρουσιάζουν το Ναυάγιο της παραλίας της Ζακύνθου ως τουρκική ατραξιόν, και καλούν τους τουρίστες να πάνε στην Τουρκία προκειμένου να θαυμάσουν αυτό το αξιοθέατο θαύμα της φύσης. Τα κίνητρα αυτής της δημοσίευσης προκαλούν από γέλια μέχρι οργή.

Σκόπιμα ή λάθος των πρακτόρων, θα δείξει. Πάντως οι τουρίστες δεν πρόκειται να συναντήσουν το Ναυάγιο της Ζακύνθου στην Τουρκία. «Γιοκ Μάλτα, γιοκ Ζάντε»...

Η εγκληματικότητα στην Ελλάδα

Το ερώτημα είναι, οι άνθρωποι που έχουν υποτίθεται λογική, και παιδεία και μόρφωση, γιατί φάνηκαν σε τόσα αποτρόπαια και ακραία εγκλήματα που ακόμη ο νους του ανθρώπου δεν μπορεί να ανεχθεί;

Ο μέγας εγκληματολόγος Ιταλός Λομπρίζο είχε διαχωρίσει τους εγκληματίες και τα εγκλήματα σε δύο κατηγορίες, τους ανθρώπους που εκ φύσεως έχουν εγκληματική διάθεση και τους ονομάζει εγκληματίες καθ' έξιν, και τους εγκληματίες εκ περιστάσεως.

Εδώ στην ελληνική κοινωνία καθημερινά βλέπουμε να αναφέρονται στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, φόνοι, κλοπές, ληστείες, βιασμοί και άλλα αδικήματα του κοινού ποινικού δικαίου.

Τα τελευταία χρόνια έχουν πολλαπλασιαστεί διότι στο ελληνικό γίγνεσθαι έχουν παρισφρύσει πολλοί αλλοδαποί στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης που έχει επιβληθεί από την Αμερική και την Ευρώπη, λογής, λογής άνθρωποι που προσπαθούν να επιβιώσουν με το έγκλημα. Το αντίδοτο κατά τη γνώμη μας είναι η αποτροπή εισόδου αυτών των αλλοδαπών και η αυστηροποίηση του ποινικού κώδικα, ώστε να το σκέφτεται πολύ καλά ο επίδοξος εγκληματίας, να εγκληματίσει διότι δεν θα ξαναδει το φως του ήλιου ή θα εκδιωχθεί από την Ελλάδα, είτε πρόκειται για εγκληματία καθ' έξιν είτε για εγκληματία εκ περιστάσεως.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ
ΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ
ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ
'Εν Δραπετσώνα τῇ 12ῃ Δεκεμβρίου 2019

Άξιότιμον Κύριον
Γεώργιον Πρεκετέ
Άρχιπλοιαρχον (Ο) Π.Ν. ἐ. ἄ.
Αθήνα

Άξιότιμε κ. Άρχιπλοιαρχε.

Σᾶς εῦχομαι Καλά Χριστούγεννα.

Μέ πολλήν ἐκπληξίν καὶ περισσήν πικρίαν ἀνέγνωσα στό προσφιλές μας περιοδικό «Θαλασσινοί Άπόληχοι» τό ἄθρο σας «Σκεπτικισμός-Προβληματισμός στό ἐνδεχόμενο εὐθανασίας».

Κύριε Άρχιπλοιαρχε «Ού παντός πλεῖν εἰς Κόρινθον» ὅπως ἀποφαίνηται δικαίως ὁ Στράβων, τουτέστιν δέν εἶναι τοῦ καθενός εὔκολον νά θεολογεῖ, ἀφοῦ κι' αὐτοί οἱ σπουδάσαντες τήν ιεράν ἐπιστήμην τῆς Θεολογίας εἶναι ἐπιφυλακτικοί νά συνεισφέρουν θεολογικές τοποθετήσεις ἃν προηγουμένως δέν ἔχουν τήν ἐσωτερική πληροφορίαν ὅτι ὄρθοτομοῦν τόν λόγον τῆς Άληθείας.

Οἱ ήγήτορες καὶ τά πληρώματα ἀνέκαθεν (πλήν ἐλαχίστων ἔξαιρέσεων) τοῦ ἐνδόξου ὄντος Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ μας ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέχρι τοῦδε στηρίχθηκαν στήν Ὁρθόδοξην πίστη ὅπως εἶναι καταγεγραμμένη στά Ιερά Εύαγγέλια, στήν Ιεράν Παράδοσι τῶν θεοφόρων Πατέρων καὶ στίς πρεσβεῖες τοῦ προστάτου τῶν Ναυτιλομένων Ἀγίου Νικολάου.

Τό θεολογεῖν εἶναι ἄκρως ἐπικίνδυνον καὶ ὄλισθηρόν ἔδαφος. Γι' αὐτό ἡ Ὁρθόδοξη Ἔκκλησία μας τρεῖς μόνον ὄνόμασε κατ' ἔξοχήν «ΘΕΟΛΟΓΟΥΣ». Τόν Ἀγιο Άποστολο Ιωάννη, τόν Ἀγιο Γρηγόριο Ναζιανζηνό πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως καὶ τόν Ἀγιο Συμεών τό Νέο Θεολόγο.

«Μή μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἂ ἔθεντο οἱ πατέρες ἡμῶν. (Παροιμ. 22,28).

Τά ἀνθρώπινα, κενοφανῆ καὶ καινοφανῆ κοσμικά, νεοεποχήτικα κριτήρια ἀπαξιώνουν τούς υἱοθετούντας αὐτά, τούς ἀπομακρύνουν ἀπό τήν σωτηριώδη πορεία τῆς ψυχῆς των καὶ γίνονται αἴτιοι νά σκανδαλίζουν καὶ νά ὀδηγοῦν κι' ἄλλους μακράν τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως.

Η Ολλανδία καὶ ἡ κάθε Ολλανδία δέν μποροῦν νά χρησιμεύουν πρότυπα καὶ ὀδοιδεῖτες ἀφοῦ εἶναι ἀποκεκομμένες αἰώνες τώρα ἀπό τήν σώζουσα ἀλήθεια.

Ἐάν ἐφηρμόζετο ἡ εὐθανασία δέν θά είχαμε τά ἡρωικά πρότυπα πού ύπεμειναν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς των παρά τούς φρικτούς πόνους καὶ τήν ὀδύνη.

Ο Ιώβ εἶναι κατ' ἔξοχήν ύπόδειγμα ύπομονῆς καὶ καρτερίας, δεδικαιωμένος διά μέσων τῶν αἰώνων, πρότυπο τῶν νοσταλγῶν τοῦ Παραδείσου «ἔνθα ούκ ἔστι πόνος, ού λύπη, ού στεναγμός, ἀλλὰ ζωὴ ἀτελεύτητος».

Μετ' εύχῶν, τιμῆς καὶ ἀγάπης Χριστοῦ
Άρχιμ. Ιερώνυμος Φράγκος
(πρώην ἔφεδρος Σημαιοφόρος 12/04/1961 – 12/06/1963)

Υ.Γ. : Πρός πληρεστέραν Ὁρθόδοξον γνῶσιν σᾶς ἐπισυνάπτω σχετικόν ἀπόσπασμα τῆς Ιερᾶς Συνόδου τῆς Ἔκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Για την ευθανασία η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος 14-12-2000
ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

**Γιά τήν ευθανασία
Δελτίο τύπου, 14 Δεκεμβρίου 2000**

Στίς 28 Νοεμβρίου, ή Όλλανδική Βουλή άπεφάσισε μέ ψήφους 104 ἔναντι 40 τήν νομιμοποίηση τῆς εύθανασίας. Έπειδή είναι ή πρώτη φορά στήν ίστορία, πού μία τέτοια πράξη νομιμοποιεῖται καί ἐπειδή ή σύγχρονη κοινωνική ἀντίληψη μέ τόν ὄρθιολογισμό πού τήν διακατέχει εὔκολα θυσιάζει στόν βωμό τοῦ εύδαιμονισμοῦ καί τοῦ στενοῦ συμφέροντος τόν σεβασμό στήν ζωή καί τόν ἄνθρωπο, ή Ιερά Σύνοδος τῆς Εκκλησίας τῆς Ελλάδος, μέ ύψηλό αἴσθημα εύθύνης καταθέτει τίς θέσεις της ἐπί τοῦ θέματος τῆς εύθανασίας :

1. Ή ζωή μας ἀποτελεῖ ὑπέρτατο δῶρο τοῦ Θεοῦ, ή ἀρχή καί τό τέλος τοῦ ὄποίου βρίσκονται στά χέρια Του καί μόνον (Ιωβ ιβ' 10). Ἀποτελεῖ τόν χῶρο μέσα στόν ὄποιο βρίσκει τήν ἔκφρασή του τό αὐτεξούσιο, συναντάται ή χάρις τοῦ Θεοῦ μέ τήν ἐλεύθερη βούληση τοῦ ἄνθρωπου καί ἐπιτελεῖται ή σωτηρία του.
2. Οι στιγμές τῆς ζωῆς μας πού συνδέονται μέ τήν ἀρχή καί τό τέλος της, ὥπως καί αὐτές τῆς ἀδυναμίας, τοῦ πόνου καί τῶν δοκιμασιῶν μας, ἐγκρύπτουν μιά μοναδική ιερότητα καί περιποιοῦν μυστήριο πού ἀπαιτεῖ ίδιάζοντα σεβασμό ἐκ μέρους τῶν συγγενῶν, τῶν ιατρῶν, τῶν νοσηλευτῶν καί τῆς κοινωνίας ὀλόκληρης. Οι στιγμές αὐτές διευκολύνουν τήν ταπείνωση, διανοίγουν τήν ὄδο τῆς θεϊκῆς ἀναζήτησης καί προκαλοῦν τό θαῦμα καί τό σημεῖο τῆς θεϊκῆς χάριτος καί παρουσίας.
3. Οι ίδιες στιγμές εύνοοῦν τόν σύνδεσμο τῶν ἄνθρωπων, τήν ἀνάπτυξη κοινωνίας ἀγάπης, τήν ἐκδήλωση συμπόνοιας καί ἐλέους. Τό αἴτημα κάποιων ἀσθενῶν γιά εύθανασία στήν ούσια ἀποτελεῖ ἐρώτημα ἀγάπης μας πρός αὐτούς καί τῆς ἐπιθυμίας μας νά παραμείνουν κοντά μας. Στίς στιγμές αὐτές μπορεῖ κανείς νά ζήσει τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ καί τήν ἀγάπη τῶν ἄνθρωπων.
4. Ή ὑπαρξή τοῦ πόνου στήν ἄνθρωπινη ζωή, ὥπως καί κάθε δοκιμασία, είναι «συνεργὸς πρὸς σωτηρίαν» καί ἐνίστε «κρείττων καί αὐτῆς τῆς υγείας» κατά τόν Ἀγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ (Ε.Π.Ε., Θεοσαλονίκη 1985, τ. 9, σ. 264). Παρά ταῦτα, ή Εκκλησία ἀναγνωρίζοντας τήν ἀσθένεια τῆς ἄνθρωπινης φύσεως, πάντοτε φιλάνθρωπα ζητεῖ τήν ἀπαλλαγὴ «ἀπὸ πάσης θλίψεως, ὁργῆς, κινδύνου καὶ ἀνάγκης», ἐνίστε δέ εύχεται καί γιά τήν ἀνάπτωση τῶν ὀδυνομένων (εὐχή εἰς ψυχορραγοῦντα). Οι ἄνθρωποι προσευχόμαστε, δέν ἀποφασίζουμε γιά τήν ζωή καί τόν θάνατο.
5. Μία κοινωνία πού ἀγνοεῖ νά θεραπεύει τόν πόνο μέ ύπομονή, προσευχή, ἄνθρωπινη συμπαράσταση καί θεϊκή ἐνίσχυση, τόν ἀντιμετωπίζει μόνο μέ φάρμακα, τώρα μέ τόν προκλητό θάνατο πού τόν ὄνομάζει «καλό» (εύθανασία), τόν δέχεται ὅμως μόνον ὡς βιολογικό - κοινωνικό συμβάν τῆς ίστορίας τοῦ κάθε ἄνθρωπου.
6. Ή εύθανασία, ἐνῶ δικαιολογεῖται κοσμικῶς ὡς «ἄξιοπρεπής θάνατος», στήν πραγματικότητα ἀποτελεῖ ὑποβοηθούμενη αὐτοκτονία, δηλαδή συνδυασμό φόνου καί αὐτοχειρίας.
7. Τό λεγόμενο «δικαίωμα στόν θάνατο», πού ἀποτελεῖ τήν νομική κατοχύρωση τῆς εύθανασίας, θά μποροῦσε νά ἔξελιχθεῖ σέ ἀπειλή τῆς ζωῆς τῶν ἀσθενῶν πού ἀδυνατοῦν νά ἀνταποκριθοῦν οἰκονομικά στίς ἀπαιτήσεις θεραπείας καί νοσηλείας τους.
8. Γιά τούς λόγους αὐτούς, ή Εκκλησία μας πού πιστεύει στήν ἀθανασία τῆς ψυχῆς, στήν ἀνάσταση τοῦ σώματος, στήν αἰώνια προοπτική καί πραγματικότητα, στούς πόνους ὡς «στίγματα τοῦ Κυρίου Ιησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν» (Γαλ. στ' 17), στίς δοκιμασίες ὡς ἀφορμές καί εὔκαιριες σωτηρίας, στήν δυνατότητα ἀνάπτυξης κοινωνίας ἀγάπης καί συμπαραστάσεως μεταξύ τῶν ἄνθρωπων, κάθε θάνατο πού ἀποτελεῖ ἀποτέλεσμα ἄνθρωπίνων ἀποφάσεων καί ἐπιλογῶν - ὅσο «καλός» καί ἄν ὄνομάζεται - τόν ἀπορρίπτει ὡς «ὕβριν» κατά τοῦ Θεοῦ. Κάθε δέ ιατρική πράξη πού δέν συντελεῖ στήν παράταση τῆς ζωῆς, ὡς ὁ ὄρκος τοῦ Ἰπποκράτη ὁρίζει, ἀλλά προκαλεῖ ἐπίσπευση τῆς στιγμῆς τοῦ θανάτου, τήν καταδικάζει ὡς ἀντιδεοντολογική καί προσβλητική τοῦ ιατρικοῦ λειτουργήματος.

Έκ τῆς Αρχιγραμματείας τῆς Ιερᾶς Συνόδου.

Επειδή πρόκειται να γίνει επανεξέταση των χρήσιμων πληροφοριών σε σχέση με την ύλη του περιοδικού, παρακαλούμε και ενημερώνουμε τα μέλη που ενδιαφέρονται, να μας στείλουν τις πληροφορίες – ανακοινώσεις πιο σύντομες, μέχρι 20 λέξεις. Με περισσότερες από 20 λέξεις δεν θα δημοσιεύονται. Έτσι θα γίνεται πλήρης εκμετάλλευση του χώρου του περιοδικού, αλλά και θα καλύπτονται όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Οι «χρήσιμες πληροφορίες» θα δημοσιεύονται εναλλάξ μέχρι τρεις φορές το χρόνο.

Χρήσιμες πληροφορίες θα δημοσιεύονται *MONO* όσες έχουν ημερομηνία κατάθεσης του έτους και δεν υπερβαίνουν τις 20 λέξεις.

Διάφορα

- **ΜΠΟΤΣΗ ΚΥΡΙΑΚΗ** (ΚΟΡΗ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥ) ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ Π. ΦΥΣΑ 24 ΚΕΡΑΤΣΙΝΗ ΤΗΛ. 210 4005777, FAX 210 4005770, @: kbotsi.tax@gmail.com ΕΙΔΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΥΣ ΕΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΡΑΤΟΥΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥΣ.

- **ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ**, ΜΕΓΑΛΟΥ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΖΗΤΑ 5 ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΓΙΑ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ, ΜΕ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΚΑΙ ΚΑΡΙΕΡΑΣ! ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΓΙΑ 2 ΕΤΗ. ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΩΝ στο: email: popixitsa@yahoo.gr

Πωλήσεις ακινήτων

- ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΤΟ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 187/6 ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΙΩΑΝΝΗ ΕΥΒΟΙΑΣ. ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΚΙΝΗΤΟ 6972 64 3918.
- ΠΑΡΑΛΙΑ ΑΓ. ΑΝΝΑΣ ΝΑΞΟΥ. 130 ΕΥΡΩ ΤΑ 5 ΒΡΑΔΙΑ ΣΕ ΔΙΚΛΙΝΟ, ΠΛΗΡΩΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΕΝΟ ΔΩΜΑΤΙΟ ΓΙΑ ΜΑΪΟ, 1-15 ΙΟΥΝΙΟΥ ΚΑΙ ΟΚΤΩΒΡΙΟ. ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΓΙΟΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥ έ.α., www.litsa-studios.gr • ΤΗΛ. 698 181 4681.

- ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΟΣΜΑΝ, Ο.Τ. 177 Α' ΖΩΝΗ, ΤΙΜΗ 20.000 ΕΥΡΩ, ΤΗΛ. 693 20 54 034.
- ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΟΣΜΑΝ ΑΡΤΙΟ ΚΑΙ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΙΜΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΤΑΜΙΝΑΙΩΝ ΕΥΒΟΙΑΣ, ΘΕΣΗ ΣΕΡΒΟΥΝΙ ΣΤΟ Ο.Τ. 263, 7,614 τ.μ. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ Ιδιοκτήτης 210 8611486, 6944 844 886 - ΤΙΜΗ 22.000 ΕΥΡΩ συζητήσιμη.

Όροι για τη δημοσίευση στο περιοδικό «Θαλασσινοί Απόηχοι»

Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ υπ' αριθ. Π-81/19-11-2014

Θέμα 14ο: Σχετ.:

- α. ΝΔ 1171/20-5-1972 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων).
 - β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού).
 - γ. Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ υπ' αριθ. 75/2-10-2014 θέμα 50.
1. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ, ύστερα από διεξοδική συζήτηση για την ύλη που δημοσιεύεται στο περιοδικό «Θαλασσινοί Απόηχοι», αποφασίζει όπως παρακάτω:

A. Το κείμενο να αναφέρεται σε θέμα γενικού ενδιαφέροντος, να έχει περιορισμένη έκταση και να μην υπερβαίνει τις τρεις δακτυλογραφημένες σελίδες. Σε περίπτωση περισσότερων σελίδων, να χωρίζεται το κείμενο σε ενότητες με επικεφαλίδα από τον συγγραφέα.

B. Να είναι ενυπόγραφο με όλα τα στοιχεία του συντάκτη – αποστολέα.

Γ. Να μην είναι υβριστικό, συκοφαντικό και να μην περιλαμβάνει πρωτοπικές επιθέσεις και αντιπαραθέσεις μεταξύ συναδέλφων.

Δ. Να μην υπερτεί κομματικές σκοπιμότητες και να μη στρέφεται κατά των θεσμών, κρατικών ή θρησκευτικών, καθώς και των εθνικών θέσεων.

E. Να τηρείται η δεοντολογία που υπαγορεύεται από τις αρχές και αξίες που υπηρετήσαμε.

Στ. Να είναι κατά προτίμηση δακτυλογραφημένο και σε περίπτωση που είναι χειρόγραφο να είναι καθαρογραμμένο και ευανάγνωστο.

Z. Να είναι καλώς συνταγμένα, εύληπτα, σαφή, περιεκτικά, ενδιαφέροντα, σε επίσημη γλώσσα.

H. Τα κείμενα θα εξετάζονται και θα αξιολογούνται από συντακτική επιτροπή.

Θ. Να μην έχουν δημοσιευθεί σε άλλο έντυπο της ΕΑΑΝ ή σε άλλο έντυπο, δηλαδή να είναι πρωτότυπο και όχι αντίγραφο.

I. Ανεξάρτητα από τη δημοσίευση ή μη των άρθρων, τα κείμενα δεν επιστρέφονται.

Iβ. Το περιεχόμενο εκάστου άρθρου απηχεί τις προσωπικές απόψεις του υπογράφοντος.

2. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών στον Ναύαρχο Ιωάννη Παλούμπη

ΜΙΑ ΑΚΟΜΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ ΒΡΑΒΕΥΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΑΝΩΤΑΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Τα εφετινά βραβεία της Ακαδημίας Αθηνών απονεμήθηκαν το απόγευμα της Πέμπτης 19 Δεκεμβρίου στην καθιερωμένη ετήσια πανηγυρική συνεδρία του ανώτατου πνευματικού ιδρύματος της χώρας. Η Συνεδρία έκεινη με ομιλία του Προέδρου της Ακαδημίας κ. Στέφανου Δ. Ήμελλου με θέμα «Ο Νικόδημος Αγιορείτης και το έργο του Χρηστοήθεια. Παρατηρήσεις και σχόλια». Στη συνέχεια, ο Γενικός Γραμματεύς της Ακαδημίας Αθηνών κ. Βασίλειος Χ. Πετράκος παρουσίασε την Έκθεσή του για το έργο της Ακαδημίας κατά το έτος 2019. Ακολούθησε η απονομή των τιμητικών διακρίσεων από τον πρόεδρο της Ακαδημίας.

Βραβείο απέσπασε, μεταξύ άλλων, ο Αντιναύαρχος ε.α. Ιωάννης Παλούμπης Π.Ν. για το βιβλίο του «Ελλήνων Πλόες. Η Πορεία της Ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας δια μέσου των Αιώνων/ Seafaring of the Hellenes. The Course of the Hellenic Merchant Marine through the Centuries», έκδοσης του Ναυτικού Μουσείου Ελλάδος. Το βραβείο παρέδωσε στον Ναύαρχο ο Πρόεδρος της Ακαδημίας Αθηνών κ. Στέφανος Ήμελλος. Συγκεκριμένα έλαβε το βραβείο Ευτυχίας Ευταξιοπούλου.

Το βραβευμένο έργο, παρουσιάζει την πορεία της Ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας από τη μεσολιθική περίοδο, τότε που έχουμε την αρχαιότερη μαρτυρία για τη θαλάσσια διακίνηση αγαθών στο Αιγαίο και τη θαλασσοκρατορία των Μινωιτών και φθάνει έως τους σύγχρονους δυναμικούς εμπορικούς στόλους των Ελλήνων εφοπλιστών. Τα κείμενα πλαισιώνονται από πλούσιο εικονογραφικό υλικό, που προέρχεται από μουσεία, εφορείες αρχαιοτήτων, ιδρύματα, οργανισμούς αλλά και συλλέκτες και το οποίο τεκμηριώνει αυτή τη θαλασσινή διαδρομή των 100 και πλέον αιώνων.

Την επιμέλεια της έκδοσης είχαν η κα. Βαρβάρα Μπαλαμπανέρη-Ξάνθη και η κα. Πηνελόπη Βουγιουκλάκη. Τις μεταφράσεις υπέγραψε η κα. Βέλβετ Καρατζά. Επισημαίνεται ότι ο Αντιναύαρχος ε.α. Ιωάννης Παλούμπης Π.Ν. έχει διαθέσει τα έσοδα από τις πωλήσεις της έκδοσης για την ενίσχυση των σκοπών του Μουσείου.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το εκδοτικό έργο του

Ναυτικού Μουσείου έχει βραβευθεί πολλές φορές από το Ανώτατο Πνευματικό Ίδρυμα της χώρας. Συγκεκριμένα το 2010 έλαβε βραβείο το βιβλίο του Αντιναύαρχου ε.α. Ιωάννη Παλούμπη Π.Ν. «Από τα πελάγη... στους αιθέρες. Το χρονικό της Ναυτικής Αεροπορίας 1913-1945», το 2011 έπαινο το δίτομο έργο των αειμνήστων Αντιναύαρχων, Τιμόθεου Μασούρα και Θωμά Κατωπόδη «Τα ελληνικά Υποβρύχια» και το 2013 εύφημη μνεία το πεντάτομο έργο του Αντιναύαρχου ε.α. Αναστάσιου Δημητρακόπουλου Π.Ν. «Β' Παγκόσμιος Πόλεμος. Οι Πολεμιστές του Ναυτικού Θυμούνται».

Βιβλιοπαρουσίαση

Την Παρασκευή 31/1/20 παρουσιάστηκε σε εκδήλωση που έλαβε χώρα στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Αθηναίων και κυκλοφορεί πλέον από τις εκδόσεις MMG (Multi Marketing Group AE), εκτός εμπορίου, το νέο συγγραφικό πόντημα του εξαίρετου συναδέλφου Αριστείδη Διαμαντή με τίτλο: «Γεώργιος Παπανικολάου: το επιστημονικό του έργο μέσα από τα μάτια ενός σύγχρονου Κυτταρολόγου», χρονικά τελευταίο από μία μεγάλη σειρά μονογραφιών του πολυγραφότατου συγγραφέα. Υπενθυμιστικά, ο κ. Διαμαντής είναι Πλοϊαρχος Ιατρός εν ενεργείᾳ, Διευθυντής του Κυτταρολογικού Εργαστηρίου και Εργαστηριακού Τομέα του Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών, καθώς και του Γραφείου Μελέτης Ιστορίας Ελληνικής Ναυτικής Ιατρικής. Στο βιβλίο αυτό ο συγγραφέας, επιστρατεύοντας την αναμφισβήτητη ευρυμάθεια και λογική του συγκρότηση, τεκμηριώνοντας τις πληροφορίες που υιοθετεί και τις θέσεις που λαμβάνει και, κυρίως, μέσα από τα μάτια της ψυχής του μας οδηγεί με δεξιοτεχνικό τρόπο σε μία ιστορική περιπλάνηση του επιστημονικού έργου και των πτυχών της ζωής του συνεπούς και ακάματου γιατρού και ερευ-

νητή Γεωργίου Παπανικολάου. Στην εξιστόρηση αναλύονται μεθοδικά οι πολυετείς αναζητήσεις, επιτυχίες, απογοητεύσεις, μοναξιά και τέλος η αναγνώριση και ο θρίαμβος του κορυφαίου Έλληνα επιστήμονα. Με γλαφυρό ύφος μεταφέρει τον αναγνώστη στο κλίμα της εποχής που έζησε και μεγαλούργησε ο Παπανικολάου και με περιεκτικό επιστημονικό λόγο του δίνει τη δυνατότητα να γνωρίσει την επιστημονική «περιπέτεια» που έζησε ο μεγάλος Έλληνας γιατρός-ερευνητής και πώς αυτός, επινοώντας τον χρυσό κανόνα πρόβλεψης, πρώιμης διάγνωσης και πρόγνωσης του καρκίνου του τραχήλου της μήτρας (σώζοντας έτσι εκατομμύρια γυναικών) με την -προς τιμήν του- επονομασθείσα από τα αρχικά γράμματα του επωνύμου του, διαγνωστική εξέταση PAP-test, συνέβαλε καθοριστικά στη μετέπειτα αλματώδη ανάπτυξη και εξέλιξη της Κλινικής Κυτταρολογίας, μέχρι τις μέρες μας. Η συστηματική, πρωτότυπη στη

δομή της και ολοκληρωμένη παρουσίαση του συνόλου της ιστορίας του «Pap» σε ένα βιβλίο, όπως σε αυτό, σπάνια συναντάται στη διεθνή βιβλιογραφία και ίσως, αποτελεί τη μοναδική περίπτωση για τα ελληνικά δεδομένα. Διαβάζεται ευχάριστα και αποτελεί πηγή γνώσης τόσο για δόλους τους γιατρούς αλλά και για τους λάτρεις της ιστορίας της Ιατρικής, συμβάλλοντας στην κατανόηση του μεγαλειώδους έργου του Γεωργίου Ν. Παπανικολάου και της σημαντικής προσφοράς του στην ανθρωπότητα. Τα ειλικρινή μου συγχαρητήρια στον αγαπητό συνάδελφο Αριστείδη Διαμαντή για το πόνημα αυτό, μαζί με τις θερμότερες ευχές μου και για άλλες, μελλοντικές συγγραφικές του επιτυχίες.

Ευάγγελος Α. Σπυρόπουλος
Χειρουργός Ουρολόγος
Αρχιπλοίαρχος Ιατρός ΠΝ εα
Διδάκτωρ Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών

φωτό ειλημμένη στις 13_02_2020 από το: <http://elinis.gr/5846-2/>

Ευχαριστίες

Με την παρούσα επιστολή, επιθυμώ να εκφράσω τις θερμότερες ευχαριστίες μου προς το ιατρικό, νοσηλευτικό και διοικητικό προσωπικό, του Ναυτικού Νοσοκομείου Αθηνών και ιδιαίτερα στους: Δντή του ΝΝΑ Αρχιπλοίαρχο (ΙΙ) Β. Γκούμα Π.Ν και Δντή της Ορθοπαιδικής Κλινικής του ΝΝΑ Πλοϊάρχο (ΙΙ) Κ. Τσιώρο Π.Ν για την φροντίδα και τις υπηρεσίες των κατά την εκεί νοσηλεία του, στον αδελφό μου Α. Σκιαδά, η οποία διήρκεσε από τις 1/12/2019 έως τις 09/12/2019.

Νιώθω επίσης υποχρεωμένος να αναφερθώ στην υψηλή επιστημονική επάρκεια των ιατρών και των νοσηλευτών, στο ανθρώπινο ήθος, στο ειλικρινές ενδιαφέρον τους και στην ψυχολογική στήριξη που μας έδειξαν.

Τέλος, θα ήθελα να επισημάνω ότι η οργάνωση, η τάξη, η καθαριότητα κι ο απόλυτος συντονισμός τον εργαζομένων αποτελούν υπόδειγμα δημοσίου νοσηλευτικού ιδρύματος, που τιμά ιδιαιτέρως το Π.Ν και τις Ε.Δ της χώρας μας, κυρίως αν αναλογιστεί κανείς και τις αντίστοιχες οικονομικές συνθήκες, που η ίδια διέρχεται.

Γεώργιος Σκιαδάς
Αντιναύαρχος ε.α. ΠΝ

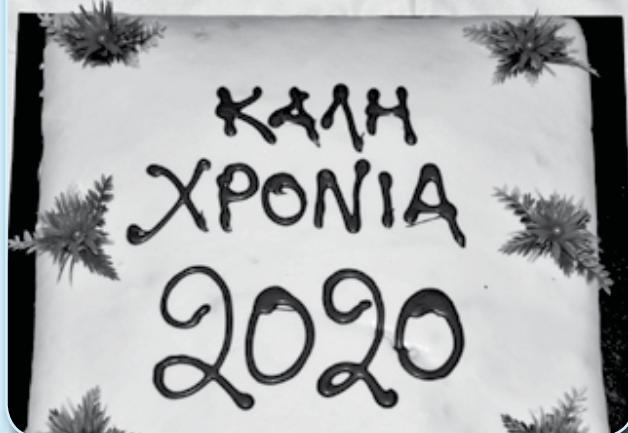
Κοπή Πρωτοχρονιάτικης πίτας Ελληνικού Συνδέσμου Υποβρυχίων - Ετήσια Γενική Συνέλευση

Το Σάββατο 18 Ιανουαρίου και ώρα 11:00 μέσα σε μια εορταστική, ζεστή, φιλική και συναδελφική υποβρύχια ατμόσφαιρα, πραγματοποιήθηκε στο φουαγιέ του Πολεμικού Μουσείου Αθηνών η προγραμματισμένη κοπή της Πρωτοχρονιάτικης πίτας και ακολούθησε η ετήσια Γενική Συνέλευση των ταμειακών εν τάξει μελών του.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους, το επίτιμο μέλος του συνδέσμου και βουλευτής της Ν.Δ Διονύσιος Χατζηδάκης, ο Διοικητής Υποβρυχίων Πλοϊάρχος Κ. Κοντογιαννάκος Π.Ν ως εκπρόσωπος του Αρχηγού Στόλου, ο αντιπρόεδρος της Ε.Α.Α.Ν και επίτιμος πρόεδρος του Συνδέσμου Αντιναύαρχος Σπυρίδων Περβαίνας Π.Ν ε.α, ο επίτιμος πρόεδρος του συνδέσμου Ιωάννης Αποστολάκης, ο Διευθυντής της Υπηρεσίας Ιστορίας Ναυτικού Πλοϊάρχος Ιωάννης Διαμαντάκης Π.Ν, οι πρόεδροι των συλλόγων ΣΑΣΜΥΝ – ΕΣΝΑ – ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝΟΙ κυβερνήτες των υποβρυχίων ΝΗΡΕΥΣ – ΤΡΙΤΩΝ – ΠΡΩΤΕΥΣ – ΠΟΣΕΙΔΩΝ – ΑΜΦΙΤΡΙΤΗ – ΩΚΕΑΝΟΣ – ΠΟΝΤΟΣ – ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΗΣ – ΠΙΠΙΝΟΣ – ΜΑΤΡΩΖΟΣ – ΚΑΤΣΩΝΗΣ, αντιπροσωπεία εν ενεργεία πληρωμάτων υποβρυχίων και περί τα 120 μέλη του συνδέσμου μετά μελών των οικογενειών των.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ευχαρίστησε θερμά τους συναδέλφους: Χρήστο Βελωτά - Ιωάννη Μαρούδα - Αντώνη Παπαδάκη - Ευάγγελο Καραβάνα - τον Όμηλο Σκλαβενίτη και την εταιρία ΕΛΑΦΟΚΙΝΗΓΟΣ για την προσφορά δώδεκα δώρων για τους αντίστοιχους τυχερούς της πίτας -Παντελή Συνέλη - Σπύρο Βολονάκη και Γεώργιο Τσουτάνη για την προσφορά τους στον σύλλογο.

Κατά την διάρκεια της ετήσιας Γενικής Συνέλευσης και προεδρεύοντος του Γεωργίου Ανδρουλιδάκη, έγινε ενημέρωση από τους αντίστοιχους υπεύθυνους του Διοικητικού Συμβουλίου στα εξής θέματα: Πεπραγμένα 2019 – Οικονομικός απολογισμός 2019 και ανάγνωση πρακτικού της ελεγκτικής επιτροπής - Ομόφωνη απόφαση στην πρόταση του Διοικητικού Συμβουλίου για τροποποίηση του καταστατικού – Ενημέρωση για την εκρεμότητα εκ μέρους του Δήμου Καρύστου σε ότι αφορά την κατασκευή ηρώου του απολεσθέντος Υ/Β ΤΡΙΤΩΝ (Υ-5) στην εγγύτερη περιοχή – Παγκόσμιο συνέδριο Υποβρυχίων 2019 στην Γιουγκοσλαβία – Επικείμενο συνέδριο

Υποβρυχίων στην Σουηδία (Μάιος 2020) και τέλος ενημέρωση για την τέλεση, εκ μέρους του Ελληνικού Συνδέσμου Υποβρυχίων, στην πόλη του Ηρακλείου Κρήτης τον Μάιο του 2021 που συμπληρώνονται 200 χρόνια από την εξέγερση του 1821, 135 χρόνια Ελληνικά υποβρύχια και 40 χρόνια από την ίδρυση του συνδέσμου μας.

X. Γιακουβάκης
Υπεύθυνος τύπου ΕΛΛ.Σ.Υ/Β
Καλή χρονιά με υγεία

Κοπή πίτας 9ης σειράς ΣΜΥΝ

Για άλλη μια χρονιά η 9η σειρά ΣΜΥΝ, πραγματοποίησε την κοπή της Βασιλόπιτας, στον όμορφο χώρο της ΛΑΕΔ, την Παρασκευή 7 Φεβρουαρίου 2020. Την Πίτα έκοψε ο τότε Διοικητής της ΣΜΥΝ Πλοϊάρχος Α. Ρίζος Π.Ν (περιόδου 1989-90) και νυν Ναύαρχος ε.α., πλαισιούμενος από τον τότε Αξιωματικό εκπαίδευσης Υποπλοϊάρχο (Μ) Χ. Δεμερούτη (νυν Ναύαρχο ε.α.) και τον τότε Επιτηρητή της τάξεως Σημαιοφόρο (Ε) Ν. Γραμματικό (νυν Πλωτάρχη (Ε) ε.α.) και αρκετούς Δ.Υ. και σημερινούς Πλωτάρχες ε.ε. & ε.α.

Κοπή πρωτοχρονιάτικης πίτας της «Ένωσης Καρδιοπαθών Αξιωματικών ΠΝ-ΛΣ & Φίλων»

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 12 Ιανουαρίου 2020, η κοπή πρωτοχρονιάτικης πίτας της «Ένωσης Καρδιοπαθών Αξιωματικών ΠΝ-ΛΣ & Φίλων» στο Πολεμικό Μουσείο Αθηνών.

Στην εκδήλωσή μας παρευρέθηκαν πολλά από τα μέλη μας αλλά και φίλοι της Ένωσής μας καθώς επίσης και Αξιωματούχοι τόσο του Πολεμικού Ναυτικού όσο και του Λιμενικού Σώματος ε.α. και α.α. Την παρουσίαση της εκδήλωσής μας πραγματοποίησε ο κ. Σταύρος

Τερζάκης, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, Υπεύθυνος Ανάπτυξης Ιατρικών Προγραμμάτων & Αιμοδοσίας.

Με την παρουσία τους μας τίμησαν εκτός των άλλων και οι: Συνταγματάρχης κ. Παπαγεωργίου Σάββας, εκπρόσωπος του Κυπριακού Επιτελείου Εθνικής φρουράς, ο Υποναύαρχος του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού της Διευθύνσεως Υγειονομικού και εκπρόσωπος του Π.Ν., κ. Δαμιανός Δημοσθένης ΠΝ, ο Διευθυντής Ν.Ν.Α. Αρχιπλοίαρχος, ιατρός Γκούμας Βασίλειος Π.Ν., ο πλοιάρχος (ΥΙ) Παπαγεωργίου Αντώνιος, Υποδιευθυντής ΝΝΑ, ο Αρχιπλοίαρχος Λ.Σ., Σοφούλης Νικόλαος, ο Αρχιπλοίαρχος Παπαευθυμίου Ιωάννης, οφθαλμίατρος, η κ. Μαρία Αδαμοπούλου (πρόεδρος της ένωσης 95, Ελληνική Συμμαχία) και η κ. Ιωάννα Λεβαντή (πρόεδρος της ένωσης Μεταμοσχευμένης Καρδιάς).

Η «Ένωσή» μας τίμησε με θυρεό τούς: τον πλοιάρχο Υ.Ι. καρδιοθωρακοχειρουργό Μωραΐτη Σωτήρη Π.Ν., τον Πλοιάρχο Λ.Σ., καρδιολόγο, Κωσταντέλο Γεώργιο, τον Αντιπλοίαρχο Πολυχρονάκη Νικόλαο (εκπρόσωπο του Αρχιπλοίαρχου Χαραλαμπόπουλου Σωτήριου ΠΝ) και την εκπρόσωπο του ομίλου Πρότυπων Ιατρικών Εργαστηρίων Lifechek, κ. Μουταφόγλου Ματίνα.

Την εκδήλωσή μας ομόρφων με τις μελωδίες της η παιδική χορωδία του 6ου & 7ου Δημοτικού Σχολείου Βύρωνα.

Λίγα λόγια για την Ένωσή μας

- Η «Ένωσή» μας έχει πλέον των δυο χιλιάδων οχτακοσίων (2.800) μελών ε.ε.-ε.α. & φίλων, αλλά και τετρακόσιες πενήντα (450) ορφανικές οικογένειες, ενδυναμώνοντας τις προσπάθειες όλων μας για προσφορά στον πάσχοντα συνάδελφο, συνάνθρωπο και στην κοινωνία.
- Η «Ένωση Καρδιοπαθών Αξιωματικών ΠΝ-ΛΣ και Φίλων» είναι πλέον σήμερα **Αναγνωρισμένο Μέλος της «Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Ασθενών – EUPATI»** (Fellow of EUPATI, European Patients Academy of Therapeutic Innovation www.eupati.eu) και πιστοποιημένη ως European Patients Advocate (Συνίγορος Ευρωπαίου Ασθενή).

17/01/2020

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ

ΤΩΝ ΕΝΩΣΕΩΝ ΑΠΟΣΤΡΑΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΚΟΥ (ΕΑΑΣ-ΕΑΝ)

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Την Κυριακή 24 Νοεμβρίου 2019 τελέσθηκε στο μητροπολιτικό ιερό ναό Αγίου Μηνά Σαλαμίνος επιμνημόσυνη δέηση για τους πεσόντες Σαλαμίνιους στρατιωτικούς κατά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και το προσωπικό των Ενόπλων Δυνάμεων (ιδίως τους Ιππαμένους) στην περίοδο της ειρήνης.

Σε ομιλία του, ο Ταξιαρχος ε.α. κ. Θώαν Κυπριατάκης τόνισε τον πατριωτισμό των Σαλαμίνιων κατά τον Β'ΠΠ, καθώς και τον αγώνα που καταβάλλουν οι Ένοπλες Δυνάμεις για να διατηρήσουν την ανεξαρτησία της Πατρίδας, με αιχμή τους χειριστές της Πολεμικής Αεροπορίας, της Αεροπορίας Στρατού και της Αεροπορίας Ναυτικού.

Ακολούθησε προσκλητήριο των 23 πεσόντων Σαλαμίνιων κατά τον Β' ΠΠ από τον Πλωτάρχη ε.α. κ. Νικόλαο Γραμματικό, και ζητήθηκε από τη Δημοτική Αρχή να αναγραφούν τα ονόματά τους σε επιτύμβια στήλη.

Στην τελετή παρέστησαν ο Δήμαρχος Σαλαμίνος κ. Γεώργιος Παναγόπουλος, ο Υποναύαρχος κ. Δημήτριος Δρυμούσης εκ μέρους του ΓΕΝ, ο Συνταγματάρχης (ΑΣ) κ. Χρήστος Μπουγάδης εκ μέρους του ΓΕΣ, και ο Σμήναρχος (Ε) κ. Παναγώτης Δρυμούσης εκ μέρους του ΓΕΑ, ο επίτιμος αρχηγός ΓΕΝ και πρώην υφυπουργός Εθνικής Άμυνας Ναύαρχος ΠΝ ε.α. κ. Δημήτριος Ελευσινιώτης, ο επίτιμος αρχηγός Λιμενικού Ναύαρχος ΛΣ ε.α. κ. Χρήστος Δελημηχάλης, αντιπρόσωποι των Διοικητικών Συμβουλίων των τριών Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Στρατού-Ναυτικού-Αεροπορίας και οι πρόεδροι των Παραρτημάτων Σαλαμίνος Ταξιαρχος ε.α. κ. Αργύριος Μιχαλάκης της ΕΑΑΣ και Υποναύαρχος ε.α. κ. Γεώργιος Κουτσούκος της ΕΑΝ, πολλοί απόστρατοι αξιωματικοί και των τριών Κλάδων από τη Σαλαμίνα και πλήθος κόσμου.

Ευχαριστήρια επιστολή

Αθήνα 5 Δεκεμβρίου 2019

Το δίμηνο Οκτωβρίου-Νοεμβρίου 2019 τόσο εγώ όσο και η σύζυγός μου Μαργαρίτα χρειάσθηκε να νοσηλευθούμε, για αρκετά σοβαρούς λόγους στο NNA. Εγώ στη Χειρουργική κλινική και η σύζυγός μου στην Καρδιολογική.

Μου ήταν δυστυχώς αδύνατο να συγκρατήσω και να σημειώσω σωστά τα ονόματα όλων των γιατρών και νοσηλευτών που ασχολήθηκαν μαζί μας.

Ζητώντας συγγνώμη από αυτούς που άθελά μου θα παραλείψω, θέλω να εκφράσω τις θερμές μας ευχαριστίες στους:

- α. Πλοίαρχο (ΥΙ) κ. Ιωάννη Κυριαζάνο, Διευθυντή Χειρουργικής Κλινικής καθώς και στον βοηθό του κ. Μενέλαιο Ζουλάμογλου
- β. Πλοίαρχο (ΥΙ) κ. Γεράσιμο Στεφανίδη, Διευθυντή Γαστρεντερολογικής Κλινικής και τον Επιμελητή του κ. Καρακοίδα
- γ. Επεμβατικό Ακτινολόγο κ. Γρηγόρη Τσούκαλο
- δ. Πλωτάρχη (ΥΙ) κ. Α. Μίλκα, Καρδιολόγο
- ε. Υποπλοίαρχο (ΥΙ) κ. Παναγιώτη Έλληνα Ακτινολόγο

Καθώς κατά κανένα τρόπο δεν έιμαι σε θέση να αναφερθώ στην επιστημονική τους αξία την οποία θεωρώ δεδομένη (παρά μόνο εξ αποτελέσματος το οποίο στην περίπτωσή μας υπήρξε αίσιο, οι ευχαριστίες και η ευγνωμοσύνη μας αναφέρονται στην άψογη επαγγελματική τους συνέπεια, στην διοικητική τους επάρκεια και ταυτόχρονα στον ανθρωπισμό με τον οποίο μας παραστάθηκαν.

Ευχαριστίες θερμές οφείλω επίσης στους νοσηλευτές και νοσηλεύτριες της Καρδιολογικής Κλινικής, όπου νοσηλεύθηκα. Περισσότερη, καλύτερη και σωστότερη φροντίδα δεν θα μπορούσα να έχω πουθενά άλλού.

Δεν θα μπορούσα σε καμία περίπτωση να παραλείψω να αναφερθώ στον Διευθυντή του NNA Αρχιπλοίαρχο (ΥΙ) ΠΝ κ. Γκούμα, για την άψογη οργάνωση του Νοσοκομείου, την οποία προσωπικά διαπίστωσα, αλλά και στην Ηγεσία του Ναυτικού με ιδιαίτερη αναφορά στο πρόσωπο του ΑΓΕΝ Αντιναυάρχου Τσούνη ΠΝ για την συνεχή και επιτυχημένη προσπάθειά τους να διατηρείται το υψηλό επίπεδο του Νοσοκομείου μας.

Τους ευχαριστώ όλους θερμά

Γιάννης Κολλινιάτης Υποναύαρχος ΠΝ ε.α.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Αθήνα, 30/1/2020

Θα θέλαμε να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας προς τους θεράποντες ιατρούς του κ. Ανδρέα Σκαλτσά (Αντιπλοιάρχου ε.α. ΠΝ), Πλοίαρχο (ΥΙ) Π. ΠΡΑΝΤΑΛΟ - Διευθυντή Α' Παθολογικής κλινικής Ν.Ν.Α, Αντιπλοίαρχο (ΥΙ) Χ. ΤΣΟΥΠΗ - Αναπληρωτή Διευθυντή Α' Παθολογικής κλινικής Ν.Ν.Α, Αντιπλοίαρχο (ΥΙ) Β. ΓΚΡΙΝΙΑ - Αναπληρωτή Διευθυντή Νευρολογικής Κλινικής Ν.Ν.Α, Αντιπλοίαρχο (ΥΙ) Χ. ΜΑΡΤΙΝΟ - Επιμελητή ΜΕΘ Ν.Ν.Α, και σε όλο το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό του Ν.Ν.Α, για τη φροντίδα και τις υπηρεσίες που προσέφεραν κατά την μακρόχρονη περιπέτεια της υγείας του συζύγου και πατέρα μας κ. Ανδρέα Σκαλτσά.

Με εκτίμηση, η σύζυγος Θεοδώρα Σκαλτσά

Ευχαριστίες

Ευχαριστώ θερμά τους θεράποντες αντιπλοιάρχους ιατρούς του Ν.Ν.Α., ΚΟΥΖΟΥΝΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ, νευροχειρουργό και ΤΖΑΒΟΥΛΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟ, παρεμβατικό ακτινολόγο, διακεριμένους επιστήμονες, οι οποίοι με ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ συντονισμένες ενέργειες, αντιμετώπισαν στο NNA τη σοβαρή μου πάθηση, τιμώντας την ιατρική επιστήμη, και τον Ιπποκρατείο Όρκο τους, προβάλλοντες άμα και το Νοσοκομείο μας.

Με τιμή και ευχαριστίες

Παναγιώτης Φλωρόπουλος

Πλοίαρχος (Ε) ΠΝ ε.α.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε και μέλη του ΔΣ ΕΑΑΝ,

Θα θέλαμε να εκφράσουμε τις θερμές ευχαριστίες μας σε εσάς και όλους τους συναδέλφους, που παρευρέθηκαν στην εξόδιο ακολουθία του πολυαγαπημένου μας συζύγου και πατέρα Ανδρέα Σκαλτσά (Αντιπλοιάρχου ε.α. ΠΝ) για τη συμπαράστασή σας στο βαρύτατο πένθος μας.

Με εκτίμηση,

Η σύζυγος Θεοδώρα Σκαλτσά

Αθήνα, 30/1/2020

Παραθερισμός ΕΑΑΝ για το έτος 2020

ΠΡΑΚΤΙΚΑ Συνεδριάσεως του ΔΣ/ΕΑΑΝ της 27ης-02-2020 Υπ' Αριθ. 38

ΘΕΜΑ 10°

Παραθερισμός ΕΑΑΝ στα παραθεριστικά κέντρα ΠΝ και Ιδιωτικά Ξενοδοχεία-Πανσιόν - Ενοικιαζόμενα Δωμάτια (ΟΔΗΓΙΕΣ).

- ΣΧΕΤ.: α. ΝΔ 1171/20-5-1972 (Περί Ενώσεων Αποστράτων Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων)
 β. ΠΔ 576/24-6-1978 (Περί Κυρώσεως Κανονισμού Οργανώσεως και Λειτουργίας Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού).
 γ. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ ΕΑΑΝ (ΚΑ.ΠΑ.ΕΑΑΝ), Ημερομηνία, 13 Φεβρουαρίου 2014, Διόρθωση Νο 2.
 δ. Πρακτικό ΔΣ/ΕΑΑΝ υπ' αριθμ. 44/13-2-2014 Θέμα 1

Σειρά προτεραιότητας παραθερισμού μελών από τους πίνακες παραθερισμού

1. Στα παραθεριστικά κέντρα του ΠΝ

- α. Από τον πίνακα παραθερισμού Α παραθερίζουν όσοι έχουν επιλεγεί από το πρόγραμμα του Η/Υ, ανάλογα με τα μόρια και τις θέσεις που διατίθενται σε κάθε περίοδο από το ΓΕΝ. Τυχόν κενά οικήματα / δωμάτια συμπληρώνονται από τους αναπληρωματικούς του ίδιου πίνακα κατά σειρά μορίων και οι οποίοι έχουν δηλώσει επιθυμία να παραθερίσουν τουλάχιστον 10 ημέρες νωρίτερα από την έναρξη της παραθεριστικής περιόδου. Σε περίπτωση που ικανοποιηθούν όλοι οι επιθυμούντες να παραθερίσουν αναπληρωματικοί που αναγράφονται στον πίνακα Α και υπάρχουν ακόμη κενά, τότε μπορεί να συμπληρωθεί ο πίνακας από τους εγγεγραμμένους στον πίνακα Δ (ΕΚΤΕ) της ίδιας περιόδου από άτομα που έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού τουλάχιστον 10 ημέρες πριν την έναρξη της περιόδου αυτής με FAX, συστημένη επιστολή και τηλεφωνικά. Επίσης να διαπιστώνεται από τους ιδίους ότι το αίτημά τους καταχωρήθηκε στους πίνακες παραθερισμού. Εφόσον εξαντληθεί και ο πίνακας Δ (ΕΚΤΕ), τότε συμπληρώνεται ο παραθερισμός από τους υπόλοιπους πίνακες ύστερα από απόφαση του ΔΣ. Όσοι δεν δηλώσουν επιθυμία παραθερισμού όπως παραπάνω αναγράφεται, σημαίνει ότι δεν επιθυμούν να παραθερίσουν και επομένως δεν θα ερωτηθούν τηλεφωνικά από την ΕΑΑΝ εάν επιθυμούν παραθερισμό.

ΓΕΝΙΚΑ

2. Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση που για κάποιο λόγο ο υποψήφιος παραθεριστής δεν χρησιμοποιήσει το οίκημα ή το δωμάτιο που θα διατεθεί θα ενημερώσει την ΕΑΑΝ τηλεφωνικά τουλάχιστον 10 ημέρες πριν από την έναρξη της παραθεριστικής περιόδου.
3. Εάν ο υποψήφιος παραθεριστής είναι εγγεγραμμένος στους αναπληρωματικούς πίνακες παραθερισμού ή στους άλλους πίνακες τουλάχιστον (10) ημέρες πριν την έναρξη παραθερισμού της περιόδου παραθερισμού, εφόσον επιθυμεί να παραθερίσει εάν υπάρξει κενό οίκημα/δωμάτιο, θα το δηλώσει με FAX, συστημένη επιστολή και τηλεφωνικά στο γραφείο παραθερισμού της ΕΑΑΝ. Επίσης να διαπιστώσει ο ίδιος ότι το αίτημά του καταχωρήθηκε στους πίνακες παραθερισμού. Εάν δεν το δηλώσει, τούτο σημαίνει ότι δεν επιθυμεί παραθερισμό και ως εκ τούτου να μην ειδοποιηθεί τηλεφωνικά από την ΕΑΑΝ.
4. Σε περίπτωση που εξαντληθούν οι αναπληρωματικοί της περιόδου που έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού, τότε θα καλούνται για παραθερισμό άτομα από άλλες περιόδους που έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού από τους πίνακες Α, Δ, Γ, Β. ή από άτομα που δεν έχουν κάνει αίτηση και είναι γραμμένα στην περίοδο αυτή και έτσι θα συμπληρώνονται τα τυχόν κενά οικήματα/δωμάτια
5. Στις δυο τελευταίες περιόδους πέραν των δικαιουμένων, σε περίπτωση κενών οικημάτων/δωματίων, θα προτιμούνται για παραθερισμό άτομα που δεν παραθέρισαν ή που δεν πρόκειται να παραθερίσουν το παρα-

Θεριστικό έτος και έχουν δηλώσει επιθυμία παραθερισμού, κατά σειρά προτεραιότητας από τους πίνακες Α, Δ, Γ, Β άλλων περιόδων του ιδίου παραθεριστικού κέντρου, ή από άτομα που δεν έχουν κάνει αίτηση για παραθερισμό και έχουν δηλώσει επιθυμία στην περίοδο αυτή.

Κατανομή οικημάτων και δωματίων

6. Τα οικήματα και τα δωμάτια που διατίθενται για παραθερισμό και η αντίστοιχη μεγίστη δυνατότητα φιλοξενίας σε αυτά καθορίζεται από το ΓΕΝ ως εξής:
 - α) Οίκημα τύπου Α: 4 άτομα με μέγιστο αριθμό 6.
 - β) Οίκημα τύπου Β: 4 άτομα με μέγιστο αριθμό 6.
 - γ) Οίκημα τύπου Γ: 2 άτομα με μέγιστο αριθμό 4.
 - δ) Δωμάτια Ξ1-Ξ2: 2 άτομα. ε) Δωμάτια Ξ3: 4 άτομα.
7. Τα οικήματα και τα δωμάτια των ξενοδοχείων κατανέμονται με μέριμνα ΓΕΝ ως προς τον αριθμό.
8. **Σε κάθε οικογένεια ανεξαρτήτως δικαιουμένων ατόμων διατίθεται ένα οίκημα ή ένα δωμάτιο.**
9. Παραθεριστές που έχουν δηλώσει περισσότερα άτομα από τη χωρητικότητα του οικήματος/δωματίου που θα τους παραχωρηθεί, να λάβουν υπόψη ότι δεν θα τους διατεθεί δεύτερο οίκημα/δωμάτιο για τη στέγαση όλων των μελών της οικογένειάς τους και επομένως θα πρέπει να περιορίσουν ανάλογα τα μέλη της οικογένειάς τους.

10. Για περισσότερες πληροφορίες στο γραφείο παραθερισμού ΕΑΑΝ.

Τηλ.: 210-3310430-31, 210-3368662, 210-3368663, 210-3368657. FAX 210-3310429

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ - ΠΑΝΣΙΟΝ - ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ

11. Ο παραθερισμός θα επιδοτείται από την ΕΑΑΝ με τα παρακάτω ποσά:

- Για δύο δικαιούμενα άτομα μέχρι 35 ευρώ ημερησίως και το μέγιστο μέχρι συνολικά 350 ευρώ.
- Για κάθε άτομο δικαιούμενο μέχρι 25 ευρώ ημερησίως και το μέγιστο μέχρι συνολικά 250 ευρώ.
- Για κάθε δύο άτομα δικαιούμενα και επιπλέον για όλα τα δικαιούμενα παιδιά μέχρι 40 ευρώ ημερησίως και το μέγιστο μέχρι συνολικά τα 400 ευρώ.

Μπορείτε να παραθερίσετε κατ' επιλογή σας από 1 Ιουνίου έως 30 Σεπτεμβρίου σε οποιαδήποτε ξενοδοχεία, πανσίον, ενοικιαζόμενα δωμάτια. Δύνανται οι παραπάνω να παραθερίζουν περισσότερες από 10 ημέρες εφόσον το κατάλυμα κοστίζει λιγότερο από τις αναφερόμενες ημερήσιες τιμές χωρίς να υπερβαίνεται το μέγιστο ποσό των 350 ευρώ, 250 ευρώ και 400 ευρώ αντίστοιχα.

ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΜΟΥ

12. Η επεξεργασία των στοιχείων των υποβληθεισών Αιτήσεων- Υπεύθυνων Δηλώσεων των Μελών εκτελείται αυτόματα από τον Η/Υ της ΕΑΑΝ και ως αποτέλεσμα αυτής εκδίδονται 4 πίνακες για κάθε παραθεριστικό κέντρο και παραθεριστική περίοδο του ΠΝ και ξεχωριστά για τα ιδιωτικά ξενοδοχεία-πανσίον-ενοικιαζόμενα δωμάτια, δηλαδή:

- α. Ο Πίνακας (Α) «ΔΙΚΑΙΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΒΑΣΕΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ (ΜΟΡΙΩΝ) ΤΟΥΣ». Σ' αυτόν τον πίνακα αναφέρονται αυτοί που παραθερίζουν καθώς και οι αναπληρωματικοί.
 - β. Ο πίνακας (Β) «ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΓΕΝ ΚΑΙ ΕΑΑΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ» (ΕΚΠΕ).
 - γ. Ο πίνακας (Γ) «ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΓΕΝ ΚΑΙ ΕΑΑΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ» (ΕΚΔΕ).
 - δ. Ο πίνακας (Δ) «ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΓΕΝ ΚΑΙ ΕΑΑΝ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ» (ΕΚΤΕ).
13. Το ΔΣ/ΕΑΑΝ μετά από διεξοδική συζήτηση αποφασίζει και εγκρίνει ομόφωνα.

Επικήδειος για τον Πλοίαρχο Ανδρέα Σκαλτσά ΠΝ ε.α.

Από τον Πλοίαρχο Βασίλειο Κ. Τζήμα ΠΝ ε.α.

Σαν ελάχιστο φόρο τιμής θα ήθελα να εκφράσω την βαθιά λύπη μου για τον αγαπημένο μας Ανδρέα, φίλο, συμπατριώτη, συνάδελφο και συναγωνιστή, που σήμερα αποχωριζόμαστε.

Αγαπημένε μου Ανδρέα, για όλους εμάς, που καλά σε γνωρίζουμε, δεν υπήρξες μόνο ένας αξιοπρεπής αξιωματικός του ΠΝ αλλά και σαν απλός υπαξιωματικός δεν έμεινες βολεμένος και άπραγος στα μαύρα χρόνια της χούντας. Με την ορμή της νιότης σου συμμετείχες αυθόρυμητα και άδολα στην οργάνωση Δ.Α. που ήταν παρακλάδι της τότε πολιτικής ηγεσίας με απώτερο σκοπό την ανατροπή της δικτατορίας.

Η γνωριμία μας έγινε κάτω από ασυνήθιστα συγκλονιστικές συνθήκες. Σε πρωτοείδα λοιπόν από το φινιστρίνι του καταδρομικού «Ελλη» όπου ήδη εγώ ήμουνα κρατούμενος, να σε φέρνουν σιδηροδέσμιο από τον Ναύσταθμο Κρήτης. Εκεί μέσα υποστήκαμε κάθε λογής βασανιστήρια (ξύλοδαρμούς, τρομοκρατία, εικονικές εκτελέσεις, απειλές για κρέμασμα στο όλμπουρο της «Ελλης», φάλαγγα).

Σε όλες αυτές τις δοκιμασίες στάθηκες όρθιος, πραγματικός Ήπειρώτης. Φίλε μου, τούτη την ώρα, θυμάμαι όταν αφού εσύ και οι άλλοι σύντροφοι είχατε μεταχθεί στις φυλακές Ψυττάλειας, με μετέφεραν στο δικό σου κελλί και εκεί συγκινημένος, διάβασα ποιήματά σου και αγωνιστικά συνθήματα που είχες χαράξει στην πόρτα του κελλιού, αποδεικνύοντας τα ευγενικά σου συναντήματα, την ελεύθερη ψυχή σου.

Αργότερα μας μετέφεραν και εμάς στις φυλακές Ψυττάλειας, όπου σε πλήρη απομόνωση από τους οικείους μας, κρατηθήκαμε για αλλες δεκαπέντε-είκοσι μέρες και στη συνέχεια μεταφερθήκαμε στις φυλακές Κορυδαλλού, όπου και ήρθαμε σε επικοινωνία με τους συγγενείς μας και δικηγόρους. Εκεί έγινε και η πρώτη πραγματική γνωριμία μας.

Φίλατε Ανδρέα, η προσφορά σου στον αγώνα αυτό κατά της χούντας ήταν ουσιώδης προσθέτοντας ένα λιθαράκι στην αποκατάσταση της Δημοκρατίας.

Για μας, την οικογένειά σου και τους συντρόφους σου, περνάς στο Πάνθεο της σύγχρονης ιστορίας με υπερηφάνεια, αξιοπρέπεια και γενναιότητα.

Αποχαιρετώντας σε, θα ήθελα με όλη μου την αγάπη, να απευθύνω λόγια παρηγοριάς στους δικούς σου ανθρώπους, λέγοντας στη γυναίκα σου, στα παιδιά σου, τα εγγόνια σου, στα αδέλφια σου, ότι ο μεγάλος πόνος που περνούν, θα πρέπει να απαλύνεται από την πορεία σου στη ζωή, την αξιοπρέπεια και τη γενναιότητα που επέδειξες πάντα.

Καλό κατευόδιο συμπατριώτη, σύντροφε.

Θα σε θυμόμαστε με πολλή αγάπη.

15/1/2020

Επικήδειος για τον Πλωτάρχη (Ε) Βασίλειο Δαμούρα ΠΝ ε.α.

Από τον Αντιπλοίαρχο (Ε) Γεώργιο Τούντα ΠΝ ε.α.

Αγαπητέ φίλε, συνάδελφε, και συμμαθητή Βασίλη.

Πολύ δύσκολες οι στιγμές αποχαιρετισμού για το τελευταίο ταξίδι, κι ακόμα πιο δύσκολες, όταν αποχαιρετάς έναν φίλο και συνάδελφο με κοινή πορεία, και γνωριμία 62 χρόνων. Πέραν της Σχολής και των σταδιοδρομικών Σχολείων, προσωπικά συνυπηρετήσαμε σε δύο πλοια του Στόλου για μεγάλο χρονικό διάστημα. Είναι βαθειά η συγκίνηση που με διακατέχει αυτή τη στιγμή. Εκφράζοντας και τους υπόλοιπους συναδέλφους της τάξης μας, οι οποίοι δεν μπόρεσαν να παρεβρεθούν και να σου πουν το τελευταίο αντίο, και να συλλυπηθούν την αγαπημένη σου οικογένεια.

Δεν θα αναφερθώ σε κολακευτικά λόγια που λέγονται τέτοιες στιγμές. Όσοι σε γνωρίσαμε στην πολύχρονη διαδρομή μας στο Πολεμικό Ναυτικό, θα έχουμε τις αναμνήσεις για σένα.

Βασίλη θα μας λείψει, αλλά σε διαβεβαώνουμε ότι θα έχεις την θέση που σου αξίζει στις καρδιές μας.

Εκεί ψηλά που θα πας, να δώσεις τους χαιρετισμούς μας στους συμμαθητές μας που έφυγαν πολύ ενωρίς από κοντά μας, με τελευταίους τους Γιώργο Στογάννο, Γιώργο Μακεδόνα και Βασίλη Κουντουράκη.

Ευχόμαστε ο Θεός να δίνει κουράγιο στην οικογένειά σου, να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες χωρίς την παρουσία σου.

Καλό ταξίδι φίλε, συνάδελφε, και συμμαθητή Βασίλη. Αιώνια σου η μνήμη.

Έφυγε από κοντά μας

Αγαπητοί συνάδελφοι, έφυγε από κοντά μας ο Ανθυποπλοίαρχος Η/Ν Αντώνης Μαργαρίτης ε.α.

Εκ μέρους όλων των συναδέλφων που τον γνώρισαν, εκφράζουμε τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια προς την οικογένεια του.

Ας είναι αιωνία η μνήμη του, και ελαφρύ το χώμα που τον έχει σκεπάσει.

Πλοίαρχος Η/Ν I. Κορκοφίγκας ΠΝ ε.α.

Επικήδειος για τον Πλοίαρχο (Μ) Βασίλειο Αγγελόπουλο ΠΝ ε.α.

Από τον Αντιναύαρχο Σ. Κεχρή ΠΝ ε.α.

Αγαπημένε μας φίλε και συμμαθητή,

Αγαπημένε μας Βαβή,

Με αυτό το όνομα σε γνωρίσαμε, με αυτό σε αγαπήσαμε στην κοινή μας πορεία στο Ναυτικό και στη ζωή και με αυτό σε αποχαιρετούμε σήμερα με βαθιά θλίψη και πόνο για τον αδόκτο χαμό σου.

Μεγάλο το πλήγμα για όλους, αλλά τρομακτικό για την οικογένειά σου. Την αγαπημένη σου Αγγελική, τις κόρες σου Αντιγόνη και Έλλη, τους γαμπρούς σου και τα εγγονάκια σου. Τους συλλυπούμεθα από βάθος καρδιάς και ευχόμαστε ο Θεός να τους δίνει δύναμη και κουράγιο να αντιμετωπίσουν τον βαθύ πόνο.

Τουλάχιστον πρόλαβες να δεις την οικογένειά σου να μεγαλώνει, να προκόβει, να τους χαρίσεις την αγάπη σου και να εισπράξεις τη δική τους.

Αναπολώ τα χρόνια που πέρασαν από τότε που γνωριστήκαμε και επιβιβασθήκαμε όλοι στο πλοίο του Ναυτικού και της ζωής. Με πολλά όνειρα τότε, χωρίς πείρα αλλά με την ξεγνοιασιά και τη φλόγα της νιότης.

Τα όνειρα σιγά σιγά έγιναν έργα και χάραξαν τη ρότα του καθενός μας πάνω στο χάρτη της ζωής. Μίας πορείας που περιείχε χαρές και λύπες, σκαμπανεβάσματα και ηρεμίες.

Αναπολώντας βλέπω καθαρά την πορεία σου και τη φιγούρα σου.

Ήσουν καλός οικογενειάρχης, καλός επαγγελματίας και καλός φίλος. Ένας καλός και ευχάριστος άνθρωπος.

Ήσουν ήρεμος με ένα μικρό υπομειδίαμα στα χείλη. Λειτουργόσες με άνεση και με σιγουριά στον εαυτό του και στο μυαλό σου. Ήσουν δραστήριος και με όρεξη για δουλειά και δημιουργία.

Υπηρέτησες το Ναυτικό σε όλες τις ιεραρχικές βαθμίδες της καριέρας σου με επαγγελματικότητα, με αγάπη και αρχές. Ήσουν αγαπητός συνάδελφος. Έκανες το καθήκον σου.

Όταν έφυγες από το Ναυτικό δεν ήθελες να αισθάνεσαι «άεργος». Ασχολήθηκες με όρεξη με διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες με το ίδιο στυλ μιας άνετης, φιλικής και δυναμικής φιγούρας, η οποία θα μας λείψει.

Είμαστε τυχεροί που σε γνωρίσαμε και πορευθήκαμε μαζί για πάνω από 60 χρόνια. Είμαστε όμως άτυχοι που σε χάσαμε γρήγορα.

Να είσαι όμως σίγουρος ότι οι αναμνήσεις, που όλοι οι συμμαθητές χαρίσαμε ένας στον άλλον θα παραμείνουν δυνατές, γεμάτες συγκίνηση και φιλικά αισθήματα.

Να πας στο καλό Βαβή, και πες χαιρετίσματα και στους άλλους συμμαθητές εκεί επάνω. Δεν σας ξεχνάμε!

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που θα σε σκεπάσει.

28 Ιανουαρίου 2020

Αυτοί που έφυγαν...

Εκτελούμε το θλιβερό καθήκον της δυσάρεστης περιοδικής ενημέρωσης...

Βαθμός	Ονοματεπώνυμο	Ημέρα θανάτου	Έτος γεννήσεως
Υποπλοίαρχος ΠΝ ε.α.	ΠΑΣΤΡΑΣ Βασίλειος Δημήτριος	07-12-2019	1948
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ΠΝ ε.α.	ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ Νικόλαος	10-12-2019	1941
Σημαιοφόρος (Ε) ΠΝ ε.α.	ΚΟΚΚΑΛΗΣ Στυλιανός	12-12-2019	1944
Υποπλοίαρχος ΠΝ ε.α.	ΣΠΑΘΗΣ Αντώνιος	15-12-2019	1967
Ανθυπασπιστής ΠΝ ε.α.	ΑΓΡΙΤΗΣ Αντώνιος	20-12-2019	1954
Ανθυποπλοίαρχος (Ε) ΠΝ ε.α.	ΠΑΝΤΕΛΕΩΝ Ευάγγελος	25-12-2019	1940
Πλοίαρχος Λ.Σ. ε.α.	ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑΣ Παναγιώτης	27-12-2019	1951
Υποναύαρχος (Μ) ΠΝ ε.α.	ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ Σπυρίδων	30-12-2019	1931
Υποπλοίαρχος ΛΣ ε.α.	ΦΑΣΟΥΛΗΣ Γεώργιος	10-01-2020	1930
Πλοίαρχος (Ε) ΠΝ ε.α.	ΣΚΑΛΤΣΑΣ Ανδρέας	13-01-2020	1940
Υποναύαρχος ΠΝ ε.α.	ΚΟΥΔΟΥΝΗΣ Παναγιώτης	25-01-2020	1939
Υποπλοίαρχος ΠΝ ε.α.	ΠΑΤΑΛΑΣ Χρήστος	26-01-2020	1937
Πλοίαρχος (Μ) ΠΝ ε.α.	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ-ΑΘΑΝΑΤΟΣ Βασίλειος	27-01-2020	1942
Πλοίαρχος ΠΝ ε.α.	ΣΑΡΔΕΛΗΣ Θεοδόσης	30-01-2020	1952
Αντιπλοίαρχος (Ε) ΠΝ ε.α.	ΚΑΡΥΠΙΔΗΣ Αναστάσιος	30-01-2020	1950
Αντιπλοίαρχος (Ε) ΠΝ ε.α.	ΖΩΗΣ Βασίλειος	03-02-2020	1932

Στιγμιότυπα από τα Χριστουγεννιάτικα Κάλαντα στο Ν.Ν.Α.

Στιγμιότυπα από την κοπή πίτας της ΕΑΑΝ στο Πολεμικό Μουσείο το 2020 και τις βραβεύσεις

Ένωση Αποστράτων

Αξιωματικών Ναυτικού

ΝΠΔΔ

I. Παπαρρηγοπούλου & Π.Π. Γερμανού,
Πλατεία Κλαυθμώνος 105 61 Αθήνα
www.eaan.gr
Τηλ: 210-33.10.430,
210-33.10.431
Φαξ: 210-33.10.429
e-mail: info@eaan.gr

**ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ**
Ταχ. Γραφείο
ΚΕΜΠΑ
Αριθμός Άδειας
517/92
ΚΩΔΙΚΟΣ 012037

